

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

*Finlandsnummer
Det nya Helsingfors*

FOTO
IFFLAND

K R Ö N I K A

ÄR DETTA VERKLIGEN HÄLSINGFORS? undrar medelnsittssvensken vid anblicken av den vackra vyn på första sidan med Berghälls resliga kyrktorn sett från Kaisaniemi park. Det är nog så med de flesta som rest dit över att Helsingfors det är Nikolaikyrkan och Runebergstatyn och Societetshuset och litet till, resten är okänt land både framom och bortom Kuopio.

Men likvisst har Finland varit vårt svärmeri alltsedan den dag »då brödrabandet slets, då Svea blödde, i stoftet dignad ner», som Geijer sjunger.

Fast Sveas band med Aura än brast
slå sångens makter mellan dem en brygga

konstaterar Böttiger och detsamma säger
Snoilsky:

Ett ha vi dock gemensamt
hur allt dock är förbytt.
Av sång än dallrar som ett band
emellan Svensk och Suomi-strand.

Och alltifrån Tegnér's dagar har den svenska sången ljudit över Bottenhavet i toner än klagande än eggande. Carlén knyter näven åt ryssen som

med sin trollhop rövade åt sig
allt vad Suomi ädlast bar

och som drar bojan allt hårdare omkring frihetens fallna fäste. Malmström ägnar en saknadens tanke åt en tid då Stockholm

— — — varit Sveas värn.

Du var det i en tid av järn
då Östersjön var din!
Nu klagar jämt dess trogna våg
som förr blott dina vimplar såg
på när och fjärran strand,
att hon som var för dig så kär
ett byte, en slavinna är
uti vår oväns hand.

Och Frans Hedberg manar den finska frivilliga som 1864 varit med i dansk-tyska kriget att hålla sig beredd för en annan drabbning:

Men när den stundar, hämdens dag
och fullt är orättvisans mått
och Norden slår ett bättre slag
för ära, liv och framtid's dag, —
välkommen tappre! Där du stått
vi bida stunden blott.

Stunden kom också, men hur infriades då det stolta löftet? På ett sätt som visar att mellan skaldens poesi och politikerns prosa är samma väsentliga olikhet som mellan lätt dansande versfötter och ett par bastanta riksdagsmannapjäxor. Det hindrar i alla fall inte att vårt sinne värmes när för att tala med Daniel Fallström

— — — havet sjunger ännu i dag
när stormen gnyr uti novemberätter
om Finlands trohet och Lützens slag,
om lagrar skurna på fjärran slätter.

Det var den tiden då

Vi höllo samman med varann
i lycka som i nöd
och upp vi stodo som en man
när Gustaf Adolf bjöd.
I våra ramar höllo vi
Europas öde då —
till slaven sade vi: var fri!
och till tyrannen gå!

Daniels praktfulla verser skulle kunna följas av många, många fler, ifall man skulle återge alla de strofer som i ett sekel varit ett genljud av det för Finland klapande svenska hjärtat. Vad har man under samma tid sjungit i Finland om Sverige?

En smulgråt må sätta sig och räkna över det på fingrarna, vi andra använda handen bättre till ett handslag och en förhoppning att »en ny ande komma skall i Norden».

Och nu när minnet firas av de tappra skaror som i Gustaf Adolfs dagar »frös och svalt och segrade tillika» må detta Finlandnummer tända ledfyren över ett vatten vid vars andra strand vinkar ett land leende i syskontycke med vårt eget och ett folk på vars hjärtekammars vägg du om det letas riktigt skall finna en visserligen bleknad bild som bär dina egna drag, o svensk! Det är en upptäcktsresa som lönar sig.

Vilka äro väsensolikheterna mellan dessa bägge folk? För att få fram dem ställde jag frågan till ett par goda iakttagare som haft mångårig möjlighet att väga dem bägge med väl justerade mått. Vad skulle ni helst vilja flytta hit över från Finland? Så turnerades frågan till hovkapellmästare Armas Järnefelt. Det flög ett sardoniskt löje över hans karaktäristiska drag vilka bilda en så aristokratisk profil i vårt musikliv. Det drog en stund om i tystnad medan ett eller annat svar förmodligen blev med diplomatisk försiktighet utgallrat. Men så kom beskedet till sist: den blandade körsången sådan som den t. ex. ter sig i Suomen Laulu skulle jag vilja ha svenskarna att ta efter. Överhuvud taget sjunges det mer i Finland än här. Min fru för vilken det var nytt kunde när hon första gång kom dit inte nog förvåna sig hur det sjungs i Finland. Far man t. ex. på någon utflykt med båt dröjer det inte fem minuter sedan man lämnat land förrän det ljuder någon sång, som tas upp unisont eller i stämmor, det behövs inte någon presentation, var och en som kan faller in i den fosterländska sång som utgör repertoaren, någon folkvisa till exempel.

Vår nya minister i Helsingfors och hans maka.

Foto för Idun av frih. Carl Hamilton och hans maka Märtha de la Gardie.

Man ser vid dessa Järnefelts ord framför sig som parallell en fullsatt Vaxholmsbåt och tänker sig att någon oförvägen fördäckspassagerare skulle ta upp Ack Värmeland du sköna. Det är skrattretande att bara tro att någon utan vidare skulle stämma in. Vi äro ett tystnadens folk. På hemvägen när stämningen av diverse skäl kommit upp några gradtal kan det väl hända att en grupp ungdomar klämma till med någon revyslagdänga vuxen på allmänningen där tidens ogräs ränner upp högt över poesins blå blomma. I Finland är man tydligen så genomsyrad av folksånger att man blir tämligen immun mot revyflugans lömska bett. Och tidens modevågor slå väl i allmänhet inte med så febril fart mot stranden av de tusen sjöarnas land, fyllt av ett folk som badar sin själ i sången och sin kropp i hemmets heta bastu. Den framtida dag när Sverige flyttar finnas bastubad över till sig bör märkas som ett lyckodatum i almanackan. Ty det är bastun som ger finnen hans sega kraft. Och bastun är honom en så nödvändig del av hemmet att han bygger den först innan han tar itu med att resa stugan. I bastun bor familjen så länge, där inte bara badar man utan lagar mat, sover, föder barn, bastun är för det finska hemmet lika nödvändig som kaffe-Petter i en svensk torparstuga. Men stockholmaren drar sig till minnes hur Österberg i somras med ett försmädligt leende över stadsbornas vattenblask bedyrade att han inte varit i sjön på trettio år.

Alma Söderhjelm som också blev tillfrågad om vad hon helst skulle vilja flytta över hit från Finland avgav sitt votum skriftligt och här är det:

»Det enda jag i stort sett saknar här i Sverige är ett slags okringskuren välvilja, ett slags oorganiserad generositet, och avundsfri unnsamhet, som vi ha i Finland, en glädje över andras glädje och solidaritet med andras sorg, som inte finns här eller åtminstone inte i stora kvantiteter. Emellertid skulle jag inte våga rekommendera den till överflyttning. Förty det lär ju vara så, att varje god egenskap har en motpol i en annan ond, och jag är mycket rädd för att i Finland, just på grund av denna oorganiserade generositet, varje egenskap har två eller flera sådana motpoler.

Mitt svar blir därför kort. Det hade blivit längre, ifall ni ställt frågan tvärt om: vad skulle ni från Sverige vilja överflytta till Finland?»

Med andra ord Finland skulle ha ett och annat att lära av Sverige menar dr. Söderhjelm. Politikern vill kanske i detta sammanhang säga något om förbudet. Men det ordnar finnen bäst själv liksom han förr löst knutar trassligare än så. Vi äro glada åt att ha till granne denna sympatiska nation som — nu ta vi en liten vers igen — lystrat till sin skalds ord:

Gå, vandrare på livets väg,
din bana fram med fasta steg
och mät ditt mål — ej dina fjät
ej dina faror mät!

CELESTIN.

FOTOGRAFERA MED EN KODAK OCH KODAK FILM

OBS. I NAMNET — EASTMAN KODAK COMP. — PÅ KODAK KAMEROR OCH FILM

ALLA FOTOGRAFISKA ARTIKLAR, FRAMKÄLLNING OCH KOPIERING GENOM

HASSELBLADS FOTOGRAFISKA A.-B. GÖTEBORG - MALMÖ - STOCKHOLM

DÄR FINLANDS HJÄLTE BOR

ETT BESÖK PÅ MANNERHEIMS LILLA HANGÖ-Ö.

PÅ FINLANDS SYDLIGASTE, 30 km. i havet utskjutande fastlandsudde ligger Hangö.

Just där viken rundar sig bortom den längsta sandstranden »ytterst i havet», kan man säga, ligger Tallholmen, en klippö beväxten med träd och endast förknad med fastlandet genom en smal bro, närmast lik en vågbrytare. Här reser sig på den lilla öns högst belägna punkt en vitmålad träbyggnad med frontespis, en stor öppen loggia uppbytt av trenne pelare, svart tak, samt på ena sidan en terrass med direkt utgång från arbetsrummet. Som man ser, spelande luft över allt, sol och ljus mellan furornas rörliga trädgrenar. Terrassen är ännu ej fullt färdig. »Jag har haft litet annat att göra förut», säger generalen till det vita ensamma residenset på ön i havet, Finlands f. d. riksföreståndare, general Mannerheim, med en skålmsk blick ur de vackra intelligenta ögonen. Först i år är byggnaden på Tallholmen färdig att tagas i bruk då en del reparationer varit nödvändiga på det gamla huset, det enda på ön med undantag av ett mindre trähus för betjäningen, en liten bit från huvudbyggnaden. Generalens residens består som nyss nämnts, av en byggnad på hög stenofot, en våning med loggia framför, tre rum på nedre botten och tre ovanpå vid gavlarna. Till höger innanför entréen öppnar sig en dörr som leder in till generalens skriv- och arbetsrum, stort och kvadratisk med en öppen spis på mittväggen och möblerat, dels med mörka ekmöbler, dels med bekväma korgstolar också de mörkbruna. Väggarna prydas av kolteckningar och framför spisen står en väldig kopparcistern med drivna ornament som väl i gångna tider använts till vattenförrådet, men nu hyser veden till spisen. På golvet ligger en stor brokig braskudde, mycket originellt sammansatt av en del mångfärgade

Det lilla Hangö-residenset och dess värd.

Sedan general Mannerheim dragit sig tillbaka till privatlivets lugn bebor han sommartid vid Hangö en idyllisk holme där en Iduns medarbetare gjort generalen ett litet besök.

lappar, broderade med olika garner på yllestramalj, en skänk från general Mannerheims skyddshem för barn. Det är tydligt att det är många små barnhänder som flitigt arbetat på denna gåva till Finlands beundrade hjälte.

På andra sidan om entréen ligger matsalsalen också den hållen i en lugn brun färg, möblerad med bord och ekstolar och på väggarna färgrika japanska målningar, samt framför fönstren orangefärgade lätta gardiner som fläkta för havsvinden.

Klippväggarna locka till promenad och därunder kommer också Tallholmens ro-

mantiska, en smula vilda skönhet fullt till sin rätt. På tre sidor ser man endast havet blått och oändligt, som går i ett med horisonten, men på den fjärde har man Hangös vita sandstrand samt bakom den stora mörka furuskogen.

General Mannerheim är en varm natur- och blomsterälskare det märks genast när han talar om sitt sommarhems vegetation och de förändringar han gjort och kommer att göra. Ingenting får dock ändras i egentlig mening, så att naturen ger vika för den s. k. civilisationen. Här får allt vara som det varit i tusen år. Blott en och annan naturlig stig bland klipporna lägges något till rätta, ett och annat buskage tas bort som skymmer utsikten och vissna grenar sågas av. Klipporna resa sig djärt i vågbruset och mellan dem ligga stora flata hållar med de sprickor vattnet åstadkommit och isen filat under länge förflutna tider. På flera ställen mellan klipporna har vattnet samlats till små dammar med en halv meters djup och här har generalen själv planterat ut näckrosor som under sommaren blommar och simma med sina vita kronor på den mörka vattenytan. Knappast en dag förgår under sommartiden då han icke själv deltar i arbetet med att försköna sitt sommarresidens.

Generalen konverserar livligt när han visar sin vackra skärgårdsö, en liten del av det Finland han älskar så högt och för vars skull han offrat så mycket. Gardesofficeren från det forna kejsardömet är fortfarande den lysande ädlingen med de eleganta lanternorna, men han är också den goda förstående människan med den klara uppfattningen av allt mänskligt och fastän en av den nya tidens mest bemärkta världshistoriska personligheter dock så enkel och naturlig i umgänget med andra.

EBBA DE LA GARDE.

MINNENAS JAKT. Av BERTEL GRIPENBERG

Jag gick på jakt i öde skog,
jag gick långt och jag blev trött
och dagen var snart till ända och jag
hade ej en människa mött.

Det skymde mörkt över myren
där med tunga steg jag gick
och en färg som en döendes anletsdrag
horisonten i väster fick.

Jag satte mig ner att vila,
jag var så trött och betryckt.
Jag drömde ensam i skogen
om ungdomens snabba flykt,

om vänner och jaktkamraten
som delat min lyckas rus,
om många som sova stilla
i glömskans och tystnadens hus,
om många som vila stumma
under tysta och talande kors —
då gick det som ett prassel
över hjortronris och pors.

Det susade över myren,
det ekade fjärran i skog,
som den vilda jakten förbi mig
en här av minnen drog —

det klingade som av hornlåt
och av eldiga stövares drev —
allt kallare och mörkare
omkring mig aftonen blev.

Ni döda och saknade vänner,
med er min ungdom försvann,
det var ni som voro livets blod
och ungdomens glans som brann!
Nu strövar jag ensam i skogen
och drömmer om svunnen tid
och finner ej mera själaro
ens i vildmarkens tunga frid.

En med omsorg och sakkunskap utarbetad broschyr om bakning av småbröd, tårter, smörgåsbröd m. m. bjudes en var gratis och portofritt om blott begäran därom insändes till Örebro Kem. Tekn. Fabrik i Örebro som tillverkar det av alla husmödrar välkända bakpulvret Ekströms Jästmjöl.

Följes bruksanvisningen misslyckas icke Edra

småbrödsbakningar och någon bismak av bakpulvret uppstår ej.

Ekströms Jästmjöl är av hög styrka och burkarna äro väl fyllda i motsats till vad fallet är med vissa i marknaden förekommande bakpulvermärken.

Ekströms Jästmjöl är alltså ett drygt bakpulver.

Det är framställt av rena och ändamålsenliga ingredienser.

Den i år sjuttioåriga fabriken som år 1875 uppstod bakpulvertillverkningen på sitt program, har alltså femtioårig erfarenhet inom bakpulverbranschen vilket borgar för ett gott fabrikat.

Gynna svensk industri! (Annons.)

FINLANDS PRESIDENT UTTALAR SIG

Ett livsvillkor för Finland att upprätthålla förbindelserna.

ETT AV FINLANDS STORA NAMN bäres av den gamle stormannen, professor R. A. Wrede, den utmärkt lärde vetenskapsmannen vars svenska sympatier äro välkända och vars initialer i namnet under frihetsstriderna gav upphov till följande ordlek: Rätt Alltid Warar:

Varje folk har rätt att leva och skall leva, så länge det förmår fullgöra sin historiska mission. Finlands uppgift i historien har varit och är att utgöra en utpost för västerländsk kultur. Om Finlands folk skall kunna fylla denna uppgift, måste det självt vara genomträngt av den kultur det är satt att värna, och äga förmåga att vidare utveckla den. Odlingens frön kommo till Finland från Sverige med västerländsk kristendom, germansk rätts- och samhällsordning samt ett fritt, jordägande bondestånd. Och den planta, som spirat upp ur dessa frön, är, om den ock bär sin egen prägel, av samma art och karaktär som moderväxten. För att denna odling skall kunna utvecklas enligt sin egen art, måste de kulturella förbindelserna med Sverige upprätthållas samt vidare utvidgas och stärkas. Detta är för Finland ett livsvillkor.»

R. A. Wrede.

"Far träget att honom träffa!"

Helena Westermarck, syster till kanslern för Åbo universitet är säkert den mest kända författarinnan på svenskt språk i Finland där hennes många romaner äro mycket lästa:

I våra gemensamma förfäders gamla urkund Eddan läses i »Den Höges sång» följande strof:

"Vet du en vän,
som du väl tror,
och vill du gott av honom hava;
dela hans tycken,
byt täta gåvor,
far träget att honom träffa!"

De gamla visdomsorden kunna visa vägen ännu den dag som är. Låtom oss å ömse sidor följa deras mening.

Helena Westermarck.

Vägen från Stockholm till Hälsingfors har blivit kortare.

Medlem av finska riksdagen är Annie Furuhielm en mångsidig och kulturellt framstående personlighet vars uttalanden sedan länge tillmätas stor betydelse även i vårt land:

Det ekonomiska livet följer sina egna lagar och vägar, för det politiska närmandet finns det, på få undantag när, i Sverige icke någon annan resonans, men för ett kulturellt närmande existerar på båda sidor om Bottenhavet många förutsättningar på grund av den andliga frändskapen mellan dessa kulturer.

Heterrogena kulturer ha sällan möjlighet att befrukta varann. Detta har visat sig bl. a. i att Finland och Ryssland stått andligen så oändligt fjärran trots en mer än hundraårig förening, medan oberoende av

I Finland högtidlighålles den 6 november som den Svenska dagen framför andra och Idun har därför ansett det lämpligt att ägna detta nummer åt vårt gamla broderland. Främsta bidraget däri utgöres av härstående uttalanden av svenska och finska kvinnor och män, som på Iduns förfrågan säga sin mening om knytandet av än fastare band mellan Sverige och Finland. Vi hava här glädjen att från svensk sida meddela uttalanden av prins Wilhelm, d:r Sven Hedén, direktör Harald Sohlman, författaren Carl Laurin, professor Albert Engström samt från finsk sida president Lauri Kr. Relander, Annie Furuhielm, Helma Westermarck, Lucina Hagman, Agda Vilén, professor R. A. Wrede, biskop Max von Bonsdorff, professor Georg von Wendt, professor Severin Johansson och frih. Ernst v. Born.

skilsmässan från Sverige och den rent finska kulturens självständiga signaler, det skandinaviska kulturinflytandet fortfarande

Då man bett mig medels några ord delgiva Iduns läsare min uppfattning om Finlands och Sveriges ömsesidiga relationer, tror jag mig bäst kunna uppfylla denna anhållan genom att återgiva en del av ett samtal, som jag för någon tid sedan hade med en finsk politiker.

"Presidenten fäster sålunda stor uppmärksamhet vid avvägningen av nära relationer mellan Finland och Sverige!"

"Det är riktigt. Jag gör mitt bästa i syfte att medverka därtill, att Finland och Sverige 'funne varandra', till lycka för båda rikena."

Presidenten förlitar sig sålunda på att i en dylik riktning gående strävanden av oss finnar rätt uppfattas på andra sidan Bottniska viken?"

"Därom är jag övertygad. Det finska folklynnnet är ej främmande för svenskarna, och man kan ju på det hållet ej hos oss misstänka själviska syften."

"Och presidenten litat även därpå, att nära relationer mellan dessa två folk skola kunna bli bestående?"

"Därpå tviolar jag ej ett ögonblick. Vartdera folket har ju en svekfri strävan att medverka till fredens trygghet i Norden — vartdera har gemensamma fördelar att bevaka — där finnes ju en fast grund på vilken ett arbete, som blivit verklighet, kan fortbestå. Och jag tillfogar ännu en omständighet, vilken bekräftar min uppfattning: från de tider, då Finlands och Sveriges historia skrevs på samma blad, från de tiderna bevara vi så mycket, som förenar, vi ha under århundraden lärt oss tänka på samma sätt med vår hjärna och att i våra hjärtan erfara samma känslor.

"Låt oss hoppas att ni, herr president, har rätt."

"Vi må icke blott hoppas, vi böra vara övertygade därom."

de är starkt och påtagligt. De många nordiska mötena, prins Eugens utställning, den svenska konstflittutställningen och sist men inte minst kungabesöket i sommar ha väckt och stärkt intresset för svensk kultur i alla dess rika mångskiftande yttringar. Fordom föreföll det som man i Sverige ansett att vägen mellan Stockholm och Hälsingfors var mycket längre än tvärtom, men nu synes denna uppfattning ha jämkat med sig. Ingen kan vara gladare över att umgänget blir hjärtligt och att det kulturella utbytet livligt, än de som i Finland ha svenskan till modersmål.

Annie Furuhielm.

Sveriges fredssträvan ett exempel för Finland.

En av de främsta kämparna för kvinnosaken i Finland skriver:

För den som under ett helt liv i freden sett det förnämsta villkoret för lycka och framgång emellan och inom folken, förefaller det som ett under, att även världens styresmän nu sent omsider se sig tvungna att erkänna detsamma. Att Sverige just nu minskat sina militärutgifter med — om jag ej misstinner mig — 30 milj. kr. utgör för Finland ett värdefullt exempel, som duger att taga vara på. Huru mycket betyder ej en så stor årlig behållning, som den Sverige genom denna partiella avrustning vunnit, använd för freden och det kulturella och ekonomiska livets förkovrande?

Många här i landet se Sveriges betydelse för Finlands framtid däri huruvida Sverige kommer att giva oss militärisk handräckning i fall av krig. Sverige synes vilja gå en annan väg: den, som genom att avlägsna krigets orsaker, leder till fred. För visso kommer också Sveriges betydelse för vårt land att i väsentlig grad bero av, i vad mån det gamla moderlandet beskåres framgång i detta sitt höga strävande.

Lucina Hagman.

En förening som borde förenas även i Finland.

Fru Agda Vilén, f. Ekholm gift med konsul Vilén härstädes är en fint bildad finländska och intresserad av alla spörsmål som rör Finland:

Betydelsen av en livlig kontakt med Sverige anser jag för Finland vara så stor, att den knappast kan överskattas. Sverige bör alltjämt för Finland stå som den främste förmedlaren av västeuropeisk kultur och västerländskt samhällsskick. Förbindelsen mellan de båda länderna försvåras tyvärr f. n. i hög grad för Finland genom den höga svenska valutan, som gör resor till Finland och inköp av svensk litteratur överhövan dyra och oöverkomliga för det stora flertalet. Men så mycket lättare är det för svenskar att besöka Finland. Detta har ju även på senaste tid skett i stor utsträckning — jag erinrar blott om sommarens många kongresser i Hälsingfors och i samband med dessa företagna turistresor, som väckt det ömsesidiga intresset i hög grad. De båda statschefernas besök gjorde helt säkert även ofantligt mycket till de båda ländernas närmande.

Jämté Föreningen Norden, som även arbetar på ett ökande av samförståndet mellan Sverige och Finland, ha vi i Stockholm och Göteborg ett forum, där alla de, som intressera sig för och vilja lära känna Finland kunna mötas, nämligen Samfundet Sverige—Finland. Föreningens strävanden gå ut på, att inom olika kulturområden stärka samhörighetskänslan mellan de båda gamla broderländerna. Det vore glädjande, om en förening med liknande syfte komme till stånd i Finland.

Det har ofta frapperat mig, hur mycken

DRAKT BLIR ELEGANT
KEMISKT TVÄTTAD
ELLER FÄRGAD HOS
ÖRGRYTE KEMISKA GÖTEBORG

Pröva **Tuppens Zephyr**
och Ni köper ingen annan.

PRINS WILHELM OM SVERIGE-FINLAND

okunnighet, som ännu på flera håll råder både i Sverige och Finland om det andra landet, något som visar att upplysning är av behovet påkallat. Föredrag, kongresser, studieresor, tillgång till billigare rikssvensk litteratur för Finland och i sista hand de personliga bekantskaperna, anser jag vara av den största betydelse för att knyta banden mellan Sverige och Finland fasta och vidmakthålla en levande känsla av samhörighet dem emellan.

Agda Vilén.

Kyrkan alltjämt den enande.

Finlands enda svenska biskop v. Bonsdorff, bekant här redan från Ekumeniska mötet uttalar sig om de kyrkliga banden mellan de bägge länderna:

Det torde icke råda något tvivel därom, att det starkaste kulturband, som under seklernas lopp bundit Finland vid Sverige, är den gemensamma västerländskt formade kristendomen och dess utgestaltung den evangeliskt lutherska kyrkan i våra länder. Under äldre tider var kyrkan obestridd den främsta kulturbäraren och ännu i dag som är representerar den såsom religionens värdarinna ett kulturintresse av högsta värde.

Mellan Sverige och Finland har också på kyrkans område ett betydande utbyte av arbetskrafter ägt rum, visserligen mest till det senare landets förmån. Mellan det fria Finlands kyrka och det gamla moderlandets har en allt livligare förbindelse utvecklats sig och resulterat i ömsesidig bättre kännedom om den andras egenart samt värdefullt utbyte av metodiska synpunkter och väckande impulser. Också på den teologiska forskningens område kan man emotse en starkare intresse-gemenskap sedan rikssvenskar vunnit anställning såsom professorer vid Åbo Academis teologiska fakultet.

Kyrkans män i Finland se i de ökade förbindelserna vackra löften om fördjupad samhörighetskänsla våra länder emellan.

Max von Bonsdorff.

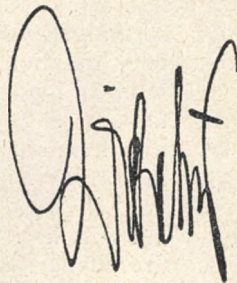
De modärna uppfinningarna skola närma oss än mera.

Professor Georg von Wendts namn är så bekant även i Sverige från de föredrag han hållit att en närmare presentation är överflödig:

Att Finland och Sverige ha en lång tids gemensam historia, att den rättsgrund, varpå länderna bygga, i så mångt och mycket visar gemensamhet, är någonting, som nutidens av ögonblicket jäktade människa så lätt glömmes. Det finnes emellertid andra omständigheter, som redan nu på ett märkbart och i framtiden på ett synnerligen verksamt sätt hänvisa dessa två stater till varandra. Bland dessa synes mig måhända det geografiska lägets förhållande till teknikens senaste och för mänsk-

Frågan Sverige—Finland borde inte vara något problem utan ett axiom. Två stammar på samma rot kunna visserligen växa åtskilda och utvecklas var och en efter sin art, men det är ändå samma sav, som sjuder i dem båda. Därför kan man inte hugga av den ena utan att den andra blir lidande. Så ock här.

Låt oss därför slå en brygga av goda tankar och ömsesidig tillförsikt över Bottenhavet mellan de båda länderna. Låt oss glömma och gottgöra gamla försyndelser och räcka varandra handen i känslan av att vi äro två brödrarfolk, som behöva varandra. Sålunda bygga vi bäst vidare på århundradens traditioner och förvalta det pund, som länge nog varit nergrävt i jorden. Högt skall det lyftas och lysa vår väg fram genom tiderna!

lighetens framtid kanske mest betydelsefulla vinningar vara litet beaktat. Det är den naturliga flygtrafikgemenskapen mellan Finland och Sverige och den omständigheten att dessa länders rundradiostationer i en rätt nära framtid bliva tvungna till intimt samarbete.

För den gemensamma flygtrafiken äro kust- och vattendragssträckningarnas geografiska förhållanden avgörande och för gemenskapen på radions område blir den nödvändiga starka begränsningen av Europas storstationers antal och de av geografiska förhållanden betingade hörbarhetszonerna i de bägge länderna bestämmande. Dessa tekniska vinningar närma människorna varandra med större snabbhet och mera omedelbart än allt vad tidigare tider känt till och komma därför i framtiden att kraftigt medverka till ett närmande mellan Finland och Sverige.

Georg von Wendt.

Andens frändskap är en sammanhållande kraft.

Rektorn vid Åbo Akademi, professor Severin Johansson yttrar:

Den kulturella samverkan mellan Nordens länder, som i detta nu ger Norden en sär-

ställning i världen, går även i det vetenskapliga samarbetets tecken. Vetenskapen är visserligen universell och dess andliga imperium vet av inga skiljande gränser. Men den andens frändskap, som gemensamma öden skapat mellan Nordens folk är en sammanhållande kraft, som gör sig mäktigt kännbar även inom vetenskapen, kulturens högsta uttryck.

Severin Johansson.

Förenade äro vi en stormakt.

Och så ett kort men uttrycksfullt uttalande av friherre Ernst von Born:

Förenade utgöra Nordens folk en stormakt av rang — i kulturens såväl som i politikens värld.

Ernst von Born.

Med Finland böra vi knyta banden så fasta och innerliga som möjligt och det både kulturellt och strategiskt. Det folk, som i 600 år delat våra öden, förblir också som nation våra bröder.

Sven Hedin.

Svensk okunnighet om Finland.

Finlands betydelse för oss är först och främst att finskt väsen och finsk kultur gör begreppet Norden en nyans rikare. Detta vare sig det är det svensk-finska eller rent finska element som dominerar i boken eller målningen. Det ligger i finskt kynne en stark och frisk maskulinitet, som tar sig uttryck inte bara i idrottens intensitet, utan också i den karskhet och oförskräckt, varmed hela nationen tagit sin farliga ställning. Struntpratet hos oss har inför de faror av värsta slag, som hota båda folken, hos finnarna ersatts av handling. Därför ha de blivit vår försvarsmur mot asiatiskt väsen.

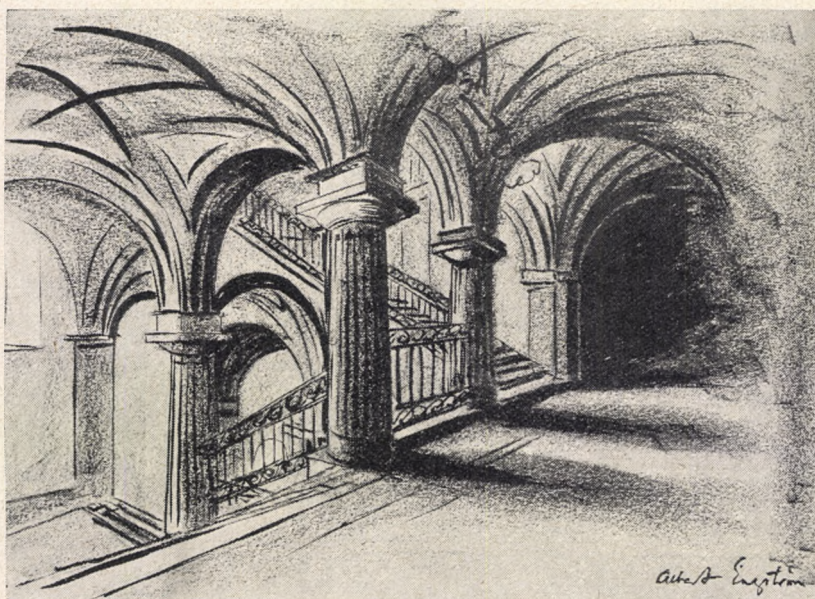
Det är sannerligen inte en dag för tidigt, att vi lära oss något om detta land med nära 3 1/2 mill. invånare som »i över 600 år delat ljuvt och lett» med vårt eget. Det vore av många andra skäl än känslor skäl värt att ha så pass reda på det, att man sluppe höra sådana frågor som »Finns det svenskspråkiga tidningar i Finland?» Eller höra folk försäkra, att de förstå finska därför att de förstå det vackra, lätt sjungande uttalet av svenskan, som dock ligger det högsvenska uttalet ofantligt mycket närmare än både värmländska och östgötiska. Det råder i Sverige en stötande okunnighet om finsk kultur, som man bara kan önska skingrad och ersatt av verklig kunskap och sympati.

Carl G. Laurin.

Svenska språkets betydelse för sambandet mellan Sverige och hela Norden.

Eder för Sverige och Finlands väl så betydelsefulla och mång-

(Forts. sid. 1186.)

Interiör från Senatshuset i Helsingfors. Teckning av Albert Engström.

CAP KAKAO

skiljer sig från all annan kakao genom sin rena, kraftiga och härliga kakaosmak

KVINNAN FRÅN FINLAND

FÖR IDUN. AV ALMA SÖDERHJELM.

Ni har sett henne, damen med inga år och ingen utveckling bakom sig —

skaldar Tavaststjerna i en inte alltför artig dikt till kvinnan. Kanske tänkte han henne internationell, och i fortsättningen är det knappast några specifikt »finska» karaktäristika han tilldelar henne. Men de två första raderna passa i alla fall alldeles utmärkt in på kvinnan från Finland, sådan hon går och står än i dag. Hon är nämligen vad man faktiskt skulle kunna kalla »den nya kvinnan», en exponent för sin miljö och sin tid, på gott och ont.

Finländskan älskar att resa och hon reser mycket, om hon även icke kan kallas berest. Precis liksom hon läser mycket, utan att någon skulle hitta på att kalla henne beläst. Hur ofta hör man inte någon som kommer hem efter en vistelse i världstäder, vid en badort eller uppe på ett bergssanatorium säga: »jag träffade några finskor». Och man kan vara ganska säker om tillägget: »de var ovanligt trevliga». Finlandskvinnan är nämligen en mycket trevlig reskamrat, en ypperlig tåg- och hotellmänniska. Just därför, att hon har »inga år» och ingen utveckling bakom sig.

»Det mest utmärkande för kvinnan från Finland är kanske, att hon är förutsättningslös. Hon har levat i ett land, som belagt henne med tusen tvång, och tvånget har gjort henne frihetskär. Hon har levat i hårda förhållanden, och i den viktskål, som är ett av hennes köns naturliga arbetsverktyg, lade ödet tyngre vikter än hushållsvikterna, samt fordrade att hon själv skulle tänka ut något mer bärande att väga upp med, än peppar och kardemumma. Hon har tvingats ur sitt hem in på tröstlösa vägar utan mål, och djävulen har fört henne ensam upp på bergen och villkorligen utlovat henne all världens härlighet. Så blev hon den nya kvinnan. Inte den som åttietalets triumfala statistik förutspådde, när den med domsbasun utropade: en kvinna har blivit dödgrävare, gack och bli sammaledes! Utan en som lärt sig att tänka själv, att besluta och handla själv, att väga vara sig själv.

Hon är en så trevlig reskamrat, därför att hon älskar frihet. När hon kommer ut ur sitt dagliga tvång av arbete och omgivning, blir hon nytänd. Hela världen ligger öppen för henne. Hon är ett stundens barn, och så snart hon inte ser djä-

En uttömmande och utmärkt karaktäristik av den moderna finländskan göres här av d:r Alma Söderhjelm.

vulens klor, inbillar hon sig att de icke finnas. Hon äger fonder av obrukad kraft och har aptit på livet. Hon besitter förutsättningslöshetens naivitet. Hon gläds icke över det hon ser utan över själva glädjen. Hon är i högsta grad lycklig över sin lycka och ej över sin förtjänst. Hon är den nya kvinnan, sprungen ur en första generation, kvinnan utan utveckling bakom sig, det vill säga utan tradition. Hon har kunnat och kan tänka och handla från en ny timrad bas, som hennes egen tid gjort henne. Traditionslösheten förklarar allt i hennes vara och väsen.

Ty till och med det, som är mest utmärkande för henne: fosterlandskärleken, är icke liktydigt med sinne för traditioner. Och i alla fall är kvinnan från Finland i högsta grad patriot. Hon har svårt att sätta rot i ny jord. Blir hon därtill nödd och tvungen, så planterar hon sig gärna ett litet landområde fullt med hemblommor, tycker om hemrätter och drår med envis ihärdighet en ring omkring sig, samt samlar inom denna ring personer, vilka för övrigt kunna äga de mest varierande kvalifikationer, men alltid äro »Finlandsintresserade». Det berättas en historia om en av våra sångerskor, som sjöng på Paris-operan, och en högättad ryss, som, tjugad av hennes blå ögon, uppvaktade henne under en två minuters intervall mellan omklädningarna i logen. »Och så äro vi ju landsmän» fogade han till alla vackra fraser om hennes spel, sång och blå ögon. Men då trillade det lite svart ner från hennes ögonbryn in i blickens djup, hon glömde sin nigning och sade hotfullt: »Förlåt, E.K.H. jag är finska och kommer aldrig att bli något annat».

När hon reser, är finländskan glad och road av allt. Men hemma hos sig är hon inte så glad. För att vara glad hemma hos sig, måste man äga humor. Kvinnan från Finland saknar totalt humor.

Och då tungsintethet och humor torde vara släkt, följer som ett naturligt korollarium, att hon ej är tungsint. Hon är bara melanholisk. Det sjunger inne i hennes hjärna

en evig melodi, som hon aldrig kan sjunga sig ifrån. Melodien från det hårda havet, de ensamma sjöarna, den stora skogen. Hon har på något sätt blivit ett med de melodierna, och hon trivs med dem. Finländskan, till och med hon, som förefaller att vara det mest utpräglade »världens barn», trivs utmärkt väl på landet. Men där är det inte myllan och grödan hon älskar. För att vara bunden till marken och grödan måste man äga tradition. Men hon är traditionslös. Hon älskar landet för den där melodiens skull, som susar i tallarnas toppar.

Det är kanske den som gjort henne musikalisk. Ty hon har naturbarnets kärlek till musik. Hon är i allmänhet inte musikkunnig eller musikintresserad. Karaktäristiskt för det musikaliska sinnet hos henne är, att hon vida mer förstår sig på lyrik än på prosa.

Vad hon minst förstår sig på är emellertid bildande konst. För att ha sinne för bildande konst höves miljö och traditioner. Egentligen har hon icke mycket av bildande fantasi, eller av vad man kallar naturlig konstnärlighet. I så måtto som möjligen diletantismen utgör ett tillstånd av latent konstnärlighet, så bildas belägget av den frånvaro på kvinnligt konstnärligt proletariat, som förefinnes i Finland.

Vad finländskan saknar i ovanlig grad är filosofisk läggning, sinne för det spekulativa. Det är måhända därför, som religiösa spörsmål ha varit så bannlysta, ända tills de på vissa håll ha stuckit upp efter kriget. I Finland har religionen helt lugnt och stilla ersatts av det egna samvetet och den personliga rättsinstinkten, märkvärdigt nog även hos kvinnorna. Om till fromma för henne eller icke, lämnas därhän.

Den finländska kvinnan är okonstnärlig, ospekulativ, och kanske just därför oändligt småborgerlig. Ätminstone när hon är hemma hos sig. Genom att hela hennes liv och vara under årtionden förlagts till karaktärsplanet, har plikt- och ansvarskänslorna överhuvud odlats framom andra egenskaper. Därigenom har hon blivit i högsta grad dogmatisk och »rättshaverist». Hennes småborgerlighet består nämligen ej i att hon älskar skvalleraktighet, intresserar sig

(Forts. sid. 1188.)

På biografen.

I talarstolen.

»Finskan 1925» kan man kalla dessa bilder vilka signaturen Maj sänt oss från Finland såsom bidrag till vår pågående tävling om kvinnliga skämtteckningar över kvinnan i våra dagar.

På promenad.

Hemmets konsulent.

Kathreiner är hälsosamt och billigt. Vida överlägset det dyra kaffet.

Kathreiner

Kathreiner är en ren naturprodukt. Säljes överallt.

HEMMA HOS PRESIDENT RELANDER

DET HISTORISKA SLOTTET DÄR TSARERNA BOTT OCH REVOLUTIONEN HÄRJAT OCH SOM NU ÄR STATSCHEFENS BOSTAD.

DÅ JAG GÅR ÖVER DEN LILLA öppna platsen framför slottet, träder in i vestibulen och så vandrar uppför trapporna till presidentparet Relanders privata våning, glida mina tankar över slottets »framfarna öden». Det byggdes i tidernas morgon, för inemot ett sekel sedan, av kommersrådet Heidenstrauch, till privathus, apaterades så — med den rikssvensk-födde seigneuren Otto Wilhelm Klinckowström såsom omdanare och föreståndare — till kejsarligt palats och beboddes såsom sådant vid olika tillfällen av Nikolaj I, Alexander II och Alexander III. Nikolaj II sov aldrig som kejsare en natt i slottet, men då han under världskriget gjorde sin misslyckade blixervisit i Hälsingfors för att »friska upp» lojaliteten emot Ryssland, uppehöll han sig någon timme inom dess murar. Där logerade för övrigt, med »allerhögsta tillstånd» för 25 år sedan den då nyutnämnde generalguvernörsadjointen general Schipoff, vilken ej lyckats erhålla annan bostad i den finska »gränsmarkens» huvudstad.

Så bröt marsrevolutionen 1917 lös, det ryska tsardömet föll i spillror, Hälsingfors matroskommitté tog slottet i besittning, man for fram som vandaler och vållade skador, vilkas botande senare drog höga kostnader.

Efter frihetskriget användes slottet en tid såsom regeringsbyggnad — i översta våningen var sålunda utrikesdepartementet inrymt — för att slutligen 1919 iordningställas till residens för republiken Finlands president.

Vilket kaleidoskop av bilder från förgångna tider drog ej förbi mig, då jag trädde här in — här hade vi i fyrkammarslantidens tider varit med om de solenna ceremonierna vid ständermötenas begynnelse och avslutning, här hade vi upplevat den sista stora kejsarliga banketten, det var våren 1906, då de fyra stånden stodo i beråd att skapa enkammararen, och här hade vi övervarit utrikespolitiska konferenser hösten 1918.

Kammartjänaren öppnar dörren till privatvåningens stora salong, jag träder in och fångas strax av ett känt ljud: skrivmaskinsknack. Det svagt smattrande ljudet kommer från president Relanders arbetsrum — presidenten är en den nya tidens man, skriver utslutande på skrivmaskin, något som jag dock inte nu får åskåda, ty kammartjänaren anmäler och jag välkomnas av presidenten med ett hjärtligt handslag.

Och så slå vi oss ned och samtala om en del aktuella frågor — av vilka republiken Finland konstant har en hel rad. Och de påkalla samtliga statschefens uppmärksamhet och intresse, ofta nog därjämte avgörande. Medan presidenten konverserar, kommer det ett telefonsamtal med

Iduns korrespondent har fått avlägga ett besök och taga några fotografier — se annat ställe i dagens n:r — i den gamla historiska byggnad där Finlands president mellan regeringsbestyren njuter familjelivets lycka.

statsministern, som ger mig tid att granska inredningen i det stora gemaket.

President Relanders arbetsrum i privatvåningen är ett synnerligen trivsamt herrum och vida gemytligare än motsvarande rum i den officiella paradvåningen. Här uppe bär mycket en rent personlig prägel, här finnas fotografier och andra föremål, vilka bidraga till en verklig hemprägel. Till höger om det stora skrivbordet, där på ena sidan synes ett stort och vackert porträtt av drottning Victoria, står det lilla skrivmaskinsbordet, där jag f. ö. får ta en foto-knäpp av presidenten. Än längre till höger vid kortväggen syns ett bord med talrika porträtt av medlemmar av Sveriges kungahus, en representativ grupp.

Fondväggen upptas av en hel svit av bokskåp i mahogny, och i övrigt prydes rummet av tavlor och andra konstverk. Mellan fönstren stå vackra stora speglar med spegelbord — på det ena av dessa lägger jag märke till ett gott porträtt av f. presidenten Ståhlberg.

Invid skrivrummet befinner sig presidentens sovrum, ett inre rum, toalettrum o. s. v. Men vi styra inte kosan hit, utan bryta från konversationen upp för att genom den ovanligt rymliga och på samma gång långsträckta salongen bege oss till presidentens familj, fru Signe Relander, den nitton-åriga dottern Maja-Lisa och den fjortonårige sonen Ragnar.

Till serien barnrika familjer och duktiga mödrar fogas denna bild av målaren Arvid Lövning, Västerås, hans hustru Augusta och deras barn, 6 flickor och 7 gossar. Alla 13 barnen äro intelligenta, väl utvecklade och friska. Modern, 53 år är rask och livlig som en ung flicka. Fadern, som i många år varit organist i Hallstahammars missionsförsamling är mycket musikalisk, och denna begåvning har ärvts av alla barnen, varför ofta vid fester hela familjen uppträder med sång och musik.

Med den okonstlade älskvärdhet, som är fru Relander egen, möter hon mig i sin mottagningssalong, ett stort hemtrevligt rum med bekväma möbler, ett samlingsrum för presidentfamiljen, där förmiddags-teet intages och där presidenten, när tiden medger, en eller annan gång spelar ett parti schack med sin älte adjutant. Innanför detta gemak befinner sig presidentskans skrivrum, därpå ett vackert kabinett med piano, bakom detta sovrum, sonens »studerkammar» samt unga fröken Maja-Lisas stora vackra flickrum i vitt.

Med presidentskan själv som älskvärd ciceron fortsättes rondan ned i paradvåningen, jag får en inblick i hur allt var ordnat under kungabesöket i somras — hinner t. o. m. snudda vid en misstanke, att den vackra mahognysäng, som stod i kung Gustavs sovrum, antagligen ej varit fullt tillräckligt lång — vi vandra igenom lilla tronsalen och stora tronsalen och bankettsalen med flera storstättliga gemak, vända så tillbaka och nå längs centraltrappan privatvåningen, där te och kaffe vänta i presidentskans mottagningsrum.

Här kan i förbigående annoteras, att båda barnen ha konstnärliga anlag — dottern Maja-Lisa spelar piano med nit och snabba framsteg och vad sonen Ragnar angår, är han ytterst intresserad av teckning och försöker sig t. o. m. på att måla. Han känner bäst till alla konstverken i slottet, har sin egen uppfattning om deras konstvärde och synes ha litet svårt att finna sig i min åsikt, att en Rembrandt i paradvåningen är en kopia och intet original. Där hänga för övrigt en hel del goda tavlor av inhemska mästare — jag nämner konstverk av Ekman, Munsterhjelm, Edelfelt — vilken senare är representerad bl. a. genom sin stora duk från Köpenhamns redd — Gallén och andra.

*

Och så är det tid att bryta upp. Fröken Maja-Lisa försvinner till brevväxling, unge Ragnar antagligen till läxor, och presidenten själv drar sig tillbaka till sitt arbetsrum, därifrån snart skrivmaskinsknackarna bringa budskap om arbete i full fart.

Presidentskan och jag växla ännu några ord, så blir det farväl och vandring utför trapporna.

Utanför den stora entrén stå vaktposterna i giv-akt — de skymta nästan konturlöst grå i det intensiva höstliga diset, spåravnarna klämta i dimman, och från hamnen höras ångbåtarnas ideliga signaler.

Och luften hänger fuktig och kvävande omkring mig, där jag vandrar bort från presidentens slott.

ERNST v. WENDT.

Häxan putsar så att---

DEN SVENSKA FOLKVISAN OCH MÅLAREN

EN OKÄND TAVLA AV ALBERT EDELFFELT.

PÅ VÄGGEN I SALONGEN av ett Helsingforshem hänger sedan några år en tavla i ganska stort format av Albert Edelfelt, den store mästaren och människan, osignerad visserligen, men i trots av sitt ej fullbordade skick i hög grad vittnande om upphovsmannens konstnärsskap och rika ingivelse, en bild av sällsynt andakt och betagande romantik.

Vilken episod, vilket poetiskt-religiöst eller sagobetonat uppslag låg bakom och under denna vackra bild? Och från vilken tid av Edelfelts konstnärsbana var målningen? Tekniken tydde på ett sent datum, det drömligt poetiska uppslaget snarare på en skapelse från en period av de tidigare årens skiftande stämningar.

Motivet är detta:

Ur portalen till ett åldrigt tempel, vilket man lätt nog kan identifiera såsom utgörande en skisserad avbildning av Borgå domkyrka, svävar ett tåg av vitklädda gestalter i fotsida dräkter fram över kyrkogårdsvallen med en vit gestalt, bärande ljus i spetsen. Högt upp på sina händer bära gestalterna en underbart vacker i horisontellt läge utsträckt ung kvinna, med Dödens ro över sina intagande, veka anletsdrag. I förgrunden skymtar en vackert tecknad gosse, som inför den gripande synen fallit på knä, i fonden träd och grönska, längre bort i skisserad antydning ett landskap, tecknat efter den fagra vy, som ter sig från domkyrkohöjden i gamla Borgå.

Vad hade inspirerat Albert Edelfelt till detta?

Albert Edelfelts systrar, som vackert och fint genom alla de många åren vårdat den bortgångne älskade broderns minne och vars hela hem andas en hyllning, en hugfästelse av hans personlighet och konst kunna lämna upplysning.

Båda systrarna, Annie och Bertha Edelfelt känna tavlans historia men det är den yngre, Bertha, hon, som med så stor talang utgivit broderns brev, vilken, såsom

”Duvans sång på liljekvist.” Målning av Albert Edelfelt.

En av Sveriges vackraste och mest rörande folkvisor har inspirerat en finsk konstnär såsom synes i denna intressanta framställning om en tavla vars existens hittills varit för de flesta ebekant.

i viss mån medverkande till konstverkets uppkomst, berättar detaljerna.

Motivet, säger hon, är taget från den vackra gamla folkvisan »Duvans sång på liljekvist» — den ingår exempelvis i den av E. v. Qvanten utgivna samlingen av Sveriges skönaste folkvisor. Och den är från slutet av Edelfelts liv, från något av det nya seklets år, sannolikt 1903 eller 1904. Och den målades om sommaren i ateliern på Haiko.

Det var så, fortsätter fröken Edelfelt, att jag brukade sjunga eller gnola den gamla folkvisan, som ju har ovanligt stämningsmättade ord och en vacker, på samma gång enkel och gripande melodi. Emellanåt sjöng jag den och ackompanjerade mig på pianot, och så kom det sig att den fångade Alberts uppmärksamhet och slutligen satte hans fantasi i rörelse, manade fram hans längtan att i form och färg tolka sin stämning.

Ni kommer kanske ihåg, säger fröken Edelfelt, att duvan på liljekvisten i folkvisan sjunger om att »det väntas en jungfru till himmelen i år». Jungfrun menar emellertid att hon inte kommer till himmelen i år, ty hon känner sig varken sjuk eller »sår, men då hon går på sin faders gård ett stygn i sin vänstra sida hon får».

»Och kära min moder, I bädden min säng. I år kommer jag ej på åker och äng», säger jungfrun, och då modern menar att hon ej må tala så »då i år dig är ärnat en konung att få», svarar jungfrun att »bättre är vara i himmelen brud, än bära på jorden en konungaskrud». Så ber jungfrun modern skaffa en präst, ty döden skall komma som gäst, brodern må göra en bår

systemen krusa hennes hår. Och allt skedde såsom hon sagt:

Och jungfrun vart döder, och lades på bår, och jungfrur och tärnor de krusa hennes hår.

De buro den jungfru ut av det hus, Guds änglar de gingo före med ljus.

De buro det lik över kyrkovall, och alla Guds änglar gick före och sang.

Det är just stroferna om hur englarna gingo före med ljus och hän över kyrkovallen och sang, som Albert ville tolka i bild, säger Bertha Edelfelt och tillfogar en erinran om huru bl. a. den gammaldags formade böjningen »sang» tilltalat brodern. Denne hade för övrigt ytterligare gjort även en eller annan skiss till tavlan, men det var denna, som gjorts mest färdig och bevarats.

Det var i fagraste midsommartider denna tavla, så poetiskt och vackert tänkt, så känsligt och förnämt, så behärskat i sin rofyllda andakt målad, kom till. Föga mer än ett år därefter, i augusti 1905, var Edelfelt ej mer... hans stoft bars över kyrkogårdsvall.

Men de tjugu åren ha ej utplånat minnet av hövdingen bland Finlands konstnärer, mästaren — mannen — människan.

NÅGRA RÅD TILL FINLANDSRESANDE

Då resenären när Helsingfors gäller det ju i regel främst att välja sig bostad. Mitt emot bangården står Grand Hotel Fennias ståtliga byggnad, inrymmande mera än ett hundratal rum och erbjudande all modern komfort. Där dansas alla kvällar i festetablissemnet och bjuds på andra attraktioner därjämte.

Nära intill Fennia vid Mikalesgatan ha vi Karelia stora privathotell. Bland övriga moderna och prisbilliga institutioner på detta område må nämnas Pension Riviera i Brunnsparken med det härligaste, fridfulla läge samt under samma direktionsvarande Pension Continental, strax invid Skillnaden i hjärtat av Helsingfors »City».

Helsingfors har sitt »N. K.» och det heter Stockmann. Det är en jätteaffär av samma art som just Stockholms populära N. K., man får snart sagt allt under himmelens fäste — t. o. m. förmiddagsté och annan livets nödort.

En annan stor affär, vilken särskilt påkallar damernas uppmärksamhet, är Augusta Blombergs

Den som reser i Finland har nytta av dessa anvisningar, som isynnerhet damerna skola uppmärksamma.

damekiperingsaffär, ett av Helsingfors-damernas favorit-»tillhåll». Av mindre omfattning, men excellent, är damdräktaffären Vogue, Mikalesgatan 1 b, vars principer äro elegans, snabbhet och billiga pris.

En presentation av firman Fazer kan ju synas hart när överflödig, då en Fazer-filial finnes i Stockholm. Annoteras må emellertid att firman Fazer representerar en jätteaffär, vilken arbetar i efterhand allt talikare brancher — bland annat har den numera en utomordentligt stora kaks-fabrikation. Dess chokolad är ju världsbekant. På bageriområdet erinra vi om firman Fr. E. Ekberg, som är känd för sitt utmärkta bröd och sitt livligt trafikerade kafé vid Bulevardsgatan.

Än vidare må nämnas Kodak-agenturen i Helsingfors, som ger svar på frågan »var skall jag framkalla, kopiera och förstora?», vidare den moderna konstnärlige fotografen Helander, vars atelier är Bulevarden 2, ytterligare Helsingfors Antikvariat vid Glogatan, som överraskat många rikssvensk med sällsynta och intressanta arbeten, den välskötta resbyrå Guido, som tillvunnit sig mycken anslutning, samt slutligen — vi göra ett hopp — Helsingfors två dagliga svenska tidningar, Huvudstadsbladet och Svenska Pressen, obligatorisk läsning för all västerifrån kommande.

Sist må ännu omnämnas tvänne damernas paradis — Aitta vid Glogatan, som ständigt bjuder på de modernaste i tygvä (ex. guldtyg, guldspetsar) samt den storartade affären Pirtti, som salubjuder talrika alster av finsk hem- och konstslöjd, bland annat de världsberömda finska ryorna.

Läsarinnor och läsare tillrådas att spara dessa annonser — det kan vara bra att ha dem med såsom »adresskalender» vid resor i österled.

LIPTON

LIPTONS TÉ
ÄR OCH FÖRBLIR
DET BÄSTA

Dålig Matlust **IDOZAN**
övertvinnas snabbast med
Erkänt bästa jämnmedicin. Rådfråga Eder läkare.

E F T E R R I D Å F A L L E T

REPRISEN AV »KATARINA II» PÅ Vasateatern blev en succés för den hemvändande fru Brunius men ett nederlag för pjäsen som sådan. För ett tiotal år sedan var den en publikframgång av ganska ovanligt mått, som skaffade Svenskan många fulla hus, men hur förlegad verkar den inte idag! Stycket är renodlad teater med knäfall och dödsdomar, sammansvärjningar och revolutioner, hovskvaller och spring i dörrarna. Alltsammans skickligt hopkommet för att fånga den del av publiken, som fagnar sig åt granna effekter, hur tomma de än äro. Replikerna ha omsorgsfullt svarvats precis som välgjorda pianoben, runda och blanka och skinande av ett tvevelaktigt äkta patos fernissa, men någon udd ha de inte. Och vad bära de upp? Inte ett skönt ljudande instrument, vars toner gå till hjärtat, utan ett prålände klockspel, som kan vara vackert att titta på men som förklingar utan resonans.

Ändå kan man förstå att Pauline Brunius valt just Katarinas roll, när hon nu återkommit från sina triumfer i Oslo. Och fastän pjäsen åldrats är konstnärinnan lika frisk och ungdomlig som när hon först spelade den. Hon förstod också att utnyttja alla möjligheter till det yttersta hos denna kvinna, som på en gång är kejsarinna och kurtisan, ränksmiderska och manslukerska.

Pauline Brunius i Katarina II.

Hon står som hela Rysslands medelpunkt kring vilken allt med eller mot sin vilja måste kretsas. Hon leker med männen som en flicka med sina dockor, hon upphöjer och förnedrar, hon snärjer och tjusar där hon går fram. En divaroll, som dessutom passar Pauline Brunius förträffligt. Hon gjorde den också på sitt vanliga säkra sätt, bländande och tekniskt formfulländat, måhända allt för sensuellt betonat, där ord och handling redan i och för sig tillräckligt starkt framhäva denna sida av karaktären.

Uno Henning var en instormande och hetlevrad löjtnant, hastigt kommen till makten och lika hastigt störtad därifrån — det är samma roll som Gösta Ekman kreerade på urpremiären. Gamla i sina uppgifter voro Gunnar Klintberg som den fjäskande kanslern och Oscar Johansson som en hal och föga begåvad kammarherre. Dora Söderberg slutligen trippade omkring som en liten söt rokokodocka.

Naturligtvis blev det blommor och applåder från Pauline Brunius' många beundrare. För teaterns skull får man hoppas, att hon skaffar många fulla hus.

Clewe!

U R B Ö C K E R N A S V Ä R L D

MARGINALANTECKNINGAR AV BIRGER MÖRNER.

En motbjudande bok.

I DAGARNA HAR PÅ HUGO GEBERS förlag utkommit ett arbete med titeln »Tretton pipor» av Ilja Ehrenburg. Enligt titelbladet är denna volym N:r I av en serie »Moderna ryssar. Svenskryska föreningens i Göteborg litterära serie, I».

Boken innehåller tretton skisser, alla, som jag tror, fria variationer på temat: historien om en pipa. Om alla tretton verkligen äro i samma stil, kan jag emellertid icke avgöra, ty, för att vara uppriktig, jag har icke läst mer än de tre första berättelserna, och ingenting skulle kunna förmå mig att läsa en fjärde. Den som utan att vara van vid tobak plötsligt skulle företaga sig att röka tre pipor vanlig blir sjuk. De tre första kapitlen av denna bok äro tillräckligt illasmakande för att vilken människa som helst måste få kvalningar.

Författaren är, såsom av företalet framgår, en judisk proletäryngling, men enligt samma källa en man, »som lidelsefullt älskar det sköna, — — som törstar efter ren känslor» etc. Man vet icke vilket man mest skall förvåna sig över, introduktörens (en herr Ad. Stender-Petersons) navitet eller författarens frossande i mänskligt elände. Det finns å femtiotredje sidan i boken, — — längre hann jag aldrig — en scen, där författaren låter en dam ur Pariser-societeten lekande glatt på okynne mördra ett barn, vilken scen inom litteraturen torde vara oupphunnen i fråga om bestialitet och illvillig okunnighet om väster-

Ris och ros delas här ut i denna litterära översikt ägnad en rysk dålig och en finsk utmärkt bok.

landets överklass. Var skulle i övrigt författaren att döma av hans curriculum, vitae, haft tillfälle att lära känna densamma? Berättelserna äro helt enkelt förbrytarefantasier, nedtecknade med en otvetydig men ingalunda originell talang.

Är det med dylik litteratur den svenskryska föreningen i Göteborg ämnar lyckliggöra oss? Då vore det intressant att erfara litet närmare angående detta sälls-kaps sammansättning, dess verksamhet och dess mål. Hugo Gebers förlag har med utgivandet av denna bok begått ett förbiseende, som icke kan underlåta att förvåna varje litteraturvän, som är van att finna förlagets övriga böcker präglade av omdöme och smak.

En finsk german.

Ernst Linder d. ä.

Jag vet inte om det är berättigat, men ofta, då jag tänker på det germanska Finlands inre historia, faller mig den Runebergiska dikten om Vilhelm von Schwerin i minnet. Vårnattens frost, det i förtid härjade och förödda, går det icke som ett ständigt återkommande ackord genom de finska germanernas historia? Jag tänker ex-

empelvis på Joseph Julius Wecksell, Tavaststjerna, Runar Schildt. Och vem vet, vad kanske den ännu mer begåvade Hjalmar Neiglick skulle ha betytt för Finland, om inte också han hade stupat före striden?

Detta faller mig på nytt i hågen då jag bläddrar i en nyutkommen monografi över Ernst Linder d. ä. Det är historien om en ung, rikt utrustad, självständig och ädelt sinnad man, kring vilken rika förhoppningar knötos, och som helt meningslöst skulle gå bort, långt innan han hunnit bliva vad man av honom väntade, den samlande kraften, de splittrade partiens försonare, nydanaren av Finlands inre politik.

Han var jämnårig med Leo Mechelin och dennes nära vän, kanske den senares överman i begåvning och vetande. Ernst Linder d. ä. var egendomligt nog en autodidakt men det oaktat en lärd man, en av sitt lands första specialister inom nationalekonomien. Redan vid unga år gjorde han sig i betydlig grad gällande inom Riddarhuset, han var talare, och han visste vad han talade om. Det var tydligt, att på honom vilade landets förhoppningar.

Det var under hans korta tid, som språkfrågan i Finland började väcka oro. Linder insåg med full rätt att det icke var rättfärdigt att majoritetens språk, det finska, icke ägde officiell ställning. Flertalet landsmän nödgades ju att endast i översättning förhandla vid domstol. Linders strävan blev därför att söka råda bot på detta missförhållande. Därtill kom — och Linder

(Forts. sid. 1187.)

Kemisk Tvätt

utföres förstklassigt vid
A.-B. NYABLÅ HAND
Söder 334 26. Postadress: Liljeholmen. Liljh. 23.

BUTIKER: Holländaregatan 13. Tel. Norr 4633; Birger Jarlsgatan 7, Tel. Norr 125 09, Riks Tel. 53 73; Brännkyrkagatan 2, Tel. Sö. 334 39; Hornsgatan 170, Tel. Sö. 301 35; Anna Walhjält, Skolvägen, Älfsjö.

GUBBENS

Egen ostron-
anjovis
Kalasfiskpudding
Kalasfiskbullar

Kalas sill
Kaviar
Vingasil
Matjessill

rekommenderas som marknadens finaste konservinläggningar.

DET LIGGER 40 ÅR MELLAN DEN första kontingenten akademiska flickor i Finland och den som fick sin vita mössa 1925. Karolina Eskelin hette den första av dem, som tog examina i normal ordning — de som gått före voro mer att betraktas som pionjärer, enstaka undantag av hängiven arbetsentusiasm. Hon var också den första kvinna i Finland som dispute- rade för doktorsgrad. Numret som etta brukar i allmänhet anses nog i sig själv: i detta fall har det burits upp under nära ett halvt sekel av en personlig arbetsinsats, vilken allt fortfarande betecknas med denna siffra.

Efter en äventyrlig barndom — hennes far var sjökapten och hennes första framgång var när hon fick premium i en belgisk skola, »upptäcktes» hon, hängande över en geometribok och sattes i storskolan samt blev student. De glänsande examensvitsorden visade att godhet och intresse för de så kallade idealen ibland inte äro alldeles bortkastade. Från att ha varit ett lovande »nummer» för kvinnosaksrörelsen blev hon i Finland dess högsta och mest övertygande exponent. Medan en massa damer i hela världen stormade fram och ropade att Kvinnan var mannens jämlike, visade hon i all tysthet vad »manlig» energi och

Dr Eskelin vid en sjukbädd.

»manligt» intellekt hos kvinnan kan duga till. Hon hade sjömanslygne och hon reste ut i världen, bosatte sig vid Stilla havet för några år och drev där en vittgående

och välsignad kirurgisk rörelse bland amerikanska landsmän i finska kolonierna. Hon kom hem igen, praktiserade några år i Tammerfors — och legenden omtalar att »det till och med kom karlar från Helsingfors för att låta operera sig av henne». Snart var hennes rykte som operatör stadgat och hon flyttade till Helsingfors samt inredde sig där ett eget kirurgiskt sjukhus det mycket kända »Eskelinska», där hon verkade intill för ett par år sedan, då hon överlät det till en av sina kolleger.

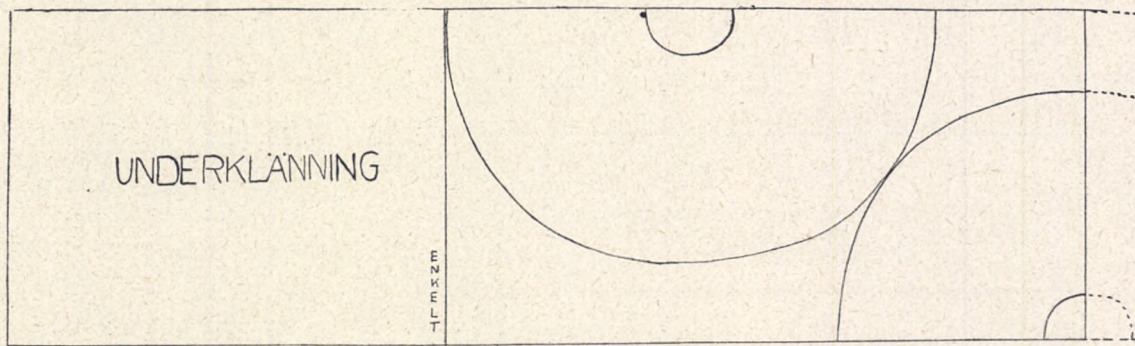
Utän tvivel har ingen kvinna så mycket som hon genom sitt arbetes kvalitet, genom de rediga tankarna i sitt vackra huvud liksom i sin utomordentligt framstående penna, genom sin blick för långa perspektiv, väckt och stadfast i Finland aktningen för kvinnlig mentalitet.

Vet studentflickan av 1925 vad hon har den av 1885 att tacka för? Jag tror det inte.

Men hon behöver kanske inte veta det. Hon är med sin fräscha oförbehållsamhet, sin sunda tilltro till den arbetsdag som är, och tillit till den som kommer, är i sig själv ett arbetsresultat att yvas över, och kanske hon är just sådan för att hon ej vet något om arbetsmödan.

A. S.

I JAZZENS VIRVLAR

1.10 METER

MOD I

LÖSFÄLL TILL UNDERKLÄNNINGEN

MITT FRAM

MITT BAK

ROLÄER

MOD II

FÖRKLÄDE

FÖRKLÄDE

3.10 METER

Grevinnan M. Schwerin presenterar i dag två nätta dansklädnings. Mönster rekquireras genom Idun. Pris 1: 50 pr st.

Det ligger i sakens natur, att en vacker dräkt skall ta sig bäst ut på en ung och smärt och vacker gestalt; en så självklar sanning måste givetvis gälla under alla förhållanden och oavsett alla växlingar i smak och mod. Men det är dock vissa säsonger, då modet mer än någonsin tycks vilja favorisera de unga flickorna, och en sådan säsong uppleva vi nu. De luftiga materialen, georgetten och chiffonen, de lätta, glada färgerna i bois de rose, grönt, blått, lila, de åtsittande livens raka linjer, de korta klockkjolarnas böljande vidd och sist men inte minst de utsökta blomgarnityr, som i höst äro modernare än någonsin, allt är direkt skapat för ungdom och dans och glädje.

Dagens modeller äro båda avsedda till balklädningsår 17—18-åringar.

Den första är utförd i crêpe georgette. Underklädningsen är klippt på bredden av tyget; för att

den skall få tillräcklig stadga, skarvar man den med en bred lösfäll, som man får ut av de bitar, vilka bli över nedanför klockorna. Överklädningsen klippes i liv och kjol; framstycket av livet rynkas en smula i sidorna, men klockan skall sitta stramt om höften. Det blir både vackrast och bekvämast att pikåsy kjolen nedomkring; nu är det även brukligt att göra pikå kring hals och armingning. Resultatet blir mycket nätt och smidigt, men man får vid utförandet noga tillse, att kanten ej drar sig. Bäst är att, då livet är färdigt över axeln och i sidan, träckla upp det på gaziris eller vanlig gas, som naturligtvis måste tas på raken. Man markerar ringningen med en tråd, pikåsy och plockar så bort gasunderlaget. Klädningen har som enda garnityr

en knippa blommor i pastellfärger, placerad på höft eller axel; bådaderna är lika modernt.

Modell II är utförd i chiffon och sammet, en för närvarande synnerligen omtyckt kombination. Stommen göres lämpligast i crêpe de chine. Överklädningsen klippes även här i liv och kjol; bakstycket på det tätt åtsittande livet är fram draget och knytes mitt fram med en liten sammetsrosett. Förklädet är rikt rynkat och nedtill garnerat med enkel eller dubbel rad blommor av finaste, tunnaste chiffonsammet. Beskrivning på hur blommorna förfärdigas medföljer mönstret.

Handgjorda blommor i matta pastellfärger efter tygprov, med guld- eller silverblad erhålles från Femina, Engelbrektsgratan 5, till reklampris 8: 50.

Palace Hotel
GÖTEBORG

med dess kontinentala *matsal*, inbjudande *thesalong* och populära *lunchrum* rekommenderas till ärade gäster och resande. Inneh. *Judith Karlander*.

Carl Peter

PÅHLSSONS
Teaterkonfekt
Högfin kvalitet
Tillverkare: A.-Bol. Carl P. Pålssons
Choklad- och Konfektfabrik, Malmö.

NORGES LITTERÄRA ÄNKEDROTTNING FYLLER NITTIO ÅR

KAROLINE BJÖRNSON SKILDRAV AV HENNES VÄNNINNA ANN MARGRET HOLMGREN.

FRU KAROLINE BJÖRN-
son betraktas i Norge som en
slags änkedrottning. Detta är
också helt naturligt, eftersom hon
var »den okrönte konungen»
Björnstjerne Björnsons maka. På
sin födelsedag mottar hon årligen
bland annat telegram av
kungen, vilket besvaras med
tacktelegram. Hon å sin sida
sänder telegram till kungen på
hans födelsedag och får genast
hans vänliga tack.

Fru Björnson förtjänar också
i hög grad att hedras av sitt folk
på grund av vad hon varit för
den store diktaren och hövdingen.
En hustru har väl i de
flesta fall en stor betydelse för
sin man, men är mannen skapan-
de konstnär, så kan hennes be-
tydelse bli avgörande för hans
produktion och hans skaparelust.
Det var som nygift Björnson
skrev några bland sina mest oför-
gängliga dikter, däribland nation-
alsången, »Ja, vi elsker».

Fru Karoline hade förmågan
att göra ett ljusst och glatt hem
för sin man, just ett sådant gäst-
fritt och elastiskt hem som pas-
sade för hans sinne. Var helst
han slog ner sina bopålar, hade
han ett äkta norskt hem med
sig.

Hur små inkomsterna än voro
i många år, alltid fann hon utväg
till att öva gästfrihet. Ett lustigt
prov på hennes talang i den vägen var
en gång, när Björnson i början av de-
ras äktenskap var chef för teatern i Ber-
gen med en lön så liten, att det är
nästan ofattligt hur de kunde leva på
den. Så en eftermiddag, när fru Karo-
line satt vid kaffebrickan med en väninna
hos sig, steg en bekant fru in. Hon väl-
komnades och kom ju så passande, som
hade hon varit efterskickad. Om en liten
stund kom ännu en, och åter en. Så säger
fru Karoline: Men kära ni, så eget att
ni alla komma just på en gång —?

— Eget? — Vi äro ju bjudna hit i kväll
av Björnson! Det kommer många, många
fler.

Fru Karoline hade absolut ingenting i
huset att bjuda på. Det var söndag kväll
och omöjligt att få köpa någonting. Hon,
som aldrig är rädlös, skickade då genast
sin jungfru omkring till släkt och vänner
och bad att få låna smör och bröd och vad
de eljes kunde undvara i matväg.

Snart kom Björnson hem, strålände och
lycksalig, när han fick se den lilla dublet-
ten full av folk. Han hade glömt att tala
om för sin fru att han hade bjudit ihop
ett stort aftonsällskap! Han tog henne i
famn och sade helt förtjust: Er det ikke
morsomt, Karoline —?

— Jo då, Björnstjerne, det er gruelig mor-
somt — svarade hon muntert. Det är nog
inte många fruar, som kunde göra henne
det efter. Och det blev verkligen gruelig
morsomt. Alla hjälptes åt att bära ut möb-
lerna ur de små rummen, och så dansades

Fru Karoline Björnson.

*Björnstjerne Björnsons maka har i professor-
skan Ann Margret Holmgren en mångårig och
trogen väninna som här i korta drag visar
hur mycket fru Björnson betytt för sin man
och hans verk.*

av hjärtans lust, och dracks te och åts
smörgåsar i långa banor. Och fru Karo-
line säger, att sällan har hon haft en ro-
ligare fest.

Svårigheter har hon aldrig gjort när det
gällt att gläda sin man. Hur hon stod ut
med de besvärliga tredjeklassresorna i ut-
landet med hela barnfloeken och en norsk
jungfru till enda hjälp, det är svårt att
förstå. Eget hushåll skulle man ju hålla
antingen det var i Rom eller Paris eller
Tyrolen. Ett norskt hem måste det vara.
Och det förstod hon att ordna så att alla,
som kommo innanför dess dörrar, kände
sig som hemma. Och där vankade folk av
alla nationaliteter, inte minst skandinaver,
som njöto av att få andas hemlandsluft.
Hon förde med sig allehanda småting till
hemmets prydnad och till uppehållande av

Gyllene ord.

Om Gud hade bestämt kvinnan till mannens här-
skarinna, skulle han hava skapat henne av mannens
huvud; hade han bestämt henne till mannens sla-
vinna, skulle han hava skapat henne av hans fot;
men då han nu utsett henne till mannens sällskap
och like, tog han henne av mannens sida.

Augustinus.

R. B—f.

jultraditionerna och andra hög-
tider för barnen och dem själ-
va. I det hela är hon ett rent
hemgeni. Man kan inte ha trev-
ligare än i hennes hem.

Sin kärlek och tacksamhet har
Björnson uttryckt i några härliga
dikter till sin hustru. När
han gav henne ett halsband av
romerska pärlor, skrev han följande:

Tag disse perler. — Og tag for dem,
du trillede ind i mit ungdomshjem.
De tusende timers stille lykke,
du aanded deri blev perle-smykke,
så stort og lyst
på mit glade bryst,
og om min pande
som tanker de stande
og tindrer mod verden: det gav hans
viv',
som slynged sin kjærlighed om hans liv,

Senare, efter att de båda hade
prövat på vad förföljelse och mo-
tigheter av alla slag ville säga,
sjunger han:

Mig følger en med en själ så stor,
for mig hun ofrede alt på jord,
ja, hun som lo, når min båt blev
krænget,
och blev ej blek under uveirshænget,
ja, hun, mellem hvis hvide arme
jeg kjendte livets og troens varme.

Se, deri er jeg av sneglearten,
at huset bærer jeg med på farten,
og den som tror, det er tungvindt bør
han skulde vide, hvor godt det gjør
att krybe ind under taket atter,
nvor hun står lys mellem barnelatter.

Björnson värderade högt sin hustrus mod.
Och det har hjälpt honom mer än en gång
att hon haft mod att säga honom sin mening
när hon ogillat någon hans handling, eller
förmått honom att inte avsända ett allt för
våldsamt brev, som han i häftigheten skrivi-
vit. Hon kunde förmildra hans sinne till
gagn för honom och många andra. Själv-
ständig i sin uppfattning var hon också,
och lät ingalunda leda sig.

I många fall var hon verkligen stöd för
sin make. Den som hade lyckan att höra
Björnsons tal till sin hustru på deras guld-
bröllopsdag kan intyga, att ett vackrare och
mer erkännansamt tal kan ingen guldbrud
få. Många ansågo, att så vackert och så
gripande hade Björnson aldrig i sitt liv talat.

Ingen kan mäta hur stor del i Björnstjerne
Björnsons diktning hans hustru haft, men
att den är stor, det är ganska säkert. Och
därför äro vi henne mycken tack skyldiga.

Med förunderlig livskraft går hon in i
sitt nittionde år i december, omgiven av
barn och barnbarn och barnbarnsbarn i det
kära gamla hemmet, som snart övergår till
statens egendom som gåva av det norska
folket. Det blir ett Björnsonmuseum där allt
skall stå som i hans livstid. Hans skriv-
bord är orört. Allt som omgav honom har
sin gamla plats.

Aulestadshemmet skall bevaras som ett
heligt minne för Norges folk. I det minnet
har Karoline Björnson sin givna heders-
plats.

ANN MARGRET HOLMGREN.

AUX GALERIES LAFAYETTE

Modeller och prover till påseende hos
GALERIES LAFAYETTE AGENTUR

Rika 115 66
Norr 160 55

Begär våra kataloger.

Birger Jarlg. 29
STOCKHOLM

**ANTIKAHANDEL
STINA SWANBERG**

VÄSTRA TRÄDGÅRDSGATAN 15-17 - STOCKHOLM

Uppköper och försäljer alla slag av antikviteter.

SKÖNHET OCH ANOR I FINLAND

NÅGRA FINLÄNSKA SOCIETETSDAMER.

Att den förnäma finländskan är vacker, att hon har den friska nordiska skönhetsstypen, fastän med en spegling av de tusen sjöarnas melankoli i sin blick, ge dessa vackra porträtt av finländska societetsdamer ett utomordentligt bevis för.

Statsrådinnan Mary Procopé.
Foto Jæger.

Fröken Anna Fröjdman, dotter till bankdirektör Kaarlo Fröjdman.

Fröken Regi Nybom, dotter till direktör Alfr. Nybom.

Fröken Elli Ståhlberg, dotter till f. d. president Ståhlberg.

Fröken Marita Hahl, dotter till professor Carl Hahl.

Fröken Ruth Saurén, dotter till arkitekt Hugo Saurén.

Friherrinnan Aili Aminoff.
Samtliga finska porträtt: foto Iffland.

Äkta Spets- & Sidendépôt
STUREGATAN 6"

Tel. 77436.

HISS.

Norr 19700.

Nyheter i Spetsgardiner, Stores, Tedukar.

Material och uppåtningar.

SMYCKET.

AV NATANAEL CASSÉN

Han står borta vid fönstret.

Det faller snö där ute. Det är stora tunga flingor som komma dinglande genom den tilltagande skymningen. Jorden ligger snöblå. Ute på sjön skymta granruskorna och likna spöken, eller ensamma förposter. Bortom sjön växer skogen fram ur mörkret.

Bakom honom brinna tvänne ljus på chiffonieren. De brinna med stor och röd, ängsligt fladdrande låga. Stearinet dryper utmed staplarna. En klocka pickar och tickar, och någonstädes i huset går någon över gnisslande golvtiljor. Vad han ser där ute i den snöfyllda skymningen är icke gott att veta. Hans ansikte bär samma mask som alltid. Ögonen ligga djupt inne i huvudet. Blicken är blank och intetsägande. Dock kan den hårdna till och bli stål. Munnen är en liten och torr gammalmans mun. Hakan är en fortsättning på den vassa näsan. Det ligger något av gammal fågel över honom. Litet ruggig, men senig ännu så länge, om ock vingarna icke bära så långt som förr.

Han vänder fönstret ryggen och går fram till chiffonieren och läser ett brev som ligger på den gröna vaxduken.

»Herr Possessionaten Nicolai Olde.

Det är för mig synnerligen svårt att avsända detta brev med dess för mig så förödmjukande innehåll. Min enda ursäkt kan väl vara den att jag återoppar länge sedan farna dagar när mycket var annorlunda än nu. Min belägenhet är svår. Det belopp som skulle — —»

Han lade från sig brevet med en min av förakt och vämjelse och medlidande och skrev följande svar:

»Till Fröken Emmerentia Lilja.

Jag är ingen brevskrivare och därför bli dessa rader korta. För övrigt har jag

En satirisk liten skildring om hur en allmosa i en hast blev förvandlad till ett skimrande smycke.

ju ingenting annat att säga än att jag bifogar kronor fem (5:—.)

Högaktningsfullt
N. Olde.»

Han tar ett kuvert, skriver adressen och förseglar brevet. Därpå börjar han sin vandring fram och åter över golvet tills han störs av en knackning på dörren.

— Kom in.

Det är ett brev som han får.

Hans blick mulnar ty handstilen är densamma som i brevet han nyss besvarat.

Brevet lyder:

»Herr Possessionaten Nicolai Olde.

Jag vill i allra hast meddela att jag genom en avlägsen släktings död blivit försatt i gynsamma ekonomiska förhållanden. Det brev jag skrev till Nicolai ber jag att Nicolai förstör. Förlåt det besvär jag åsamkat, och skulle beloppet vara avsänt så returnerar jag det pr omgående.

Aktningsfullaste tillgivenhet och hälsn.
Emmerentia Lilja.»

Han kniper sig uppretrade gånger i näsan och talar till sig själv.

När en stund gått sitter han vid chiffonieren och skriver följande:

»Goda Emmerentia.

När jag i går hemkom från en resa fann jag Emmerentias brev. Det smärtade mig djupt att finna det Emmerentia råkat ut för något så bittert som ombemälda situation. Jag hastade givetvis att med det snaraste följa den uppmaning Emmerentia riktat till mig. Jag vill säga att det gladde mig i min ensamhet, hade trots mig glömd,

att Emmerentia kom att tänka på mig. Det där om gamla tider har jag icke glömt. Ack, vad vi då drömde det skulle icke gå i uppfyllelse. Men Herrens vägar äro out-rannsakliga. »Dit du vill, dit skall jag icke leda dig, men dit du icke vill, dit skall jag leda dina steg» står det ju skrivet. Men vi få tro, vi måste tro att Vår Herre vill vårt bästa. Hava vi, Emmerentia och jag funnit lyckan? Mitt liv har gått ensamma vägar, och jag har icke varit så lycklig jag blivit om en ungdomsdröm gått i uppfyllelse. Har Emmerentia varit lycklig? Därom vet jag intet, men jag har hoppats detta av hela mitt hjärta. Därför smärtade mig Emmerentias brev mycket djupt. Och jag skyndade mig som jag redan skrivit att besvara brevet. Men när postgången tack vare riklig nederbörd blivit försenad kunde icke detta ske förr än i dag. Döm sedan min stora glädje inför det andra brevet som jag bekom alldeles nu. Sannerligen: underliga äro Vår Herres vägar!

Lika upprörd av det första brevet som jag blev, lika stor var min glädje när jag bröt det nu bekomna. Och om Emmerentia icke tolkar detta på annat sätt än det tolkas bör så vill jag såsom ett synligt bevis på min vänskap, alltid oföränderlig, till Emmerentia översända en brosch, som i livstiden tillhörde min hustru Anna Kristina. Den är av tjugutvå karater, och arbetet är franskt. Enär ju julen icke är så avlägsen ber jag Emmerentia betrakta broschens såsom en julkapp från Emmerentias ständigt tillgivne

Nicolai O—e.»

Han reser sig upp och går fram till hörnskapet och letar rätt på ett litet etui som innehåller en brosch med symbolerna för tro, hopp och kärlek.

Han väger den lilla asken i sin hand.

— Det bör räcka med tjugu öre i porto, säger han för sig själv och ler.

Lördagen den 24 oktober sammanvigdes i Oscarskyrkan i Stockholm dipl. ingenjören Robert Vogelgesang, med fröken Nickan Täcklind, dotter till ingenjören Magnus Täcklind, och hans maka född Rabe.

Kring dagens bibelord.

Utvalda för Idun av prinsessan
Ebba Bernadotte.

At alla dem, som togo emot Honom, gav Han makt att bliva Guds barn. Joh. Ev. 1:12.

Såsom I nu haven mottagit Kristus Jesus Herren, så vandren i Honom.

Kolosser br. 2:6.

Jag har haft Herren för mina ögon alltid.

Psalm. 16:8.

Förbliven i tron väl grundade och fasta, utan att låta rubba eder från det hopp, som tillbjudes oss i evangelium.

Kolosser br. 1:23.

Sen till därföre, att icke hos någon bland eder finnes ett ont otroshjärta, så att han avfaller från den levande Guden.

Hebreer br. 3:12.

Varen glada i hoppet, tåliga i bedrövelsen, uthålliga i bönen.

Romare br. 12:12.

Alltså varen fasta, orubbliga, alltid överflödande i Herrens verk, eftersom I veten, att edert arbete icke är fäfängt i Herren.

I Korinter br. 15:58.

Vigsel förrättades fredagen den 23 oktober i Oscarskyrka i Stockholm mellan fänriken vid Göta livgarde Gustav Akerman, son till generalmajoren m. m. G. R. J. Akerman och hans maka född Björnstjerna, och fröken Clary Magnusson, dotter till direktören K. A. Magnusson och hans maka född Hasselgren.

Pellerins nya, starkt smör-
blandade margarin

„Elite Extra“ har mejerismörets
smak, dryghet,
konsistens, steknings-
och bahningsförmåga.

Pellerins

IDUNS PORTRÄTTGALLERI

BERTHA BAYARD.
F. Schneidler, Sthlm. Måka
till direktören C. Georg
Bayard.
75 år den 9 november.

THÉRÈSE AROSENIUS.
F. Floderus, Nynäs, Enkö-
ping. Anka efter godsägaren
Karl Arosenius.
70 år den 28 oktober.

SANDRA LILLJANDER.
Fröken, Landsort. Telegraf-
kommissarie i Landsort.
70 år den 9 november.

SIRI BOHM.
F. Wikström, Falun. Måka
till kronofogden Henrik
Bohm.
65 år den 12 november.

JENNY WALLER.
F. Kronér, Vara. Måka till
handlanden H. A. Waller,
Vara.
60 år den 5 november.

SIGNE SELLERGRÉN.
F. Hallencreutz, Äppelvikén.
Måka till f. d. professorn
Gustaf Sellergren.
60 år den 11 november.

MARIA ARFWEDSON.
F. Sederholm, Österby, Häll-
sta. Måka till godsägaren
Edward Arfwedson.
55 år den 11 november.

SIGRID RIDDERSTAD.
F. Hansson, Stockholm. An-
ka efter disponenten Axel
Ridderstad.
50 år den 6 november.

MARIA HOLMBERG.
F. Kinnander, Grangårde.
Anka efter kyrkoherden i
Rogslösa John Holmberg.
50 år den 8 november.

ELISABETH de VYLDER.
F. Lundberg, Katrineberg.
Folkhögskolelärarinna. Måka
till rektorn Ludv. de Vylder.
50 år den 11 november.

**AUGUSTA GYLLAN-
DER †.**
F. Wiman, Örebro. Anka ef-
ter stadskamreraren Erland
Gyllander.
* 1840, † den 26 september.

**CONSTANCE MYHR-
MAN †.**
Fröken, Partille. F. d. lära-
rinna. Dotter till kaptenen
Alrik Myhrman och hans
måka f. Moëll.
* 1842, † den 6 oktober.

AMANDA GUIZETTI †.
F. Anderzon, Kil. Anka ef-
ter jägmästaren E. Guizetti.
* 1844, † den 7 oktober.

LOUISE AKERSTRÖM †.
F. Kruse, Uppsala. Anka ef-
ter länsveterinären Henrik
Akerström.
* 1844, † den 5 oktober.

THERESE GEDDA †.
F. Olsson, Göteborg. Anka
efter kamreraren Herman
Gedda.
* 1844, † den 8 oktober.

LOTTEN COLLIN †.
F. Carlström, Falköping. Må-
ka till f. d. provinsialläkaren
dr Sigfrid Collin.
* 1856, † den 5 oktober.

HILDA ARVIDSSON †.
F. Sundberg, Stockholm.
Måka till kyrkoherden i
Frostviken Adolf Arvidsson.
* 1863, † den 18 oktober.

EMILY LINDBERG †.
F. von Bülow, Nyköping.
Måka till tandläkaren Simon
Lindberg.
* 1864, † den 16 oktober.

EBBA HEIJL †.
F. Roberg, Vaxholm. Måka
till majoren vid Vaxholms
grenadjärreg:te R. G. Heijl.
* 1876, † den 2 oktober.

GERTRUD ELIÄSON †.
F. Friländer, Lidingö villa-
stad. Måka till filosofie dok-
tor Åke Eliäson.
* 1884, † den 9 oktober.

Bon Ami

det bästa fönsterputsmedlet

gör fönstren osynliga

Pris
40 öre.

INHEMSKT OCH UTLÄNDSKT I FINLANDS MODERNA KONST

IAKTTAGELSER MED ANLEDNING AV MAGNUS ENCKELLS UTSTÄLLNING PÅ KONSTAKADEMIEN.

DEN SOM KOMMER TILL FINLAND med den gamla trossatsen i huvudet, att ingenting så troget som konsten speglar ett lands öden, blir det ena ögonblicket stärkt i sin tro, vilken nästa minut hotar att ramla sönder. Han känner oupphörligt svensktidens historia eka emot sig från de första stegen på Finlands mark när han går i Åbo slotts salar, vilka en gång genljudit av Per Brahes domderande stämman, ända tills han befinner sig ett par bösskott från ryska gränsen, där ännu svenska namn och minnen ligga liksom en klangbotten under allt det finska i finskhetens huvudstad Wiborg. Men desto mer häpen blir han när han märker, hur resultatlöst sökandet blir efter de spår, som det ryska seklet satt på livets och konstens former även i guvernörstaden Helsingfors. Spåren finnes där men ditsatta som ett yttre påhäng, inte som uttryck för en russificerad kultur, och lökkupolerna på Ryska kyrkan eller kyrkan på Sveaborg ge endast relief åt Helsingfors' prägel av halvgammal svensk residensstad med några nyare inslag av urfinsk romantik och tysk modernitet. Går man in i husen beredd att möta spåren av den ryska handelspolitiken, som genom en låg prissättning kunnat översvämma Finland med billiga ryska varor, blir intrycket av frihet från östliga inflytelser lika starkt och lika imponerande, och jag vill minnas, att det är någon som sagt, att Ryssland inte lämnat efter sig någonting annat i Finland än samovaren... Tavlorna på väggarna i hem och museer, skulpturerna i stadens parker tala samma språk om ett tyst och envist kulturförsvar gentemot den politiska härskarinnan.

Men lika frappant är det att Finlands konst ingalunda slutit sig samman inför en kinesisk mur av trång nationalism utan istället öppnat portarna gavelvitt mot det mildare luftdraget från söder och väster. Där uppstår en blandning mellan nationellt och europeiskt, som är ändå mera påfallande än t. ex. i Sverige, där det nationella aldrig fått så utpräglade former som i Finland, och där man därför sällan möter så starka motsättningar i de konstnärliga uttrycksmedlen som hos vår syster i öster.

Den finska romantiken i modern konst hade sin blomstring samtidigt som vår nationellt romantiska riktning d. v. s. på 90-talet, med sin arsenal av uttrycksmedel, hela sitt utomordentliga tekniska kunnande hade den hämtat från Paris. Edelfelt, europén med det lätta handlaget och det sensuella behaget i allt vad han skapade, var ju den givna centralfiguren för hela denna art av fransk-skolat valörmåleri som emellertid icke endast hade känsla för ytans elegans utan också ägde ett utpräglat psykologiskt intresse. Även Edelfelt sökte sig hem i sin motivkrets men det är typiskt att hans starkaste verk över ett nationellt ämne är ett förhållande av den västliga kulturens vandring öster ut, då han i Helsingfors universitets aula målar monumentalmålningen över Åbo universitets instiftande.

De yngre medlemmarna av hans generation, Eero Järnefelt och Axel Gallén ha fått sina konstnärliga vapen finslipade i Paris, men de gå efter hemkomsten ett steg

Inför den finske målaren Enckells utställning gör intendent Erik Wettergren här en studie över finskt modernt konstliv och de impulser, som influerat det.

längre in i det nationella. Ja, om Gallén kan man säga att han går två ty han förfinskar både sitt namn (till Kalela) och sin stil till en vresigt fantastisk omklädsel av den nationellt heliga boken Kalevala. Järnefelt däremot söker på en mera stillsam inre väg komma till rätta med sitt land och dess människor och så blir han en av Skandinavians stora porträttmålare, vars bilder av betydande män och kvinnor i hans tids Finland säga mer än volymer om den andliga egenarten i detta land.

Med den politiska frigörelsen ha också nya nationella krafter blivit frigjorda, och koncentrationen kring inhemska mål i den unga nationens självhävelseprocess speglas också i konsten. Eftersom detta sker nu i expressionismens tidevarv får man ofta ett intryck av att det Finland som möter oss på en Sallinens eller en Collins tavlor är sett i en trolspegel, så ytterrad är den lukt, som de utstråla av porre och torkad fisk, av läseri och förbudssupning.

Till åldern står Magnus Enckell (född 1870) mellan dessa pariserskolade nationalisterna och de unga hemmaexpressionisterna, men till hela sin konstnärliga och mänskliga typ hör han närmast till de förra. I nästan lika hög grad som Edelfelt kan han göra anspråk på titeln europén i Finlands konst, men han är utan tvivel en mera sammansatt natur än denne, och en av de krafter som bidraga till att skänka större nyansrikedom åt hans alstring är ett friskare genombrott av de nationella källdrorna. Detta är kanske mindre märkbart för hans landsmän, men en främling, som besöker hans genom Sveriges allmänna konstförening i Konstakademien anordnade utställning, frapperas ofta av en som han tror typisk finsk ton, som svävar över en rad av hans arbeten. Men mera karaktäristisk än dessa nationella lynnesdrag är hans lust att fritt välja den position, som för ögonblicket bäst ger form åt hans egenartade personlighet. Det är denna snabba lyhördhet för de levande stämningarna, som gör honom till en god exponent för de sista 30 årens konstutveckling i Finland, men det är hans personliga ställning till dessa strömningar, som gör att de knyts ihop i ett starkt inre band.

Redan vid sitt första framträdande var han mannen framför ledet. Medan t. o. m. Gallén ännu dröjde kvar i naturalism och valörmåleri, väckte Enckell opposition och beundran genom arbeten, där han från de yttre iakttagelsernas mångfald sökte sig in till inre upplevelser och till ett dekorativt förenklat uttrycksätt. En naken gosse som med något av smärtsam häpnad vaknar upp till en ny dags gåtor kan både genom sitt namn »Uppvaknandet» och sin helt musikaliskt avrundade komposition stå som en sinnebild för hela denna inåtskådande konstriktning som i Sverige fick sin mest egenartade representant i Enckells gode vän Sager-Nelson. Starkare inre berörings-

punkter finnas dock mellan Enckell och en annan svensk konstnär, som en tid skattade åt symbolismen, nämligen Richard Bergh. Vad som framför allt sammanbinder dem är ett fördomsfritt sökande med starkt intellektuell betoning, en lust att pröva bärigheten hos några av de konsteorier, som i snabb växling gjort sig hörda under det sista halvsekle och vidare ha de gemensamt ett intresse för människan, en lust till psykologisk analys, som är mera typisk för finländska än för svenska målare.

Det är detta som gör Enckell till en så stimulerande porträttmålare — väl Finlands främste vid sidan av Järnefelt. Jag säger med flit stimulerande ty det är det karaktäristiskt utpräglade mer än det behagfulla hos modellen, som han bäst förmedlar, och man får ett intryck av att det är idel intelligent folk, som Enckell umgås med. Samtidigt som den skärpts, har hans koloristiska instinkter väckts och varierats. I själva verket förkroppsligar han som ingen av sina landsmän den »Regnbågsfärgernas segertåg» varom hans mest förstående samlare, dr. Sigurd Frosterus, skrivit en bok, och i färger, hämtade rena från paletten, målar han alltsedan sitt koloristiska genombrott omkring 1908 tavlor som lysa av sol och av nordiskt glasklar luft. Naturligtvis är det här återigen Europa, som spelar in, och man kan räkna Enckell till en av den postimpressionistiska färglärans minst teoretiska, mest levande förkunnare i Norden.

Men därför att måleri främst är färg kastar Enckell aldrig bort den gåvan som normorna först räckte honom — det monumental sinnelaget, känslan för teckning, komposition, rörelse. Det är en monumentalitet, som än är i släkt med primitiva italienare eller egypter — enl. konstnärens egen uppgift är den ypperliga »Notbindaren» inspirerad av den egyptiska skulpturen »Skrivaren» — än med den kyska enkelheten hos hans landsmän Ha'onen och Risanen. Hans största monumentalmålning är sviten av uppståndelsebilder i Johanneskyrkan i Tammerfors. Men även i stafflimålningar och teckningar visar han en känsla för bildytans harmoniska fördelning och ett studium av den plastiska kroppens rytm som är högst sällsynt under decennierna kring sekelskiftet. Man möter den nakna nästan lika ofta som den intelligenta människan på hans bilder.

Enckells konstnärliga egenart är omöjlig att gripa inom schemat av en så snabb analys som denna. Måhända ger den dock en aning om vilken rik och eggande konstnär han är, och också om den plats han intar såsom representant för något av det mest fängslande inom sitt lands konst, dess nationella sundhet och intresse för människan, dess öppenhet för intryck från en konst, som lever under soligare förhållanden än det egna landets. Just nu när ständigt nya bryggor slås över Bottniska viken, bör Enckellutställningen falla i en varm jordmån av lust att förstå — och den lusten får god näring genom den fina studie över konstnären varmed utställningens anordnare, intendenten Torsten Stjernschantz inlett sin kata'og över Magnus Enckells verk.

ERIK WETTERGREN.

**Hur de vrida
och hur de vända**

åro
K. F:s Smörblandning
K. F:s Växt och
K. F:s Grädd
de förnämsta margarinfabrikaten.

Flera hundratusen konsumenter ha funnit att så är fallet och den ständigt ökade tillverknings visar, att allt fler efter noggrann prövning kommit till samma resultat.

K. F:s margarin säljes endast i de kooperativa butikerna.

Den äldriga gamla damen framställer konstnärens moder.

En av det moderna Finlands främsta konstnärer Magnus Enckell har för närvarande i Stockholm utställning av sina målningar. Från utställningen som hälsats med det mest enstämiga lovordande återges här några bilder i anslutning till intendenten Wettergrens artikel å föregående sida.

Gosse i båt, studie.

Gråtande kvinna.

Framför spegeln, en lustig situation med flickan som gör toalett framför sin provisoriskt mot tillbringaren uppställda spegel.

Ung flicka, en typisk finsk allmogetyp.

Notbindaren, en förträfflig bild av den finska bonden.

FINLANDS PRESIDENT INTIME

Som illustration till vår korrespondents presentation av presidentens hem i Helsingfors lämnas här några av vår medarbetare vid besöket tagna fotografier som förträffligt återge den sympatiska statschefen och hans närmaste i familjelivets vardagslag.

Presidenten är så modärn att han har sin skrivmaskin till dagligt bruk.

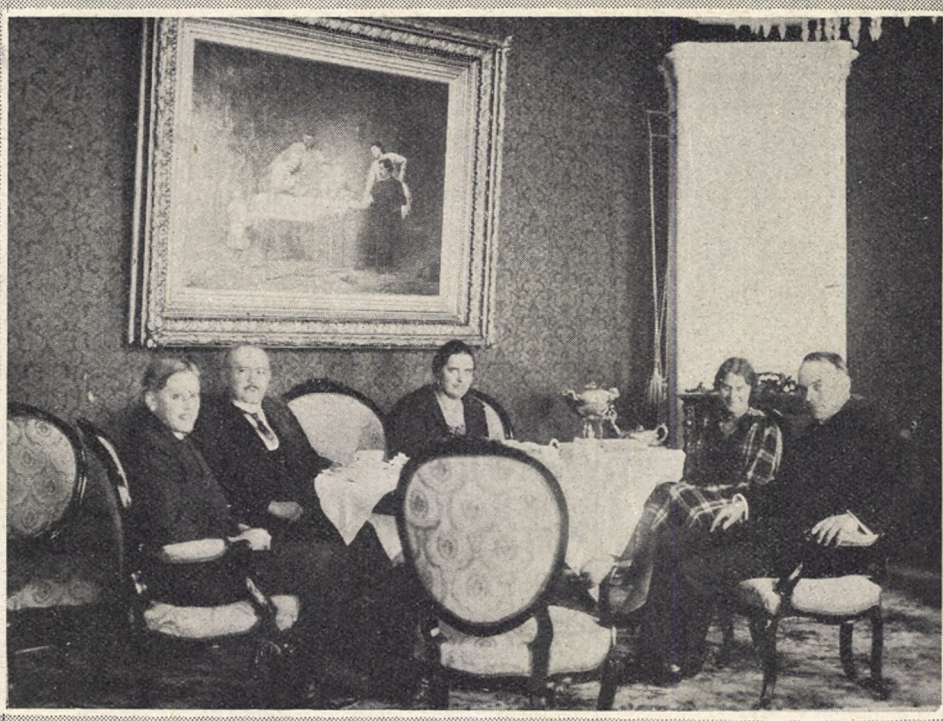
Fru Relander i sitt solbelysta kabinett, själv med ett soligt leende kring läpparna.

Schackspelets problem kunna ibland vara minst lika kinkiga som de politiska. Presidenten har emellertid sitt nöje i detta spel som han här ses utöva tillsammans med sin adjutant.

Son och dotter i en musikstund vid pianot.

En pratstund vid kaffebordet där presidentens familj sitter runt bordet med Iduns korrespondent (längst t. h.) som gäst.

Sverige—Finland.

(Forts. fr. sid. 1173.)

sidiga fråga har jag redan så många gånger både i tal och skrift sökt besvara, att jag knappast kan framföra någon ny synpunkt av större värde.

En sak vill jag dock betona. Av stor betydelse för knytandet av allt fastare samband mellan Sverige och Finland är utvecklingen samt den rättvisa och lämpliga lösningen av språkfrågan i Finland. Insikten härav börjar alltmer intränga hos rikssvenskarna, likasom den för länge sen blivit klar hos Finlandssvenskarna. Även Finlands nutida grundlagstiftare ha insett språkfrågans betydelse i princip, såsom framgår av nedanstående utdrag ur regeringsformen för Finland av den 17 juli 1919:

§ 14. Finska och svenska äro Republikens nationalspråk.

Den finskspråkiga och den svenskspråkiga befolkningens kulturella och ekonomiska behov skola av staten enligt enahanda grunder tillgodoses.

Dess bättre börjar insikten av svenska språkets betydelse i detta fall även bli klar för allmänheten i Danmark och Norge. Angående den förra vill jag nämna, att jag nyligen fick ett enskilt brev från en borgerlig dansk man, som i detta ämne skriver:

"Slemst var det for det nordiske Samarbejde, hvis vi ikke havde det svenske Sprog at støtte os til, naar man kommer der, og set med danske Øjne gaar Finlands Tilknytning til et enigt Norden vel netop gennem det svenske Sprog.

Sproget, der trods hver enkelt Lands nationale Særpræg dog er saaledes, at vi med lidt god Villie forstaa hinanden, er vel ogsaa et af de Led i den Kæde, der binder os sammen."

På grund av kända förhållanden har man i Danmark alltid haft ögonen öppna för språkets och kulturens betydelse i olika avseenden.

Svaret innebär ju ock ett framhållande av det svenska språkets betydelse för hela det nordiska arbetet.

Stockholm den 17 okt. 1925.

Harald Sohlman.

Vår tacksamhetsskuld till det finska kynnet.

När jag fick Iduns rundfråga blev mitt hjärta vemodigt. Ty plötsligt vaknade en här av minnen från Finland och av finska vänner, både döda och levande. Jag minnes dagar i Haiko med Albert Edelfelt och hans gamla mor, en av de noblaste kvinnor jag träffat. Jag minnes Juhani Aho och Mikael Lybeck. Och nu ännu tydligare Runar Schildt, den nyligen bortgångne, en av de bästa pennor Finland ägt.

Av vilken betydelse jag anser förbindelserna mellan Sverige och Finland vara? Det finns icke ord nog starka för denna. Slå upp er Svenska Historia och läs Georg von Döbelns tal på torget i Umeå till den trasiga utmärklade återstoden av finska armén den 8 oktober 1809, där slutorden:

Iduns byrå och expedition,

Mästersamuelsgatan 45, Stockholm.

Redaktionen: ... Kl. 9—5 Expeditionen: ... kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 9803 Norr 1602 — Norr 6147
Red. B. Carlsson kl. 1—3 Annonskontoret: kl. 9—5
Riks 8660 — Norr 402 Riks 1646 — Norr 6147

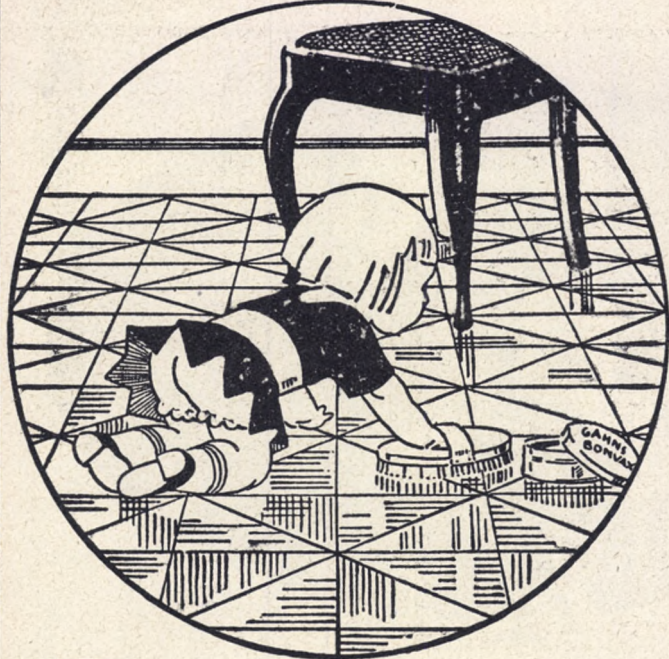
Iduns annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:

35 öre efter text. 40 öre	Lediga platser	25 öre
å textsida. Bestämd plats	Plattsökande	35 öre
20 % förhöjning.	Pensionat-, Skol- & Diverseannonser ...	

Iduns prenumerationspris:

Idun uppl. A.	Idun uppl. B.		
Helt år	15:—	Helt år	17: 50
Halvt år	8:—	Halvt år	9:—
Kvartal	4: 25	Kvartal	4: 75

Ringa arbete

med Gahns Bonvax förlänar Edra parkettgolv och korkmattor en djup och varaktig glans.

Benger's **Pibana**
Underkläder

äro eleganta och praktiska samt synnerligen elastiska, varigenom de alltid bibehålla sin ursprungliga form även efter tvätt.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta hårmedel och överträffas icke av något annat liknande preparat.

Pris pr fl. 3.25

Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri, Damfrisering och Drogaffärer.

Ensamförsäljare:

MADSEN & WIVEL, Köpenhamn.

„Cochlea“

pat. reg.-n:r 28579. Världens bästa och finaste elektriska hörapparat. 1925 års modell försedd med reglering för 10—50 styrkegrader.

Begär prospekt och intyg.

Malmö Bandage-Etablissement,
Per Vejersgatan 9.

Försäljare för Stockholm: Majorskan J. Petersohn, Rådmanngatan 9.

HÄRVAN

är namnet på den bästa hemfärg som finnes. Med den kan Ni färga klädningar, underkläder, ull- och bomullsgarn, hårgarn, kostymer och chiffon i äkta, livliga nyanser.

Begär provkartor.

A. W. Herdins Färgverk
Falun.

Järn- medicin

i en eller annan form intages ofta som stärkande medel. Den nya kombinationen

Phospho-Energonpiller med järn

är i sådana fall av synnerligen god verkan. Innehåller förutom det för hjärna och nerver välbeprövade Phospho-Energonet även järn i för organismen lämpligaste mängd och form. Phospho-Energonpiller med järn fås på alla apotek i burkar à 100 och 300 piller.

Magsyra, halsbränna och kvälningar

tar man bort med ett glas **Fruksalt-Samarin** som på samma gång renar och uppriskar blodet, utdriver den skadliga urinsyran från kroppen, befriar magen och tarmarna från otjänliga ämnen, gifter som måste bort.

Fruksalt-Samarin bör man alltid ha i sitt hem för användning vid behov. Pris pr fl. kr. 2.50 säljes å apotek, hos drog- och färghandlare m. fl. **Cederroths Tekn. Fabrik, Sthlm**

Dammsugaren VAMPYR

Nya modellen med utblåsningensanordning.

Finnes hos alla välsorterade firmor inom branschen.
Elektriska Aktiebolaget A E G

Flyglar - Pianinon

Bechstein Aug. Förster Aug. Roth Lauberger & Gloss

Billigaste priser och bästa avb.-villkor. Edert gamla tages i byte. Illustrationer o. pris gratis på begäran. A.-B. J. A. Fogelqvists Musikhandel, Norrköping.

M. ZADIGs

prisbelönda neutrala Lanolin Crème-Tvål

den yppersta av alla Toilette tvålar, förlänar huden ungdomlig friskhet och skönhet.

M. ZADIG, Malmö.

H. M. Konungens Hovleverantör.

» — — — Och I, svenska trupper, som vid detta sorgbundna tillfälle ären närvarande, varen levande vittnen till svenska moderlandets oinskränkta tacksamhet! Svenskar! Varen stolta över att hava sett dessa finska lämningar! Minnens dem! Högakten dem! Se deras avtynade kroppar, deras bleka ansikten; de bära vedermålen av deras trogna, änskönt fruktlösa bemödanden att befria sin fosterbygd under förlutna åren!

Finnar! Bröder! Kunde dessa ord beseglas med blodstårar från mina ögon, skulle de strömma — och varje droppe försäkra er om min vördnad, min vänskap!»

Dessa ord äro underbara uttryck för en tacksamhet som ännu icke borde vara död hos oss.

Och i huru stor tacksamhetsskuld stå vi icke till det finländska kynne, som givit oss Fänrik Ståls sägner med Vårt Land! Före tillkomsten av detta epos hade vi strängt taget icke riktigt klargjort för oss begreppet fosterlandskärlek, den med klar och stilla låga brinnande, som kan försätta berg, den utan trummor och bravader. En sådan gåva, en fördjupad fosterlandskärlek är en gåva som icke kan värdesättas.

Personligen förstår jag mig icke på annat än kulturella förbindelser och det är dessa som enligt min åsikt bör knytas fastare och göras livligare. Jag är för egen del mycket gräpen av finsk konst och litteratur, även de moderna. Men därför glömmar jag ej min barndoms käraste läsning — Fältskärens berättelser.

Finland har utmärkta författare och konstnärer. Det skulle icke skada att vi skaffade oss mera kunskap om dem.

Och hur många känna till Finlands klassiska litteratur? Hur många ha verkligen läst Kalevala? Försvinnande litet är det antal svenskar som veta, att Aleksis Kivis storverk Seifsemän Veljestä (De sju bröderna) är av sådan betydenhet att det skulle löna mödan att lära sig finska för att kunna läsa den på originalspråket. Så försäkrar hans översättare och jag vet att han talar sant.

Kanske skulle vi ha åtskilligt att lära av den sega energi och den uppoffring som äntligen resulterat i ett fritt Finland. Och medan jag söker bland mina mera påtagliga finska minnen hittar jag en teckning som jag vid mitt siste besök i Hälsingfors gjorde i Senatshuset. Jag ville nämligen se platsen för Eugen Schaumans hjälteedåd. Hans handling var oklanderlig och stor, ty han betalade frivilligt med sitt eget liv.

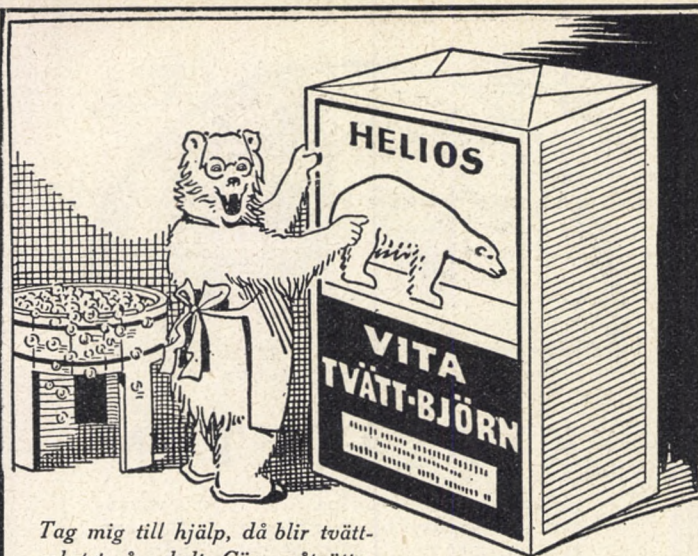
Albert Engström.

Ur böckernas värld.

(Forts. fr. sid. 1177.)

anför själv i ett brev detta som ett huvudargument för sitt handlingssätt — att han såg »huru eländigt den periodiska pressen på finska språket i dessa viktiga tider uppträdde». Han vidtog då den egendomliga åtgärden att på finska språket (i vilket han själv endast var nybörjare) starta en finskspråkig tidning »Päivälehti», som skulle komma att leva i två år.

Var Linder, såsom termen senare lydde, fennoman? På sätt och vis, ja. Men! Han ville, enligt vad det synes mig, allas rätt. Fennomanismen var ännu endast en språkfråga, den gled småningom över till att bli en maktfråga. Riktad mot den svenska kulturen, gjorde den sig med majoritetens rätt till sist allt bredare, för att i våra dagar slå över till otvetydig despotism.

Tag mig till hjälp, då blir tvättarbetet så enkelt. Gör småtvättar i hemmet.

Samla ej smutskläder på hög.

Linnet far illa av att förvaras längre tid i smutsigt tillstånd.

Hur många husmödrar ha tänkt på det?

Underkläder, lakan o. d. äro efter begagnandet bemängda med ämnen från kroppen, i form av salter och organiska syror. Dessa förstöra i hög grad tygets fibrer och göra linnet skört — kläderna bli "möra", som det heter.

Hygieniskt sett, äro stora smutsklädershögar verkliga bakteriehärdar. Samla därför icke onödigt länge på smutskläderna.

Spara linnet genom att sätta Tvättbjörn i gång så ofta det är möjligt.

Gör småtvättar i hemmet.

Vita Tvättbjörns metod — lägg i blöt på kvällen — har förenklat tvättarbetet kolossalt.

Ni kan lita på Vita Tvättbjörn

han tvättar allt — skadar aldrig.

KVALITETEN

spelar näppeligen ifråga om någon annan vara en så avgörande roll som ifråga om nysilver, men ingen gång är det å andra sidan svårare att bedöma varans kvalitet. Fackmannen kan ofta med blotta ögat avgöra att en vara är av underhaltig kvalitet men med bestämdhet fastställa att kvaliteten är god, kan han endast efter laboratorieundersökning.

Den köpande allmänheten är därför hänvisad till att grunda sitt omdöme på ett varumärke som borgar för god kvalitet.

Det ligger ju också i öppen dag, att ett företag, som under mer än ett halvt sekel framgångsrikt arbetat på att skaffa sig namn och anseende som kvalitetsindustri, icke äventyrar detta anseende för en tillfällig vinnings skull genom att på något sätt medvetet efter-sätta fabrikatets kvalitet.

Våra fabrikat försäljas i varje förstklassig juvelerareaffär och igenkänns på nedanstående varumärke.

Inveg.
varumärke.
En borg
för god
kvalitet.

Guldsmeds A.-B. i Stockholm är ett fabriksföretag beläget Swedenborgsgatan 50 i Stockholm. Bolaget började sin verksamhet år 1867 och har sedan dess utvecklats till Skandinavien största fabrik för tillverkning av silver och nysilvervaror. Bolaget har inga egna butiker.

Kvalitets-
märket
för silver
och
nysilver.

GULDSMEDS A.-B. I STOCKHOLM

Krantz

Ett mera basiskt bröd

särskilt välsmakande och lättsmält är

Det innehåller tillskottsämnen och närtsalter, som förhindra syrabildningen, så att kroppen bättre kan tillgodogöra sig de betydelsefulla vitaminerna.

Detta bröd ger krafter.

NORMALBRÖDFABRIKEN I STOCKHOLM
INDUSTRIGATAN 4 - Tel. 301 05

AKTA
Ramlösa-vatten
• Förmärsta Bordsvatten •
Verksamt mot Gikt, Reumatism och Njurlidande.

Varken Linder, Mechelin eller de övriga finlandssvenska patrioterna hade väl egentligen gjort sig reda för vilken oöverkomlig klyfta, som skiljer Finlands svensk-språkiga germanska element från det finskspråkiga, — det mongoliska. De i Finlands historia så betydelsefulla, sista sextio åren hava till fullo visat djupet av det svalg, som skiljer de båda racerna, men också visat huru lyckats slå bäriga bryggor. Och på detta område av finsk historia skall den unge Linders namn sent förblekna.

Den levnadsteckning, som nu utkommit, har till författare B. Estlander, samme man, vars monografi över Schauman väckt så berättigat uppseende och så mycken sympati. Framställningen är grundlig men klar, och den vackra boken är smyckad med en rad tidsbetonade porträtter. För finsk publik är boken ett historiskt dokument av värde. Oss svenskar intresserar den närmast såsom behandlande fadren till den kände, lysande svenske officer, som döpt vid sin faders bår en gång, då dennes land var i nöd, skulle återvända för att såsom en bland de främsta rädda dess lagbundna frihet och därvid ännu en gång i dess historia rista initialerna E och L.

BIRGER MÖRNER.

Mor Metta berättar.

Nästa möte i Iduns kvinnoklubb i Malmö.

Fröken Anna Möller.

IDUNS KVINNOKLUBB I MALMÖ har sin andra sammankomst för säsongen tisdagen den 17 november å Stadt Hamburger med ett som vanligt trevligt och lockande program. »Mor Metta» alias doktorinnan Hulda Tygesen berättar på landsmål sina roliga bygdehistorier och en mycket lovande ung sängerska, fröken Anna Möller, elev från operasångare Fl. v. Dellwigs sängskola i Malmö, har lovat sjunga. Fröken Möller ackompanjeras av fröken Martha Stuhre. Aftonens utställning ordnas av fru Anny Ahlenius-Björck, ombud för Nordiska Bokhandeln i Stockholm, som kommer att visa böcker i såväl praktband som biblioteksband.

Kvinnan från Finland.

(Forts. fr. sid. 1174.)

för sin nästas angelägenheter. Den består i att hon intresserar sig för sin nästas karaktär, moraliska och politiska vandel. Hennes desillusioner om människor bestå i allmänhet också därför i, att de icke äro nog, vad hon kallar »värdefulla». När Pauline Brunius spelade »Herdestunden» i Hälsingfors, hörde jag med egna öron en dam förundra sig över att »en så djup och vär-

A.-D. FÖRENADE
PIANO & ORGEL
FABRIKER
GÖTEBORG

Våra svenska instrument äro bäst och i förhållande till kvalitet billigast

MALMSJÖ-BILLBERG
ÖSTLIND & ALMQUIST
GUSTAFSON & LJUNGQVIST
RÄLIN
GÄVLE ORGEL- & PIANOF.

Det berömda franska köket

använder till matlagning huvudsakligen matolja i stället för annat fett.

Det franska köket är ju världsberömt för sin goda mat, och ingen lär väl bestrida dess auktoritet i en sådan fråga.

Men ej blott smaken blir bättre med olja, utan det blir även oändligt mycket billigare. Varför då icke använda matolja?

Bryt mot gamla fördommar och använd

»Reymersholms Kronolja»

Begär den hos Eder handlande.

TVÄTT.

För välgjort arbete, sänd Eder tvätt till **STOCKHOLMS TVÄTTANSTALT.** Telefon Huvudsta 1 09.

Stockholms Nya Järnsängsfabrik.

Rekommenderar sina tillverkningar av Järnsängar, Sängkläder, Ottomaner, Comfort-soffor, Täcken, Kuddar såsom varande de bästa i handeln förekommade. Kontor & Utställning: Norrlandsgatan 16, Stockholm. Telefoner: 7856, 12992, Norr 7181.

Beyers Handarbetsböcker

rikt illustrerade, giva noggrann undervisning och äro de lärorikaste för allt broderi och handarbete. Frivolitetsböcker, Filét-, Knypplings-, Korsstygn-, Hålsöms-, Macramé-, Monogram-, Kulört- och Vitbroderi-, Virknings- och Stickningsböcker m. fl. Pris kr. 1:75 pr st. Små mönsterböcker 25 öre.

Finnes hos alla väl-sort. bokhandlare och tapisseriäffärer.

Förlag: A.-B. O. Oehlenschlägers Eft., Malmö.

GLORY
TANDCRÈME

Def bekanta smärstillande medlet **Aspirin-Tabletter Bayer.** Endast de äkta tabletterna med bandarol och garantimärke böra användas vid förkylningssjukdomar, influensa, huvudvärk och tandvärk. Erhållas på alla apotek.

BECHSTEIN
FLYGLAR PIANON
HOFFMANN'S
MALMSKILLNADSG-25 B

SPELKORT

tecknade av
OLLE HJORTZBERG
och **EINAR NERMAN**

Marknadens förnämsta.

Hushållshandskar
6-6½-7-7½-8
2: 50 par, extra tjocka 3: — par. Aderbräcksstrumpor o. alla slags sjukvårdsartiklar i lager, full garanti. Humana priser. Förstklassigt parfymeri med toillet- o. tekniska artiklar 10% extra rab.

CITY. Gratis katalog.
Jakobsbergsg. 27, hörn. av Regeringsg. Flemmingg. 13, mitt för Separator. Till landsorten mot postförskott.

Bensintvätta
Överrocken hos Saltsjöbadens Kem. Tvätt, Sthlm.

Gör håret mjukt och vackert,
fritt från mjäll och hårbotten ren och frisk så att håravfall förhindras, genom att regelbundet, minst en gång i veckan, tvätta håret med det svagt doftande, av alla hårfrisörskar varmt rekommenderade
Syster ELLAS Schampo-neringspulver.

Astra-Maltos
välsmakande, lättmalt näringsmedel för barn, digivande mödrar och konvalescenter. Förordas av läkare.
1/1 burk Kr. 3: 25
1/2 " " 2: —
Hushållsförpackningar kr. 5: —
Försäljes å apotek, tekn. och specieraffärer.

defull person som Paula kan nöja sig med att uppträda i sådant». Jag blev själv en gång, efter en premiär på »Czardasfurstinnan», överöst med bitterhet av en av mina kvinnliga anförvanter, för att jag inbjudit henne på denna premiär, oaktat jag visste, att hon »inte kunde tåla skräpstycken». Den finländska kvinnan är tyvärr ännu mycket perspektivlös och intolerant.

Hennes största förtjänst kommer sig också av denna hennes passion för värdefullhet. Hon är nämligen själv storsinnad, tapper, arbetsam och rättänkande. Men framför allt är hon god. Om man kommer till henne för att rådgöra om sina barns uppfostran eller sina kärleksangelägenheter, har hon kanske inte alltid tid att höra på. Men ett kan man vara säker på: att i sorg och sjukdom, i motgång och olycka sviker hon aldrig.

Hon är hemkär, men föga intresserad för hemsysslor. Det finns ingen fru i Finland, som yvs över att hon bjuder på mat eller sköter sitt hus. En värdinna tar ej väl upp om man språkar hushåll, mat och barn med henne, hon upptar det som ett kursiverande av hennes jordbundenhet och av ett slags småborgerlighet, som hon faktiskt är kemiskt fri för. En orsak till att hemmet icke i så hög grad binder hennes intresse, är kanske att hon i allmänhet saknar nationalekonomiskt sinne. Men om hon inte är bunden vid sina lås och nycklar, är det därför ej sagt, att hon ej är en utmärkt värdinna i sitt hem. I Finland lever den gamla gästfriheten ännu och bär prägel av kamratskap, enkelhet, förtroende och värme. Därborta äro hemmen ombonade och omstängda på ett annat sätt än annorstädes i världen. Där är så kallt, och utifrån blåsa så omilda vindar.

Är finländskan barnkär? Visserligen. Men kanske inte på det sentimentalt osunda sätt, som i allmänhet vidlåder borgerliga mödrar, hos vilka barnets enklaste förättningar uppenbara livets mystik. »Barnets århundrade» har egentligen aldrig slagit rot hos oss. Kanske är hon inte heller barnkär av denna naturliga instinkt, som vissa kvinnor äga. Ty jag tror att det finnes få exempel på, att en kvinna hos oss gifter sig för att få barn.

Hon gifter sig överhuvud inte för borsakers skull. Varken för att få pengar eller sju rum och kök. I sämsta fall gifter hon sig för att få en man.

Är då finländskan utpräglad erotisk? Kanske att hon är det. Ty där hon inte är det, beror det måhända mindre på att hon saknar sinne för denna livets »detalj», än på att hon ej haft tillfälle att lära känna den eller taxerar den som ett av de icke alldeles värdefulla tingen i livet.

Ty hon är hängiven och öm i sin kärlek. Med all sin karaktärs och sitt lynnes osmidighet, — hon har ett trilskt och häftigt temperament — äger hon en hjärtats smidighet och en ödmjukhet i sin kärlek, som ytterst gör henne till vad hon är: en klok mor, en god hustru, en hängiven älskarinna. Att hon kan vara det, beror kanske på att hon, såsom nämt, fullständigt saknar ekonomiskt sinne. Livet, giftermålet, kärleken, ingå aldrig för henne som faktorer i ett räkneexempel. Av alla världens kvinnor har hon visst minst naturliga anlag för att sälja sig.

Men kanske även det beror på att hon är så alldeles utan traditioner?

ALMA SÖDERHJELM.

600 kr. att förtjäna!

PRISTÄVLINGSANNONS NR 2.

I nedanstående annons är ett viktigt ord utelämnat. Det gäller att finna detta och insända det till Parfymeri F. Pauli, Stockholm, märkt »Pristävlingssannons Nr 2 om F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème».

Svaren på denna annons öppnas den 1/12. Det först påträffade rätta svaret erhåller 50 kronor. Det därpå 25 kronor samt de 5 följande vardera 5 kronor.

Denna pristävling är inte lätt utan fordrar verkligt skarpsinne!

Obs! De som lösa hela annonsserien (som omfattar 4 pristävlingssannons, en per vecka under 4 veckor) kunna sammansätta de fyra »bortkomna» orden till en mening. I denna särskilda pristävling, som utgår först sedan alla annonser varit införda och i vilken svaren skola vara insända senast den 15/12, utdelas ett första pris på 100 kronor, ett andra pris 50 kronor samt 2 pris på vardera 25 kronor.

Kvinnlig skönhet

beror ingalunda på ansiktsprofilen utan på hyn. Är hyn grå och ful, så är även ansiktet intetsägande.

F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème förmår — genom sin vetenskapliga sammansättning av hudförskönande ämnen — att hålla hyn ungdomsfrisk och vacker. Narighet, finnar, kvisslor och hudsprickor försvinna för att aldrig mera återkomma, om man dagligen använder

Originalburkens pris sänkt till Kr. 2: 50.

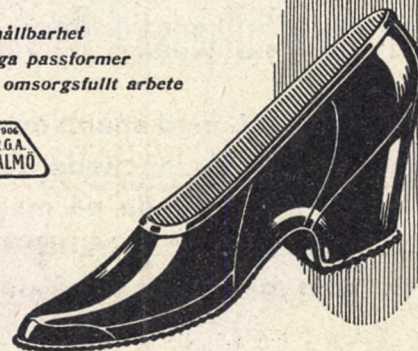
F. Pauli's äkta Liljemjolk-Crème

Till skillnad från andra crèmer kan denna användas när som helst under dagen, enär icke gör huden blank utan skär och matt.

Singer Symaskiner

Malmö GALOSCHER

Enastående hållbarhet
Utomordentliga passformer
Prydligt och omsorgsfullt arbete

RYSKA GUMMIFABRIKS A.-B., MALMÖ.

Våra tillverkningar äro gouterade av personer med smak såväl i Sverige som utomlands.

CHOKLAD, KAKAO
DRAGEÉ, KARELLER
MARMEAD, VÅFFLOR
KEX, MAKARONI

Fås i de flesta välförsedda affärer eller också direkt av

SVENSKA A.-B. KARL FAZER
STOCKHOLM, SMALANDSGATAN 6

GRAND HOTEL FENNIA

HELSINGFORS
(Mitt emot bangården)

Landets största hotell.

Över hundra resanderum, rum med badrum, kallt och varmt vatten, I klass restauration, Café, festvåning.

Alla kvällar soirée dansante med attraktioner.

Jogal

Jogal

Vid Gikt || Ischias || Huvudvärk
Reumatism || Influensa || Nervsmärtor

användes TOGAL med snabb och säker verkan även i hårdnackade fall och utan skadligt inflytande på mage och tarm. Det är dessa förträffliga egenskaper, som gjort Togal så populärt.

Finnes å alla apotek.

Finländska hårgarnsmattor.

Tillverkningen av hårgarnsmattor upptogs i Finland allmänna under hungeråren 1865—67. Materialet består av nöthår och erhölls då för tiden gratis från garvarna. Håret rengöres på kemisk väg för att få tillverkningen hygienisk. Till en början vävdes endast gångmattor, vanligen icke för salu utan till hushov. En färgning av materialet ansågs icke löna sig, men då mattornas slitstyrka blev bekant nerlades så småningom större omsorg på att få dem färgrikare. Växtfärgningen, som på grund av ryattillverkningen var rätt utbredd i landet, anlätades för att giva mattan en hemvarmare färgton. Gångmattan varierar i utseende beroende på tillverkningsorten. Det ursprungliga mönstret vävdes tvärrandigt i olika bredd och färg. De äldsta hårgarnsmattorna äro de s. k. "Borgåmattorna" som vävdes i trakten av Borgå. Tillverkningen spred sig snabbt till andra orter i Finland och vävdes snart även till försäljning. Åren 1880—90 tillverkades i Borgåtrakten ett slags speciella långrandiga gångmattor, som förmedlades till olika orter. —

Grunden för tillverkningen av hårgarnsmattor lades under hungeråren då biskopinnan Schaudman — Eugen Schaudmans mor — och Fredrika Runeberg — skaldkungens hustru — m. fl. fruar från Borgå i större utsträckning tillvaratog och även från andra orter anskaffade nöthår för utdelning såsom nödhjälpsarbeten för spånad och vävning till traktens kvinnor. Intresset blev numera väckt för den slitstarka och omtyckta vävanden.

En förutsättning att få mattorna förädlade i färg som mönster var att få till stånd en undervisning på detta område. Snart begynte även vävskolorna i landet undervisa i denna hemslöjdsgrän och har eleverna därifrån senare tillgodogjort området sina kunskaper. Resultaten voro därmed dock icke tillfredsställande och var det först före och under världskriget som en mera regelbunden tillgång på dessa alster förekom i marknaden.

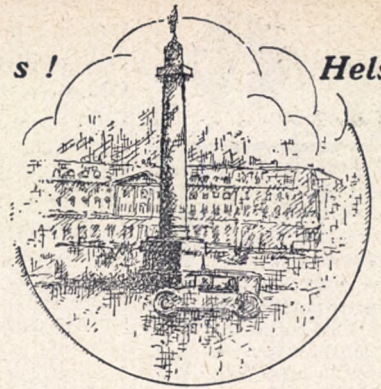
Efterfrågan var nöjaktig på dessa mattor och upptogs tillverkningen senare bl. a. av Hemslöjds Aktiebolaget Pirtti med hemort i Helsingfors. Detta bolag inrättade sig systematiskt för bevarandet av denna produktionsgrän genom att å flera orter runtom i landet uppbygga och inrätta vävstugor. Där upplärdes och undervisades den å orten lämpliga arbetsstyrkan till en stamtrupp den där från första början får göra sig förtrogen med "målet för sitt arbete — en durabel matta". Arbetstekniken inläres icke på någon kort tid, utan fordras därtill ett tålmodsprövande och samvetsgrant förarbete, som gradvis höjes efter väverskans händighet. Flera hundra äro de som från nämnda bolag härigenom erhåller arbetsförtjänst.

Mattornas storlek variera mellan en vanlig sängmatta och den största hallmatta om c. 30 m², som i den sistnämnda storleken har en vikt över 100 kg., vilket kan understryka deras gedigenhet. Färgningen av hårgarnet utföres även i bolagets eget färgeri och årliga undersökningar av färgningsanalyserna göras för uppnåendet av de bästa resultaten.

Mönster till dessa mattor erhållas genom mönsterpris-tävlingar, som hållas årligen bland intresserade arkitekter, konstnärer och andra konstindustriintresserade. Till och med har till dessa tävlingar inkommit mönster-

Paris!

Helsingfors!

A.-B. AUGUSTA BLOMBERG

HÖBERGSGATAN 47 - HELSINGFORS

Motto: Hög kvalitet — moderata pris.

Kodak-Kameror

Kodak-film, Kodak-plåtar
Kodak-papper

Framkallning, Kopiering
Förstoring

P. J. BÖGELUND, FOTOGR. MAGASIN

Kodak Generalagentur
N. Esplanadsgatan 27, HELSINGFORS

ATELIER HELANDER

BOULEVARDEN 2, HELSINGFORS

Modernaste kamerabilder.
Konstnärliga porträtt.

PRIVATHOTEL KARELIA

HELSINGFORS, MIKAELSGATAN 15

Mitt emot järnvägsstationen (från 1 jan. 1926 Mikaelsgatan 13)

Rekommenderar sina propra, med all nutida komfort inredda rum.

Telegramadress: HELSINGFORS KARELIA.

VOGUE

Atelier för Damdräkter

Mikaelsgatan 1 b
HELSINGFORS

Elegant - Snabb - Billig

Sista nyheter

i eleganta

GULD- & SILVERSPETSAR

samt

VELOUR CICELE

till aftontoiletter.

AKTIEBOLAGET AITTA

HELSINGFORS

Glogatan 4 Telef. 54 66

EKBERG

BAGERI & CAFÉ

Boulevarden 9
HELSINGFORS

Förstklassigt - - Centralt

Finländska Linnevaror

av välkänd hög kvalitet och
till synnerligen moderata priser.

Prover och prisuppgifter sändas på begäran.

Stockmanns Varuhus
Helsingfors

Rikssvenska resande i Helsingfors

Om Ni vill bo fridfullt i park Om Ni vill bo i hjärtat av City
tag in å

PENSION RIVIERA **PENSION CONTINENTALE**

Östra Brunnsparcken 21

Boulevardsgatan 4

Härligt läge, samlingsrum, flera
badrum, helpension på längre
och kortare tid. Kr. 5:50—
7:50 per dygn. Moderata pris.

Yppersta läge invid Skillna-
den, rum med eller utan hel-
pension; rum från kr. 3:—,
pension från kr 5:50.

UPPMÄRKSAMMA Resupplysningsbyrå
vårt lager av rikssvenska
författare och planschverk.
A.-B. Helsingfors Antikvariska Bokhandel. N Esplanadg. 25 A, HELSINGFORS

GUIDO

Var

prenumererar och köper man

Rikssvenska Tidningar och Tidskrifter

i Helsingfors

och Åbo

?

Naturligtvis hos

Allmänna Pressbyrån A.-B.

HELSINGFORS: N. Esplanadg. 33 - ÅBO: Slottsgatan 23

HUFVUDSTADSBLADET

Helsingfors, V. Henriksgatan 8
Telegramadr.: HBLADET

Daglig upplaga c:a 40,000 ex., söndagar c:a 45,000 ex.
Finlands erkänt förnämsta annonsorgan

SVENSKA PRESSEN

Helsingfors, V. Henriksgatan 8

Utgives varje helgfri eftermiddag

Finlands enda svenska aftontidning

Annons- o prenumerationstaxor sändas gratis o. franko
Prenumerationer emottagas å samtliga postanstalter i Sverige

förslag från Sverige där intres-
set för dessa alster tyckes vara
mycket stort. Efterfrågan är där
på Pirtti-mattorna i starkt sti-
gande och ensamförsäljningen i
Stockholm innehaves av Aktie-
bolaget Nordiska Kompaniet. Ef-
terfrågan på dessa mattor före-
finnes även i andra länder bl. a.
Norge, Danmark, Tyskland och
Amerika. Tillverkningen är ty-
värr mycket begränsad på grund
av att arbetsstammen småningom
övergår till industrin och lantbru-
ket där högre inkomster stimu-
lera. —

Mattornas kvalitet företer na-
turligtvis stora olikheter — som
hos de äkta orientalska — allt
efter materialet, färgningen, till-
verkningssättet och väverskans
kompetens. Numera finnas dyli-
ka mattor i ett stort antal hem
i Finland och är efterfrågan där
ständigt i stigande. På grund av
hårgarnsmattans originella mön-
ster, dess varma, hemtrevliga
färgställning, dess gedigenhet och
särskilda lämplighet för den nor-
diska heminteriören och klimatet,
är den för många långt kärare
än en utländsk maskintillverkad
matta. Mattan är ju dessutom en
äkta matta, genomvävd och hand-
gjord som den är och besitter
sålunda en äkta mattas alla goda
egenskaper. En stor fördel har
mattan genom att malen icke
nämnvärt angriper densamma.

Intresserad.

Helsingfors, den 24/10 25.

IDUNS SKÖNHETS- INSTITUT

N:r 108. I sommar fick jag
av solbränna ett sår på överar-
men just som jag var som mäst
solbränd. Såret läktes, men ef-
terlämnade en vit fläck, som syns
mycket väl mot den bruna ar-
men. Finnes något medel att få
den lik den övriga huden?

Ethel.

Ni kan försöka med att smörja
in fläcken med kantaridsalva,
men det är alls inte säkert att
huden återfår sin naturliga färg.
Då är intet annat att göra än
att söka dölja fläcken med smink
i hudens färg och pudra ovanpå.
N:r 109. Kan Skönhetsdoktor
säga mig vad jag skall göra för
att få bort ljusa hår på över-
läppen?

Lösnummerköpare.

Om håren äro mycket mjuka
kunna de avlägsnas med het tvål-
lösning och lätt gnidning med
en slät pimpsten. Men är håret
av mera sträv natur, får ni ta
till något depilatoriskt medel.
Ett sådant består av 3½ gr.
osläckt kalk, 7 gr. kolsyrat na-
tron och 28 gr. svinister. Bäst
låta utföra receptet å apotek.
Salvan bredes rätt tjockt över
det angripna stället och får sitta
på 8—10 minuter, varefter den
skrapas bort med en slö kniv.
Behandlingen upprepas vid behov.

Med elektrolytisk behandling
utrotas håren fullständigt.
N:r 110. Kära Idun! Skulle
bli gränslöst tacksam, om ni ville
giva mig ett råd. Är mångårig
prenumerant, men har aldrig velat
fråga förut.

Finns det någon hjälp mot
prickig hud på armar och ben?
Det är liksom små fettkulor.
Jag pinas kolossalt av detta. Jag
skulle nästan vilja göra vad som
helst för att slippa obehaget.
Det annonseras om borttagandet
av dylikt på skönhetsinstitut. Är
det fullt tillförlitligt?

Maj.

Visst kan ni låta ta bort "pric-
karna" på er hud på ett skön-
hetsinstitut, men ni bör först
själv försöka det medel mot
knottrig hud, som Iduns skön-
hetsinstitut förordar och som är

"Pirttis"

hemgjorda och genomvävda

HÅRGARNSMATTOR

äro de erkänt smakfulla
och slitstarka.

HEMSLÖJDS A/B PIRTTI, HELSINGFORS

ENSAMFÖRSÄLJARE I STOCKHOLM: A/B NORDISKA KOMPANIET

Rökare!

Efter pipan och cigaretten

tag tablett

Generalförsäljare:

A.-B. SYLVA (O/Y)
HELSINGFORS

ullkomligt ofarligt. Huden tvätas ett par gånger om dagen med grönsåpa och hett vatten, tills den blir riktigt uppmjukad. Sedan gnides den försiktigt med en slät pimpsten och sist, när huden är torkad, ingnides den med en blandning av lika delar lycerin, sprit och rosenvatten.

N:r 111. Jag frågade för en tid sedan, hur man skulle få bort förhårdningar, uppkomna genom klippning av nagelbandet. Jag fick till svar att jag skulle söka en manikurist, men som jag bor på landet kan jag icke söka någon sådan. Hur få bort förhårdningarna själv?

Smörj i nagelbandet med Burows salva och lägg förband över. Detta upprepas varje afton tills bättring inträder. Ett par fingrar i taget kunna behandlas, så att ni slipper att ha långa fingrar ombundna på en gång. Förbandet måste sitta på under natten.

N:r 112. Vad är att göra mot håravfall? Är Azymol-stimulus bra, eller finnes annat lämpligt medel?

"E. N."

Håret brukar så småningom upphöra att falla, om man skö-

Strumpstoppning med maskin.

En nyuppfunnen billig och praktisk hastighetsstoppare som envar bör förskaffa sig.

En firma i Malmö har nyligen utläppt i marknaden en liten praktisk apparat, benämnd "Stickstrumpan", för stoppning av strumpor, trikåvaror, linne och vävnader av alla slag.

"Stickstrumpan" är genom sitt kvattetsarbete en för varje hushåll oum- ärlig, praktisk o. oöverträfflig artikel.

Under det att förr stoppning av strumpor och uppbyggnad av linne ofta för husmodern var ett mödosamt och besvärligt arbete, blir det numera med hjälp av hastighetsstopparen "Stickstrumpan" ett rent nöje. Det arbete, som förr tog timal i anspråk, utträttas med hjälp av "Stickstrumpan" på några få minuter. Handhavandet av apparaten är så lekande lätt att var och en enast kan påbörja att arbeta med densamma. Varje litet barn, ja, t. o. m. personer med svaga ögon äro i stånd att med hjälp av "Stickstrumpan" utföra det finaste arbete. Apparaten förlärlar och den tidsbesparing som upp- ås genom användandet av densamma äro icke nog framhållas. Den med apparaten utförda, regelbundna vävning- en kan omöjligt jämföras med ett för hand utfört arbete. Det besvärliga och tidsödande handarbetet bortfaller om Ni använder Eder av "Stickstrum- pan". Hastighetsstopparen "Stickstrum- pan" ägnar sig för all slags stoppning, från finaste linne till de grövsta ylle- strumpor. Gammalt upprepargarn kan användas lika gott som nytt.

"Stickstrumpan" inbesparar tid, ar- bete och pengar och bör ej saknas i ägöt hem.

Apparaten, väl emballerad och för- sedd med påbörjat provarbete samt ut- örlig bruksanvisning, erhålles för det billiga priset av kronor 3:90 plus frakt, och råda vi envar som ännu ej förskaffat sig densamma att genast till- skriva fabrikanter. Adressen är endast i Guldensvenska Maskinimporten, Avd. 12, Malmö.

Firman antager även agenter å alla platser mot hög provision och fast lön. (Annons.)

ter det rationellt så som flera gånger stått beskrivet i dessa spalter, senast i sv. på fr. 107 i n:r 43. — Den härtinktur ni nämner är omtyckt av många. — I svaret på frågan 100 i n:r 40 finner ni ett bra recept på tinktur för tunnt hår.

N:r 113. Snälla Skönhetsdok- tor! Giv mig ett recept på ett oskadligt medel mot fett hår. Tvättar det med tillsats av bo- rax och medicinsk tjärtvål minst en gång i veckan, har även använt ibland ammoniak men utan resultat. Blev tillrädd att kort- klippa håret, men det tycks ej hjälpa. Har bra hårväxt. — Mina naglar äro sköra och "reff- lade" antagligen av arbete med diskning och dylikt. Vad skall jag göra för att få dem "hyg- gliga" igen? Eder tacksamma

Annette.

I sv. på fr. 107 i n:r 43 ser ni hur fett hår skall skötas.

Ni behöver ej ha sköra eller refflade naglar, om ni blott skö- ter dem riktigt. Vid varje tvätt- ning skall naglarna borstas med lämplig nagelborste och tvål och vid torkningen skall nagelbandet försiktigt nedskjutas med tum- nageln och handduken emellan.

Dessutom skola naglarna skötas extra en gång i veckan, d. v. s. manicureras. Ni klipper dem i oval form och filar kanten med ett nagelfilspån, varefter ni hål- ler dem en stund i ljumt tvål- vatten med litet borax, därefter rengöras naglarna under nagel-

bandet och under kanten med nagelpinnen omlindad med litet tunn vadd. När detta är gjort torkas de och ingnidas med ett polermedel och poleras med sämskskinnsplöskaren. Det skadar ej att om aftarna smörja in nagelbanden med litet fett.

Fru Skönhetsdoktorn.

bandet och under kanten med nagelpinnen omlindad med litet tunn vadd. När detta är gjort torkas de och ingnidas med ett polermedel och poleras med sämskskinnsplöskaren. Det skadar ej att om aftarna smörja in nagelbanden med litet fett.

Fru Skönhetsdoktorn.

bandet och under kanten med nagelpinnen omlindad med litet tunn vadd. När detta är gjort torkas de och ingnidas med ett polermedel och poleras med sämskskinnsplöskaren. Det skadar ej att om aftarna smörja in nagelbanden med litet fett.

Fru Skönhetsdoktorn.

bandet och under kanten med nagelpinnen omlindad med litet tunn vadd. När detta är gjort torkas de och ingnidas med ett polermedel och poleras med sämskskinnsplöskaren. Det skadar ej att om aftarna smörja in nagelbanden med litet fett.

Fru Skönhetsdoktorn.

bandet och under kanten med nagelpinnen omlindad med litet tunn vadd. När detta är gjort torkas de och ingnidas med ett polermedel och poleras med sämskskinnsplöskaren. Det skadar ej att om aftarna smörja in nagelbanden med litet fett.

Fru Skönhetsdoktorn.

Njutningen av badet kommer verkligen först med »4711»! Den fina, uppfris- kande doften tränger in i alla porer och laddar musklerna med energi och spänstighet. Man känner sig som pånyttfödd och färdig att med nya krafter taga fatt på dagens arbete.

No. 4711. Eau de Cologne

FRÅGOR OCH SVAR

En fattigvårdsfråga.

Fråga: Frågar härmed om det finnes andra kurser än Svenska Fattigvårdsförbundet som utbildar föreståndarinnor för ålders- hem, svar till

Intresserad.

Svar: Sådana kurser givas endast vid Svenska Fattigvårdsför- bundet.

Sybord efterlyses.

Fråga: Som jag trots flera försök ej kunnat uppbjringa ett lämpligt sybord blev jag tack- sam för upplysningar angående möjligheterna att erhålla ett så- dant eller ritning (skiss) till sybord med angivande av mått, inredningsdetaljer etc.

Svar: Större möbelfärfärer bru- ka ha olika sorters sybord att välja på. Men för att få det aldeles efter er önskan, torde

det vara bäst att ni vänder er till någon möbeldesigner, t. ex. David Blomberg, Kungsgatan 15, R. Carlborg, Ellensborg, Augus- tendal, Stockholm eller Carl Malmsten, Oxtorgsgatan 8. Alla i Stockholm.

Medlemskap i Sv. Hemslöjd.

Fråga: Kan man bli medlem av Svensk Hemslöjdsförening, i så fall, till vem skall man vän- da sig, eller är namnet "Svensk Hemslöjdsförening" endast nam- net på en affärsförelse.

Hemslöjdsvän.

Svar: För att bli medlem av Svensk Hemslöjdsförening läm- nar man sin ansökan till Byrå- chefen Cederberg, Pensionssty- relsen, vilken tillsänder den sö- kande de erforderliga papperen m. m.

Blommor i sovrum.

Fråga: Anses det för hälsan skadligt, att i sovrum hava blom- mande växter, såsom pelargoner m. fl.?

Prenumerant av Idun.

Svar: Endast blommande väx- ter med bedövande eller mycket stark doft kunna inverka men- ligt på hälsan. En pelargon luk- tar nästan ingenting, om man inte kommer i direkt beröring med den. För övrigt kan man ju på natten placera växterna i fönstret bakom en rull- eller draggardin, så har man ingen som helst olägenhet av dem.

Om Ni vill hushålla

köp då
CARNEGIE PORTER
å kvartbuteljer. En kvartbutelj är precis ett glas.
Stärkande för svaga och blodfattiga.

Etabl. 1803.

H. M. Kon. Hovlev.

En vinterkappa.
Fråga: Var kan man få sålt en vinterkappa och en vinter- dräkt, båda föga begagnade?
G. S.
Svar: Antingen annonsera och sälja plaggen under hand eller lämna in dem i någon bättre damgarderob.

Hur valpen skall skötas.
Fråga: Var god och giv mig ett gott råd hur man bäst skall sköta en liten hundvalp som jag fått i present från landet? Den är 3 mån. gammal. Undrar nu vad föda den bör ha, om man förs taga ut den och om man kan iakttaga någon försiktighet mot valpsjuka, som ju är mycket svår. Den är mycket slö och då- sig sedan jag fick den, och un- drar jag därför om det beror på att den ej skötes som den skall eller om det är "längtan". Hop- pas att Idun eller någon "matte" kan ge mig ett bra recept!

Prenumerant.
Svar: En så ung hundvalps föda skall huvudsakligen bestå av kott ljum mjölk med uppblöta skorpor i. Därtill i små portioner finkuret kokt kalvkött eller sönderdelade kalvullar.

Valpen bör sova så mycket som möjligt aldeles som en an- nan liten baby. Han bör ha ett kalvben att gnaga på, som han alltid har till hands. Därav blir hans tänder starka och han gnager då ej på skodon och gal- loscher eller annat han får tag i. Han kan gärna vara ute i vackert väder men ej ensam, ty för att undvika valpsjuka bör han först och främst ej tillåtas att nosa på allt möjligt, förrän han är över året, och så måste man noga akta att han ej blir våt om buken.

Böcker efterlyses.

1) Vranérs "Stuesnack och Stätteslams" lär vara slut på för- laget. Tacksam för svar hur jag skulle kunna få köpa ett exem- plar.

2) Jag läste för många år se- dan en följetongsroman "Fröken Sigismund" av Heimburg och un- drar vad den heter som bok.

3) Svarvade trä-agg, det ena mindre än det andra, så att ett helt duss. gömmes i det största, undrar jag var de köpas.

En som ej frågat förr.

Svar: 1) När boken är utgån- gen från förlaget, är det nog inte lätt att få tag i den. Den finns nämligen inte i något av de

Bryter sjukdomen i dess linda. En hel här

av förkylningssjukdomar kan hejdas genom att Ni i tid vid första symptom tager ett par Globoid-tabletter. Dessa förläma ofelbart sjukdomens kraft genom att avlägsna dess orsaker. Ni kommer att inom en kort stund åter känna Eder piggt och kry.

Tillgrip alltid detta osvikliga medel vid förkylning, huvudvärk, nervös tandvärk, reumatism, gikt, iselias m. m. Ni kommer att prisa Globoidens underbara verkan till lindring och hälsa.

Globoid kan tagas utan minsta risk; det är absolut oskadligt för hjärta och mage. Tabletternas ovala form underlättar deras intagande. De kunna längs en skära i varje tablett lätt brytas i halv- tabletter, t. ex. vid dosering för barn.

Å alla apotek erhålles (utan re- cept) Globoid i flaskor om 40 och 20 tabletter à ½ gram till ett pris av kr. 2:30 och 1:25 pr flaskor.

större antikvariater där efterfrågan är gjord. Emellertid ingå de bästa av dess historier i det på Bonniers förlag utgivna arbetet Wranérs samlade arbeten nämligen i delarna I och II av första och del I av andra samlingen:

2) Angående Heimburgs bok är det omöjligt att ta reda på vad den heter i bokform, ty titeln "Fröken Sigismund" överensstämmer inte med någon av de tyska titlarna på Heimburgs böcker. Ej heller på svenska finns någon bok med sagda namn, möjligen åsyftas den som är utgiven under namnet Gamla frökens historia. Denna är emellertid slutsåld från förlaget.

3) Svarvade träagg, det ena i det andra, finner ni i Claestorpsboden, Birger Jarsgatan 7.

Ett par läkarråd.

Fråga: 1) Har i ett par års tid varit narig på benen ovanför vristen. På sommaren är det nästan borta. Då och då blir det flammande rött, vilket åtföljes av en obehaglig sveda, ej klåda. Kan det vara en nervös åkomma? Hur få bort det?

2) På tån bredvid stortån har jag många år haft en liktorn. Då tån är något uppåtböjd vid leden, så blir ju tån tryckt och antagligen kommer väl liktornen därav. Syns ibland fullt på skor och är naturligtvis också obehagligt. Finns något verkligt medel att få bort liktornen?

Lisa.

Svar: 1) Köp på apoteket vaselin tillsatt med tio procent fält svavel och bstryk benen därmed på kvällarna. Möjligt att det är en nervös åkomma, den korta beskrivningen tillåter icke att närmare avgöra detta.

2) Liktornar uppkomma genom skodonens tryck på tårna. Man gör därför klokt i att bära ej allt för trånga skor. För att få bort liktornen kan ni tänka den med en lösning av tio delar colodiodium och en del isättika, vilken bortskrapas tillika med det översta hornlagret efter ett par dagar, åter påstrykes o. s. v. Den normala huden omkring liktornen får ej komma i beröring med lösningen.

Fråga: Var (i vilken bok o. d.) kan man få upplysning om de olika bokstävernas frekvens i vanlig, svensk text.

Per.

Svar: De bokstäver, som oftast användas, torde vara a, d, e, n, o, s och t. De som minst användas äro naturligtvis c, q, x och z.

Fråga: Vem döljer sig under signaturen "Ane den gamle", Sv. Dagbladet.

Betagen.

Svar: Signaturen ifråga vägrar att avslöja sin anonymitet.

LÄSARINNORNAS SPALT

FRÅGA.

Vart bör jag vända mig för att få nedanstående omsatt i verklighet — å annons erhöj jag intet svar.

Vistelse i stad, Malmö, glatt, fint hem, erbjudes musikalisk, hurtig småländska el. annan, gärna lantbrukarflicka av god, kultiverad familj mot motsvarande under ferie frågor

"Gift godsägaredotter."

Affärsintresserad efterlyses.

I likhet med många andra be-der även jag få vädja till Iduns läsare med förhoppning om ett gott råd. Är ensamstående, äldre affärskvinna, som genom sjukdom och de tryckta tiderna förlorat mycket. Måste därför

TRYGGA EDER ÄLDERDOM GENOM INKÖP AV LIVRÄNTA I SVEA

HUVUDKONTOR: GÖTEBORG V. HAMNGATAN 3
AVDELNINGSKONTOR: STOCKHOLM DROTTNINGGATAN 19
OMBUD PÅ ALLA STÖRRE PLATSER

Oatine

LÅT ANSIKTET STRÅLA FRISKT OCH VACKERT VARJE DAG.

Ingenting kan göra huden så glatt och mjuk, som OATINE, denna säregna, närande creme. OATINE ingnides och avtorkas åter. Verknigen är enastående och PORERNA rensas fullständigt. Skydda huden med OATINE, och Ni undgår de ständiga bekymren att bevara Ert ungdomliga utseende. Begär uttryckligen OATINE "Vit crème — grönt lock" och tillbakavisa alla efterrapningar. OATINE fås överallt i tub eller burk å Kr. 2: 50 samt i stor burk med tredubbel innehåll Kr. 5: —.

mild och välgörande, uppsuges ögonblickligen av huden vid lätt ingnidning; den är mycket dryg och väluktande samt bevarar huden mjuk, klar och vacker. Fås i burkar å kr. 2: 50 och kr. 5: —.

Tillerkänd 10 Grand Prix & Guldmedaljer.

THE OATINE COMPANY A.-B., London, Paris & Stockholm.

se till få ökad omsättning och förtjänst, men huru? Affärslokalen förstklassig och med goda utrymmen, varföre det kunde tänkas öka ut lagret med någon ny, extra artikel. Men vilken? Måste vara någon verkligt lönnande. Manufaktur och matvaror duga ej för lokalens läge. Eller finnes möjligen en rutinerad affärskvinna, som ville ingå som kompanjon och söka inarbetas en ny artikel — eller för eget bruk mot t. ex. halv hyra, dela lokalen? Det är i större, livlig landsortsstad. Mycket tacksam för ett gott råd. Och träder gärna i direkt förbindelse,

som Idun förmedlar. Är fullt redbar och pålitlig, arbetsam och ordentlig. Tillsvdare motses svar under signatur

Flitik Idunläsare.

Svar till Mercurius fru. Ni har glömt att meddela en mycket viktig sak, den i mitt tycke allra viktigaste och den som allena avgör saken, nämligen vem av de båda systrarna som mannen tycker om. Den mannen älskar och begär till hustru skall gifta sig med honom. Ingen utomstående kan med säkerhet säga vilka som passa bäst för varandra. Ibland passa kontrasterna bäst emedan de komplet-

tera varandra och inverka omedvetet efter årens lopp på varandra. När två äro alldeles lika, kan det nog många gånger vara bra, men ibland inte. Emellertid skall ni, enligt min mening, inte alls göra någonting, utan låta saken lugnt utveckla sig. Väljer han den yngre system, kommer den äldre av sig själv, och talar om teatern. Då kan ni låta henne få sin vilja fram. Men det kan också hända, att hon alldeles av sig själv väljer affärlivet. Min kära, lilla fru, oroa er inte, Gud styr alltid allting till det bästa. Han gör så också i detta fall. Men vi skola akta oss för att i ovist nit gripa

in i Hans rådslag. Då kunna vi fördärva mycket. Låt saken bara lugnt utveckla sig. Jag tror att han tar den unga.

Ebon.

Vad svenska folket läser.

Debatten om vad man läser på landsbygden fortgår och Ullavi som tydligen inte har de bästa erfarenheter får här två gensvar, därav den ena redan förut yttrat sig. Det är nämligen signaturen Ninne som skriver:

Lilla Ullavi: Nog kan jag läsa innantill och förstod mycket väl vad Ullavi menade. Jag undrar om inte Ullavi skulle kunna tänka sig att även en liten torparflicka skulle kunna få tillfälle att läsa de omtalade arbeten. För ej hellre jag tänkte på ståndspersoner — ej ens präst eller lärare — fast nog få våra präster under studietiden lära känna åtminstone Josephus. Och våra lärda skol-lärare skola vi här inte tala om. Men nu var förhållandet det, att de där böckerna som jag nämnde läsas just i en sådan där mycket, mycket liten stuga vid Söderåsen. Även "Stackars torparungar" — eftersom Ullavi anser dem särskilt olyckligt lottade — kunna visserligen under en hel del försökelse, skaffa sig de bästa arbeten världslitteraturen har att bjuda oss.

Ullavi har visst uppfattat min lilla artikel så som om jag vore stolt över att ha fått läsa sådana arbeten — men så är det ej, glad är jag att få glömma mig själv och allt mörkt och dystert då jag får vara i sällskap med dessa män som skrivit dem. Och jag har läst nog för att förstå, att om jag så levde i tusen år och ägnade all tid åt studier, skulle det dock endast bli en bråkdel jag skulle hinna lära, hur kan då någon stackars människa vara stolt för det lilla hon hinner med under de fattiga 50—60 år vi få leva. Och om Ullavi som är statens tjänsteman under sin semester vill komma hit till vår lilla obetydliga stuga skall vi tillsammans läsa Keats "Hyparion" eller Tennysons "The Princess" ute i täppan eller under en av bokarna på sluttningen av Söderåsen, och vi ska komma överens om att det ej beror på mängden av det vi läsa, utan arten, och då kan det inskränka sig till en enda god bok, och ändå få namn av beläsenhet. Det är ju dock bättre att i hela sitt liv blott läsa en rad och förstå den, än läsa allt och intet förstå. Ninne.

Hämorrhoider

säker fullständig läkning utan operation med de sedan 25 år tillbaka erkända

Anusol - Goedecke

= Suppositorier =

Anusol Goedecke endast äkta i röda askar med firma Goedecke & Co., Chemische Fabrik und Export-Aktiengesellschaft, Leipzig, etikett och plombering. Varning för världlösa efterrapningar och ersättningspreparat.

För Anusol-"Goedecke" finns det ingen ersättning.

Anusol-"Goedecke" upphäver snabbt de ofta svåra smärtorna och möjliggör en lätt avföring. Det desinficerar, torkar och läker de sjuka ställena. Inga narkotiska beståndsdelar. Lätt att använda. Fås på alla apotek.

RuBe

Fånga skönheten— och bevara den

Liksom alla kroppens organ måste huden vårdas. ERASMIC ÖRTTVÅL är det bästa och enda medel Ni behöver härför. Till den fina tvålmasa, varav den består, hava satts extrakt av vissa örter, vilkas betydelse för huden och dess förskönande varit kända sedan århundraden tillbaka. I ERASMICs mjuka, smidiga lödder finner Ni den strålande vackra hyns bästa bundsförvant.

ERASMIC ÖRTTVÅL kostar endast 75 öre.

Framställd av fabrikanterna av den välkända
Erasmic Raktvål.

PEERLESS
ERASMIC
ÖRT-75 TVÅL
öre

Generalagenter: Engelska Industri A.-B., Stockholm.
Kem. Tekn. Avd. Tel. N. 71 25.

Sen kommer turen till en ny insändarinna:

Är Ullavi verkligen en postfröken så måtte väl den stackaren dväljas i någon riktig avkrok av vårt långa Sverige. Har man hört på! Vi stackars landsortsbor skulle således odla och förnöja våra själar med kataloger från Ahlén & Holm, John Fröberg för att nu endast nämna ett par av de två à tre gånger årligen återkommande katalogerna från en massa firmor, förlag o. d. i olika branscher. Skulle landsbefolkningen läsa alla dessa från pärm till pärm så räckte nog inte deras tid till någon övrig läsning, ty katalogerna såväl som förlagen äro ju legio. Jag skulle nog kunna visa till Ullavi vad de använda sina kataloger till.

Om det kan intressera den lilla postfröken vill jag här tala om hur jag roat mig med att taga reda på vad folket, enkannerligen arbetarna här på orten mest läser. Vid det bruk där min man är anställd som disponent finns ett 100-tal manliga arbetare i alla åldrar från 15 år och upp till 60. All deras post går genom kontoret och bland de tidningar som har det största antalet prenumeranter är otvivelaktigt Säningsmannen som jag tror varenda arbetare har. Därefter kommer Ny Tid samt en daglig ortstidning, säkerligen en av vårt lands bäst redigerade landsortstidningar, samt en varannandagstidning o. Stockholmsstidningen.

En stor del av arbetarna har tidningar med nedanstående namn: Reformatorn, Vegetarianen, Unga Tankar, Studiekamraten, Arbetaren, Frihet m. fl.

På platsen finns det en livskraftig föreläsningförening som just i "folket" har sin största och trognaste publik, en studiecirkel samt en fristående diskussionsklubb. Att märka är, att vårt lilla samhälle långt ifrån är något industrisamhälle då den största industri här finns just är den fabriek där min man är anställd, och att arbetarstammen till största delen består av torpare och småbrukare.

Hem med sådana bibliotek som Ninne beskriver äro nog i allmänhet rätt tunnsädda på landsbygden, men det var ju inte heller om sådana "ståndspersoner" Ullavis artikel rörde sig om jag förstätt den rätt.

Men säkert är dock min bästa Ullavi, att Ni är sorgligt felunderrättad om landsortsbons läsning i allmänhet. Hade Ni skrivit vad folket i Grönköping eller i Kråkinkel läser kunde det ju varit litet reson i det hela men "Svenska landsorten", nej vet Ni vad, där har Ni allt hoppat i galen tunna. *Milla Reve.*

När man är trött och förbi.

När man är trött och förbi, så bör man vila och inte lägga ännu större bördor på den uttröttade kroppen och den trötta själen.

Mången säger att det kan man inte. Jo, det kan man. Man kan reducera och förenkla. Man kan taga det nödvändigaste först.

Till och med när man går och gör uppköp kan man förenkla och bara taga det nödvändigaste. Men man tycker ibland att man kan taga på en gång, så är det gjort. Och så släpa människorna på tunga korgar och bli alldeles uttröttade. Detta är oklokt. Vi kunna reducera våra steg, när vi göra uppköp. Vi kunna köpa på de närmast liggande ställena och vi kunna gå korta vägar, och bara tänka oss för och beräkna vägen. Går man ytterst på en trottoar som svänger utåt, så sparar man en hel del steg genom att gå inne vid väggen. Och där är det också skuggigare och svalare i solhettan och lugnare i blåst. Detta bara för att taga ett

Där ligger något under,

att

PARADISMADRASSERNA

vunnit en så stor framgång. Förklaringen är den att allt stoppmaterial sorteras, renas och decinficeras å egna moderna specialfabriker.

Paradismärket står därför i en klass för sig.

Tillverkas av:

J. Svensson & Bourghardt
GÖTEBORG.

Fjäderrenseri, Tagelspinneri, Täckfabrik.
Erh. i varje möbel- & sängklädersaffär.

Märklig nyhet!

Söndriga kokkärl
kunna repareras.

Aluminium-kitt

är ett preparat, med vilket hål i kokkärl och andra kärl av aluminium, koppar, emalj och bleckplåt etc. kunna varaktigt lagas och kärnen sålunda åter göras användbara för lång tid framåt. Reparationen kan utföras av vem som helst, och utan värme, lödkolv eller andra tillbehör. Kitet levereras i tuber och kan erhållas i varje järn- och bosättningsaffär, samt direkt från:

A/B Svenska Metallverken
och
Skultuna Bruk
Västerås.

KEJSAR BORAX

Tillsatt dagligen till tvättvattnet skänker den ungdomsfrisk, ren hy.

Begär alltid "Kejsar-Borax", som aldrig säljes lös utan endast i de bekanta röda askarna till 25, 50 öre och Kr. 1.—.

Heinrich Mack Nachf., Ulm a. D.

TRELLEBORGS

skydda mot väta och halka. Hålla tre ladersulor ut. Säljas av sko- och läderhandl. Trelleborgs Gummifabriks A.-B.

Radium är det bästa till hudens vård.

Det är vetenskapligt bevisat, att radiums underbara strålar utöva en enastående verkan på hudens celler och blodkärl, varigenom rynkor och föråldrat utseende motverkas.

Miradium-creamerna innehålla själva grundämnet, äkta radium.

Miradium-snow till morgon- och dag-, miradium-cream till aftonbruk fås i stora tuber à 2 Kr. och stora eleganta burkar à 6 kr. på apoteken samt i alla välsorterade parfumeri-, sjukvårds- och kemikalie-affärer. En gros från Aktiebolaget Wilh. Becker, Stockholm.

Av SANGALLA té

rekommendera vi våra kända märken

"Pekoe Souchong"

"Imperial", "Ordinary"

i originalförpackningar.

PERCY F. LUCK & Co.

Ni kan själv

med tillhjälp av ett par stänger Dennison Lack göra den mest förtjusande keramik av alla slags gamla krukor, glas, söndriga vaser m. m., som eljest ej skulle vara till någon nytta.

Lär Eder det roliga arbetet med

Dennison's Lack

Erhålls hos Eder pappershandlare.

Dennison Manufacturing Co's
Vesterbrog 4. KÖBENHAVN B. Afd. 17

Sänd mig gratis Dennisons vägledning i lackarbete.

Namn:.....
Bostad:.....
Postadress:.....

VITRUMS
FERROL

är det kraftigast aptitgivande och mest stärkande av alla moderna organiska järnpreparat. Synnerligen lättsmält föredrages det av den ömtåligaste mage. Vid blodbrist och svaghet av största verkan. Dess angenäma smak gör att det med lätthet tages av såväl barn som vuxna.

Tillverkas å
**APOTEKET VASENS APOTEKS-
VARUCENTRAL VITRUM,
STOCKHOLM**

Originalflaskor om 500 gram.
Fås å alla apotek.
Nedsatt pris kr. 3.25 pr fl.

Filtar och Schalar

absolut största sortering och billigaste priser i Arvika Spinneri Affär, Oxtorgsgatan 9 A, Stockholm. Tel. 163.

exempel på hur man med eftertänksamhet kan reducera.

Det säger sig själv att man inte får prata i onödan, när man är trött och när man har brått. Vila en minut på en bänk, när du under dina uppköp är trött och träffar på en sådan.

Sköter du ditt hus utan jungfru, så vila en stund efter midnatten, innan du diskar. Och tag så allt med lugn. Tiden räcker mycket bättre till för den lugne som beräknar tiden och sysslorna och krafterna, än för den, som bara jäktar och går på, utan beräkning av tid och krafter. Det är en dålig uträkning att överhövan trötta ut sig med det som mycket väl kan göras en annan gång. Men det är klok uträkning att alltid taga det nödvändigaste först, att göra detta lugnt, att göra det med glädje och att finna arbetet är roligt.

Arbetet är en glädjekälla och vilan är en kraftkälla, varur vi hämta krafter till att göra vårt arbete och göra det med glädje.

Våra kläder spela ej liten roll då det gäller arbete, uppköp etc. Kläd dig svalt, när du gör dina uppköp i sommarvärmen. Tag dig tid att klä om dig, när du går ut, så bli dina uppköp lika uppfriskande, som en promenad. Gå lugnt. Du hinner lika mycket för det. Prata inte bort tiden. Men var i alla fall inte njugg om ett vänligt ord till en mötande, som frågar om något, eller vill låta sitt hjärta. Att göra en annan människa en glädje är att göra sig själv en sådan. Äro vi förut trötta, så lyfter glädjen över att göra en annan glad, liksom tröttheten ifrån oss. Bara det att något drar våra tankar från oss själva är vederkvickande. Ty när själen lyfter sig hos oss och det gör den, när vi bliva glada eller gör någon annan glad, så liksom försvinner tröttheten även kroppsligt. Ty själ och kropp höra samman. När den ene lider så lider den andre och tvärtom. Ebon.

Mor berättar.

"Berätta nånting för oss mor", bådo barnen med en mun då mor kom in från sängkammaren där hon sövt lillen och slog sig vid det stora, runda bordet där de tre skolbarnen sutto med sina läroböcker.

Mor såg på sina barn. Där satt Gunnar med sin geografi och Kajsa med sin historia. Och ett stycke ifrån dem satt sjuåringen, som nyss börjat skolan, med en liten bok framför sig. När hon såg den lilla fläckiga boken tänkte hon på vad den betydde för den lille gossen; den öppnade för honom vägen till rikare andlig värld. Och hon blev helt varm om hjärtat när hon såg på sin gosse. Och hon kom att tänka på sin egen barndom och sin första, lilla lärobok.

"Kan ni era läxor", sade hon och tog fatt på sitt arbete.

"Ja, ja, vi kan för länge sen." Böckerna slogos igen och skjut-sades undan, och alla tre sutto färdiga att lyssna.

"Jag ska berätta för er om mors första, stora missräkning."

"När jag var liten, gick jag också i skolan som ni." Barnen drogo på munnen litet tviplande. Inte kunde de tänka sig sin egen mamma med fläta på ryggen, korta kjolar och skolväska på ryggen som de hade. "Och då köpte far en abc-bok åt mig. Det var en underbar bok må ni tro. På första sidan var en stor, grann tupp. Han såg sträng ut, hade glasögon och i handen ett ris."

"A", undslapp det lille Erik. "När far gav mig den sade han till mig: "Om du nu läser flitigt

Begär upplysningar! Angora plagg äro dyra att köpa, men med Furida kan Ni göra dem själv rätt så billigt. I närmaste garn—eller trikåaffär erbåller Ni gratis färgkarta å Furida garn jämte illustrerad beskrivning på, hur man sticker ovanstående babymössa (N:o 430a) samt tumvantar (N:o 585).

Generalagent för Sverige: Carl A. F. Grass, Kungsgatan 54, Stockholm.

Generalagent för Finland: Sven Malmstrom, Mikaelsgatan 5, Helsingfors.

Nytt och intressant för mödrar

Sköna varma julklappar, åt lillan, vilka Ni kan göra på en dag. Med några få nystan Furida garn gör Ni på en dag eller till och med kortare tid de mest förtjusande små plagg. Den näpnaste lilla ludna kappa, mössa, vantar eller en liten klädning—mjuk som svandun—åt baby. Allt synnerligen välkommet till julen.

Furida garnet är tillverkat av Angora kaninens silkeslena ull. Tidsödande konststickning är onödigt, ty Furida garnet utgör i sig själft en dekoration. Sticka som vanligt helt enkelt och när plagget är färdigt skaka det framför brasan och lägg märke till, hur luggen kommer upp, så det ser ut som skinn. Efter en Lux tvätt blir det till och med vackrare än förut. Det krymper ej samt varar i det oändliga.

Varje garnaffär står med nöje till tjänst med att visa Eder Furida i de mest underbara nyanser.

Skriv genast ner Furida på Er julklappslista.

Undvik efterapningar!

FURIDA

Garnet spunnet av Angora ull

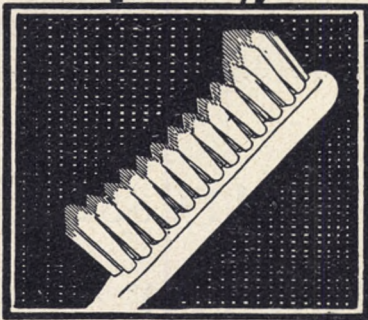
Halsen svider, Ni är hes —
bättre medel icke ges
än att i en större kopp
några Tulo lösa opp.
Uti kokhett mjölk att dricka —
följ mitt råd till punkt och pricka
blir Ni åter pigg och kry
och förkylningen skall fly.

Tulo
DEN LILLE
HALSLÅKAREN

A.-B. Förenade Chokladfabr. Sthlm.

Pro-phy-lac-tic

TANDBORSTEN
i den gula asken

FÖRSTA VARDAGEN

i varje månad

BÖRJAR NY KURS I MASKINSTICKNING

Kurserna vara intill 2 månader
med daglig undervisningstid
kl. 12—4 e. m.

PRIS: Kr. 30:— per kurs

Eleverna få själva välja vilka
plagg de vilja förfärdiga.

Obs! Intet som helst köptvång
är förenat med kursernas ge-
nomgående.

A.-B. PER PERSSONS VÄF- OCH STICKMASKIN
Fack 517, Stockholm I Tel. K. 4000

Kajsa, så kanske att den här tuppen värper något till dig."

"Inte värper tuppen", sade Gunnar. "Det vet du väl inte om de inte gjorde när mor var liten", sade Kajsa förebrående. Hon ville så gärna försöka tro det mor trott.

"Var får tuppen det ifrån då pappa", frågade jag.

"Åh, han flyger ut om nätterna och köper det", sade far.

Jag läste flitigt i min bok, och om kvällarna när jag slutat läsa lade jag den på ett hörn av mors byrå med ryggen ut åt rummet. Det första jag gjorde om morgnarna var att skynda dit och se om tuppen värpt. På långt håll såg jag att den låg öppen, ibland mera, ibland mindre, ty tuppen lade alltid sina gåvor inne i boken. En lång tid gjorde detta mig mycket lycklig. Jag var så förtjust i min snälla tupp. Jag önskade bara att en gång "komma på" honom, när han kom flygande från sina nattliga utfärder. Och en gång tyckte jag mig se honom. Jag kom fort in i rummet en morgon och då såg jag tydligt att bladen flaxade. Med klappande hjärta smög jag mig fram. Nu skulle jag få se honom. Men när jag kom fram stod tuppen på samma sätt som alltid.

Litet besviken stod jag kvar där, då min syster, som var äldre än jag, kom in i rummet. "Vad står du där för", sade hon. Jag talade om att jag tänkt jag skulle få se min kära tupp livs levande, men att jag kommit för sent. Då skrattade min syster. "Tror du verkligen Kajsa, att det är tuppen som ger dig det du hittar i boken?"

"Är det inte tuppen, vem är det då", sade jag, fattad av sorgliga aningar.

"Pappa och mamma förstås. Det är de som är tuppen, förstår du."

Hon gick ifrån mig in till sina dockor. Men när mormor kom in stod där en liten, sorgsen flicka i djupa funderingar framför sin bok, stod där och kände huru något ljust, vackert gled ifrån henne, något som hon ville hålla kvar, men inte förmådde, något som aldrig, aldrig kom igen.

Det var mors första stora misräkning i livet", slöt mor.

"Fick du flera misräkningar sedan mor?" frågade Kajsa helt medlidsamt.

"Åja, nog fick jag det. Men ingen, tror jag, kändes så bitter som denna första."

"Stackars, stackars lilla mor", sade sjuåringen och tryckte sitt huvud emot mors bröst, medan han samtidigt drog en lättadens suck över att han inte hade någon tupp på sin bok.

Agnes Ekström.

BOKNYTT

Den första Pirandello-romanen på svenska. Salig Mattias Pascal, roman, med en efterskrift om diktarfantasiens betänkligheter av Luigi Pirandello har utkommit på Hugo Gebers Förlag. Det var denna roman, som, då den först utkom för cirka tjugo år sedan, gjorde Pirandellos namn bekant i litterära kretsar. Emellertid ger den enligt författarens mening alltjämt och särskilt i sin nyligen reviderade form ett fullständigt och adekvat uttryck även för hans nuvarande uppfattning i litterära och filosofiska spörsmål. Romanen handlar om en man, som sedan han på grund av talrika olyckor övergivit hus och hem, får läsa sin egen dödsruna och beslutar godtaga denna ödets nyck för att som en annan ny person njuta sin fulla frihet. Men denna frihet medför sådana kom-

Western Electric

DAMMSUGARE

I VARJE HEM

är en dammsugare numera oundgänglig. Det gäller att välja den bästa. Western Electric har roterande borste som effektivt avlägsnar all smuts ur mattorna. Dessutom stor sugkraft. Kvalitetsarbete.

BEGÄR BROSCHYR.

Demonstreras hos generalagenten

BÖHLMARKS
STOCKHOLM

Förr: många
hjälpkrafter och
mycket damm.

Nu: En dammsugare och intet damm.

Naturen har givit Eder en vacker hy.

Det är Eder plikt att
bevara dess skönhet.

Som faddergåva har naturen skänkt Eder en persikohy. Ni har på det hela taget varit ett naturens söndagsbarn.

Medgång skapar understundom övermod eller tanklöshet; Ni tycks ha glömt att skönhet förpliktar. Ni har mindre än någon annan rätt att gå omkring med färglös eller ful hy. Olyckan har skett: Ni har försummat Edert utseende och spegeln berättar Eder, att ungdomens fina persikohy är sin kos.

Det finns ännu bot för detta

därest Ni för framtiden använder POND'S COLD CREAM och POND'S VANISHING CREAM. Ingnid från och med i kväll och framgent varje kväll, innan Ni går till sängs Edert ansikte med POND'S COLD CREAM, som renar, ger näring åt och uppfriskar Eder hud. Använd från och med i dag POND'S COLD CREAM mot sol, blåst och dammpartiklar. Därigenom skyddas Edert ansikte. Inom kort tid skall spegeln ånyo visa Eder den friska hy, som i Eder barndom och ungdom var Eder främsta charm i allas ögon.

Var glad åt att hjälpen icke kommer för sent.

POND'S VANISHING CREAM och POND'S COLD CREAM fås överallt i burkar å Kr. 2:50 o. 5:—, i tuber å Kr. 1:— o. 2:—.

Gratis-
prov.

Mot insändande av 20 öre i frimärken till porto och emballage sända vi Eder gratis provtuber av såväl Cold Cream som Vanishing Cream. Gäller en vecka från den 8/11—15/11 25.

POND'S Generalagentur: Pilestræde 19-25, Köpenhamn K. Tel. 8171.

Pond's Cold Cream and Vanishing Cream

Köp

Gislaveds
GALOSCHER!

I parti hos

Akt.-Bol. Nordisk Skoindustri,
Stockholm.

EN STJÄRNA BLAND LAMPOR ÄR

plikationer att han finner för gott återvända hem som den återuppståndne Mattias Pascal. En djupsinnig psykologi förenar sig i denna roman med livliga och pittoreska miljöskildringar från italienska landsbygden, Monte Carlo och Rom, och då Pirandello namn just nu är på allas läppar, torde Salig Mattias Pascal även här komma att mottagas med största intresse.

Kärleksöden är titeln på en serie litterära miniatyurer som skildrar en rad berömda personligheter ur erotikens synvinkel. De hittills utkomna volymerna äro "M:me de Pompadour" av Marcelle Tinayre, "Ludvig XIV:s kärleksäventyr" av Louis Bertrand och "Casanovas kärleksliv" av Maurice Rostand — som synes högst kavlicerade figurer.

Det är ej historiskrivaren som framlägger sina på lärda forskningar i arkiv och folianter byggda avhandlingar utan snarare litterära porträttmålare som med lätta pastellfärger teckna människorna mot bakgrunden av deras kärleksliv och därigenom föra dem närmare oss.

Så låter Marcelle Tinayre markisinnan de Pompadour, medelklasskvinnan, konungens väninna och älskarinna, återuppstå, ej sedd i sin politiska roll utan i sin förtrollighet; en Pompadour i sin rätta gestalt, vacker, konstnärlig och ömtålig, som dör som hon levat, i stor toalett och med ett leende likt den som vaknar upp ur en förtrollning.

På samma sätt framträder Ludvig XIV i ny belysning ganska annorlunda än som den erotiska vällusting tidens rika memoarlitteratur gjort honom till. Och även Casanova, den mest beryktade av alla historiens vällustingar, blir i Rostands graciöst utformade skisser något mer än lycksökaren och kvinnojägararen: en exponent för ett århundrades psyke (Wahlström & Widstrand. 3:75 pr del).

Från flicka till kvinna är titeln på en nyutkommen bok av den engelska läkaren Elizabeth M. Sloan Chesser, som utkommit i översättning hos Wahlström och Widstrand.

Det är ej lätt för flickor att få den rätta vetskapen om livet, kärleken, barn och dessa intima saker, om vilket en mor ofta har så svårt att tala. Därför skall denna bok hälsas med tillfredsställelse som en inledning och som en lämplig gåva vid utträdet ur flickåldern. Den saknar motsvarighet på svenska bl. a. däri, att den vänder sig direkt till flickorna och ej till mödrarna, vilket är ett vittnesbörd om god psykologisk blick. Man kan anbefalla den lilla boken åt varje moder med uppväxande döttrar. Bokens pris är 3 kr.

En gustaviansk ädlings ungdomshistoria. Några anteckningar av och om Gustaf Adolf Reuterholm av Carl Forsstrand har nu utkommit på Hugo Gebers Förlag. Den framstående kännaren av det gustavianska tidevarvet d:r Carl Forsstrand har här utgivit och kommenterat en hittills opublicerad dagbok, som den sedermera så berömda statsmannen Gustaf Adolf Reuterholm skrivit under sin vistelse vid Uppsala universitet. Utom att dessa anteckningar bidra till kunskapen om den ryktbare och egendomliga mannens utvecklingshistoria giva de även en värdefull och intressant inblick i det liv, som de unga adelsmännen och deras kretsar levde vid universitetet under 1700-talets sista årtionden.

Ett posthumt arbete av Sydney Alrutz. Hypnos och suggestion av Sydney Alrutz, med minnesord av Vilhelm Lundström, har nu utkommit på Hugo Gebers Förlag. Sedan Björnströms arbete, "Hypnotismen, dess utveckling och nuvarande ståndpunkt", ut-

1 (Ett) tvättpulver kan Ni lita på.

Enligt prov, utförda vid Statens Provvningsanstalt, har ådagalagts, att *de flesta i handeln förekommande tvättmedlen äro perborathaltiga och åstadkomma därigenom linneplagens förtidiga ruin*. Ett tvättpulver som Ni däremot alltid kan ha *fullt förtroende för* är

Barnängens
BJÖRN-TVÄTT-PULVER

Rekvirera Doktor Liljeblds broschyr i tvättfrågan hos Eder handlande.

Motto:
Rådfråga
Eder handlande.

kom 1887, har ingen mera omfattande framställning av de hypnotiska problemen utgivits på svenskt språk. Behovet av en ny modern översikt kan därför sägas vara för handen. För något år sedan gav förlaget doc. Alrutz i uppdrag att bringa till stånd en dylik översikt, som var avsedd att inleda en serie om det undermedvetna själslivet. Nyårsaftonen 1924 lade doc. Alrutz sista hand vid manuskriptet. Sex veckor senare borttrycktes han i sin mannaålders fulla kraft. Med den stora betydelse, som i våra dagar tillmättes det undermedvetna

själslivet, torde också Alrutz' verk, som framställer vetenskapens senaste teorier om hypnos, suggestion, nervstrålning, Coués och andras metoder m. m., väcka ett allmänt intresse ej blott bland studerande och läkare, utan hos envar, som vill fördomsfritt och under sakkunnig ledning studera vårt själslivs dunklaste gåtor.

I fängelse. Av Silvio Pellico. Översättning från italienskan av Florrie Hamilton. Almqvist & Wiksells Förlag. Pris kr. 4:75. Med Almqvist & Wiksells litterära serie "Litteraturens mästare" har införlivats Silvio Pellicos

berömda bok *I fängelse*. Han förtäljer här om de lidanden han fick utstå under de många och långa år han försmäktade som österrikisk statsförbrytare i olika fängelser, t. ex. Venedigs blykammare. Pellico var en av de många skuldlösa offer, som den italienska frihetsrörelsen krävde, då nationen reste sig mot det österrikiska förtrycket. Det förnämsta värdet i Silvio Pellicos bok ligger uti den gripande enkelhet, varmed han förtäljer om sina lidanden och den djupt religiösa förtröstan, varmed han söker mildra dem. "Vem har

icke läst denna bok", utbrister den framstående författaren Gioberti, "och vem har icke blivit en bättre människa sedan han läst den!"

Tillfälligheternas spel (Life's little ironies). Av Thomas Hardy. Översättning av Elsa Rabenius. Almqvist & Wiksells Förlag. Pris kr. 6:75. Detta verk av den engelska litteraturens främsta nu levande författare utgör en grupp noveller, som inom en mindre ram återgiva hans pessimistiska världsåskådning med en fin ironisk färg över skildringen. För Hardy spelar slumpen en stor roll och han låter ofta en lycklig eller vanligen olycklig slump bli va avgörande för en människas levnadsöde. Detta är ju i synnerhet fallet med Tess' skakande tragedi. Även i novellerna spelar tillfälligheten en viss roll, skapande brydsamma eller smärtfulla situationer och tvingande de mänskliga karaktärerna att röja sin svaghet och skröplighet. Tillika har Hardy uti denna bok infört en rad skarpt och klart tecknade folktyper ifrån Wessex, som ju utgör den vanliga skådeplatsen för hans skildringar. Utan tvivel måste de berättelser, som rymmas i volymen, räknas till samtidens yppersta novellkonst.

Adolf Hedin i liv och gärning. Av Valfrid Spångberg. Almqvist & Wiksells Förlag. Pris kr. 10:—.

Det måste anses såsom ett verk av stort politiskt och kulturellt intresse, när redaktör Valfrid Spångberg nu i ett större arbete tecknat S. A. Hedins levnadsbild och betydelsefulla gärning. Red. Spångberg har utmärkta förut-sättningar för att lösa uppgiften. Som kännare av den liberala politikens historia, och som bedömare av svenska samhällsfrågor, som en gedigen och vederhäftig samt slutligen som en god och underhållande penna har Valfrid Spångberg skrivit en bok om Hedin, vilken bör räknas till vår bästa biografiska och historiska litteratur.

Man får i arbetet lära känna den märklige mannen både i den personliga kretsen och i riksdagen samt i övriga offentliga värv liksom hans ställning till de stora frågor och händelser, som väjade till hans intressen och avgöranden. Den stora allmänheten skall här finna ett arbete av verklig halt, ägnat att skänka varaktigt upplysning.

Höstnyheterna från *Svenska Kyrkans Diakonistyrelsens Bokförlag* äro många. Som en parallellskildring till Ärkebiskopens förut utgivna fängslade arbete har av Ärkebiskopinnan Anna Söderblom utgivits den förut i denna tidning nämnda *En Amerikabok*. Av professor *Bernard Bouvier*, samtidens främsta kännare av författaren till *En drömmares dagbok*, har utkommit ett märkligt arbete om Henri Frédéric Amiel. Boken har utarbetats på grundval av de föreläsningar förf. höll i Uppsala på inbjudan av Olaus Petri-Stiftelsen. D:r *Henning Wijkmarks* länge bebådade och med stort intresse motsedda verk *Samuel Ödmanns skrifter och brev* kommer givetvis att bli verkligt uppskattat, då förf. genom sitt förut utgivna monumentala arbete om Samuel Ödmann visat sig äga en enastående förtrogenhet med och förmåga av personligt inträngande i Ödmanns tankevärld och litterära alstring. Vårt lands främste hymnolog, *Lektor Emil Liedgrens* arbete *Svensk psalm* och andlig visa är en svensk psalmhistoria skriven med sakkännedom och förståelse för psalmens och den andliga sångens väsen.

Den kände forskaren, förste arkivarien D:r *Per Sondén*, kommer med ett större arbete om Brukspatron *Hugo Tamm*, en av förgrundsfigurerna inom svensk

WB

Eau de Cologne

WURP & BOLL A.-B. - GÖTEBORG
Kungl. Hovleverantör

En uppfriskande känsla av svalka och vederkvickelse — ett uppiggande något som ej kan beskrivas ligger förborgat i WB Eau de Cologne

WB Eau de Cologne finnes i alla finare parfymeri-, färg-, drog- och kemikalieaffärer m. fl.

KUNGL. HOV-LEVERANTÖR

GÖTEBORGS KEX

FABRIKS AKTIEBOLAG

DROTT WAFERS

De bästa tycker jag!

**Tillförsäkra Eder
en god och billig
Smörblandning.
Köp alltid**

**Bemärk priset
på denna obestridligt
enastående kvalitet.**

politik under den Boströmska epoken. Sondén meddelar intressanta utdrag ur Tamms omfattande brevväxling med C. G. Malmström, Gustaf Sparre, bröderna Erik Gust. och Filip Boström m. fl. av tidens ledande politici, och hans arbete kommer säkert att hälsas med glädje inom vida kretsar. Docenten *Ernst Newman* har utgivit ett arbete, *Nordskånska väckelserörelser*, ett betydelsefullt verk om några av 1800-talets stora väckelserörelses viktigaste grenar och personligheter. Teol. Lic. *Hilding Pleijel* ger i sitt arbete *Herrnhutismen i Sydsvrige* en intressant överblick av en märklig religiös rörelses historia. Av *Alma Hedén* föreligger en rikt illustrerad levnadsteckning över konsulinna Maria Ekman, och i detta sammanhang kan nämnas, att andra delen utkommit av *D:r Holger Rosmans* stort anlagda monografi över det Ekmanska godset Bjärka-Säby. Ävenledes föreligger i samma stora godsbeskrivning specialundersökningar av de geologiska och botaniska förhållandena vid Bjärka-Säby av resp. statsgeologen *Simon Johansson* och professor *Rutger Sernander*. Den bekante läkaren och missionären, prof. *Albert Schweitzer*, lämnar i sitt nya arbete *Brev från Afrikas urskog* intressanta inblickar i sin mångsidiga, vittutgrenade och välsignelserika verksamhet i hjärtat av Afrika. Slutligen kan bland förlagets nyheter av kulturhistorisk art nämnas den framstående kännaren av norrländskt liv, komminister *Carl Edquists* arbete *Det stora nödåret*, en kulturskildring från Skellefteåtrakten från åren 1867-1868.

Av *Siri Dahlquist*, som bl. a. bidragit i den nya psalmboken med ett par psalmer, t. ex. Gud som haver barnen kär, utgives en representativ samling ur hennes omtyckta produktion. Diktsamlingen, som bär titeln *Liv och längtan*, blir en välkommen julklapp för hennes många vänner.

Barn- och ungdomsböcker. Jul- och årspublicationer.

Förlaget utger en rad vackra och trevliga barn- och ungdomsböcker. *Magda Bergquist*, som har ryckt fram i främsta ledet såsom sagoförtäljerska, bjuder på en ny bok *Sagokungar och bergatroll*, illustrerad av *Ottilia Adelsborg*. Av den omtyckta författarinnan *Auda Alm* kommer en älsklig och fin sagosamling *Prinsessan för längesen* med teckningar av *Märta v. Post*. En annan sagosamling av författarinnan *Elisabet Lönnroth* föreligger nu under titeln *Bäst man aktar sig* med illustrationer av *Märta v. Post*.

Av *Aline Cronhielm* kommer nu en ny bok, *Stora flickan*. Illustratör är *Aina Masolle*, som kanske mer än någon annan förstår att fånga barnahjärtana med sin konst.

Poppboken 1925, utgörande nr 1 i en ny serie "Ur äventyrens värld", som förlaget påbörjar denna jul och som är avsedd att bjuda friska och underhållande äventyrsskildringar för pojkar, utkommer inom kort i bokhandeln. Årets pojkbok innehåller en spännande äventyrsberättelse "Bland söderhavsvildar" av författaren *Bengt Nylund*. Boken är illustrerad av konstnären *Gunnar Widholm*.

En annan nyhet för året är *Julboken 1925*. På sätt och vis en motsvarighet till de olika stiftens julböcker går denna bok emellertid över stiftsgränserna och riktar sig till allt Sveriges kyrkofolk med instruktiva och fängslande artiklar, framför allt biografier, belysande kyrkligt liv och arbete. *Julboken* redigeras av hovpredikanten *D:r H. E. Hallberg*.

Kalkbrist

i kroppen är orsak till många sjukdomstillstånd

Kalzan

som är rekommenderat i över 2,000 skriftliga uttalanden från kända läkare, bekämpar och förebygger många sjukdomar, därför att det tillför kroppen

den för livsprocessen oumbärliga kalken. Fås på alla apotek tabletter och pulver. Prov och broschyr med upplysningar om Kalzans betydelse vid många olika hälsorubbningar samt för blivande o. ammande mödrar sändes gratis från **A.-B. Sanatogen**, Stockholm, Kungsgatan 59, fyll och insänd bifogade kupong.

Sänd mig gratis och franko:
1) Kalzanprov.
2) Broschyr om Kalzan.
Namn: .....
Titel: .....
Adress: .....

För målning i hemmet

är Chinalack den hållbaraste, pärligaste emalj-färgen. Finnes hos alla färghandlare. Provkarta gratis. Se till att Ni får äkta

CHINALACK

Dorch, Bäcksin & Co:s A.-B. Göteborg. Avd.-kont. i Sthlm. ARIMAN

Aktieföretaget Nådhammarbodarna

24 VALHALLAVÄGEN 24
Tel.: N. 209 11, N. 125 40, 810 41.
STOCKHOLM.

Försäljer i parti och minut:
Oskummad mjölk
Barnmjölk (tuberkelfri kontrollmjölk) Extra fin visp- och kaffe-grädd. 1:ma SMÖR.

Bensintvätta

kostymer vid Saltsjöbadens Kem. Tvätt.

Badinrättningen

Telefon Sö. 330 56
och 367.

Södermalms Tvätt- & Badinrättning

Tvättinrättningen
Telefon Sö. 336 30
och 25 82.

Salon d'Originelle

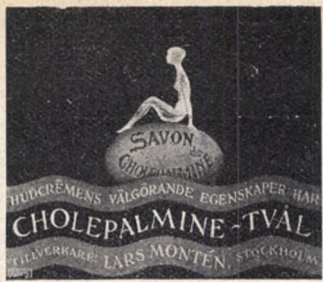
Damutstyrlar, alltid sista nyheter.
Regeringsg. 22, Sthlm. Tel. Norr 26343.
Innehavare: SIGNHILD STENMARK

Sanitetsbindan

PURISSIMA

slangbinda av kemisk ren bomull med fetvadsinlägg. Försäljes å apotek och i tekniska affärer.

Tillverkas av
A.-B. ASTRA,
Södertälje.

AKTA SPETSAR

alla slag till billiga priser i
Teneriffa Magasinet, 5 Biblioteksg.

GIFT

Er utan att först ha besökt

LJUNGGRENS aldrig! Möbelfaffärer

Femtio möblemang utställda.
15 Malmskillnadsg. 15, Stockholm.

En god vän

Har Ni i Chesbrough's Vasoline.
Ha den alltid hemma, den kommer att varje dag bli Er till ovärderlig hjälp mot röda och akrovliga händer, till skydd för huden i stark blåst och sol samt mot hudlöshet hos små barn. Den är renast och billigast av allt. Begär "Tjehabros" Vasoline på apotek och hos handlande. 5

SVENSKA TRYCKERI- AKTIEBOLAGET

STOCKHOLM

Huvudaffären: Fällan:
Klarabergsg. 54 Riddaregatan 17
Tel.: 2123, 4061 Telefoner: 72565
N. 93, N. 993 Norr 647

Utför alla slags
Bok-, Tidnings-,
Illustrations- och
Accidenstryck

På 3 dagar
bensintvättas kostymer.
Norrköpings Kem. Tvätt
9 Hötorget nedom hallen.
Stockholm. Tel. 1229.
Avhämtas.

Vävskedar,

Solv, Skyttlar, Spännare, Bobiner, Varp samt övriga vävredskap för hemslöjd köpas fördelaktigast från
John A. Thulin & C:o Vävskedsfabrik,
Norrköping. Tel. 393, 670.

Skand. Konstslöjdförsäljning
Drottningg. 77, Stockholm. Norr 743.

Realiserar Sommararbeten

Ritade och påbörjade draperier, gardiner, löpare, dukar etc.

STALRESARMADRASSEN IDEAL

Patenterad.
Hygienisk — Billig — Hållbar.
Ny prislista gratis och franco.
AKTIEBOLAGET RESÅR
Tel. 780. Karlstad. Tel. 780.

Förlagets jultidning för barn *Granen och Stjärnan* bjuder även i år på värdefull och roande läsning för barn. Tidningen redigeras av fröken Ebba von Rosen och illustratör är som förut *Aina Masolle*.

Gusav III:s moder. Lovisa Ulrika i unga och lyckliga år av Esther Jacobson. Kr. 5:50. Wahlström & Widstrand. Ämnet är intressant och har i författarinns händer blivit en synnerligen underhållande bok. Lovisa Ulrika var ju Fredrik den stores syster och ägde även något av hans snille. Författarinns låter oss följa henne ända från barnåren och målar färgrika tavlor från såväl det preussiska hovet som åtskilliga mindre furstehov, man får vara med om fester, politik och intriger, göra bekantskap med den vitttra kretsen på Rheinsberg och M. de Voltaire, Lovisa Ulrikas förlovning, bröllop och resa till Sverige med hela den stora apparat som tidens sed krävde. Skildringen slutar med Gustav III:s födelse, då praktiskt taget även Lovisa Ulrikas lyckliga år togo slut. Författarinns har lyckats ge en målade och detaljrik tidsbild som förefaller baserad på omfattande och grundliga studier såväl i svenska som utländska källor.

Ny Galsworthyroman. En ny roman av John Galsworthy har i dagarna utsänts av Svenska Andelsförlaget. Boken, vars titel är *"Den vita apan"* och som föreligger i en utmärkt översättning av Ellen Rydelius, utgör, på samma gång den är ett i sig självt fullt avslutat helt, en fortsättning av den ryktbare författarens berömda *Forsyteromaner* vilka, som bekant, grundat hans mycket stora popularitet hos den bokläsande allmänheten. Man kan säga att den nya romanen behandlar *kvinnan av 1925*. Det är det nervösa och upphetsade livet med middagar, teater och framför allt naturligtvis dans, som författaren här med utmärkt konst avmålar såsom miljö för den yngsta Forsytekvinna, bokens hjältinna, vars äktenskap farofyllt och hotat som ofta hos Galsworthy, dock till slut trots alla blindskär och lockande irrbloss lotsas i lugn hamn.

De som längta. Roman av Louise Birke. Övers. fr. danskan av Maj Sterner. Kr. 4:75. Wahlström & Widstrand. Det sveper en viss fläkt av danskt gemyt genom denna roman som så enkelt och varmhjärtat utan stora åthävor eller våldsamma scener skildrar några starkt dramatiska människooöden. Romanen kan utan tvekan rekommenderas som verkligt god familjeläsning.

BREVLÅDA

RED. BREVLÅDA.

Eric har sänt oss en dikt Stämningen som börjar så här:

Tyst står skogen, klar är natten,
stjärnorna brinna med strålande
glans

hän över vikens speglade vatten,
älvorna tråda sin luftiga dans.

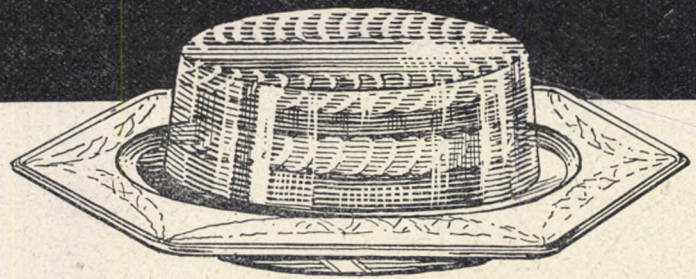
Det där låter ju höra sig. Men sen rör Eric ut i en båt och där brister han plötsligt i gråt:

gråter åt sorgen som fräter och
tär

gråter åt glädjen som kom, men
som vände

gråter åt gåtan, vad livet är.

Nej hörnu bästa Eric vad är det för ett faseligt lipande? Sluta för all del upp med det där. Livet är väl inte så hemskt tungt när man är ung och kan skriva vers. Upp med humöret och minns att det enda som egentligen är att gråta åt är dåliga poeter.

Oväntade gäster —

Några timmar före middagen anmäla sig helt oväntat ett par gäster. Nu komma Jell-O-paketen i skafferiet väl till pass. Över innehållet i 1 paket Apelsin Jell-O hälls 1/2 liter kokande vatten. När pulvret är löst, slås litet av den klara vätskan i en form och ett varv inkokad frukt lägges. Formen ställes kallt och när geléet börjar stelna, lägges ett nytt lager frukt, varefter resten av gelévätskan försiktigt hälls över. Halvannan timme senare är geléet färdigt att serveras — friskt i färgen, klart som kristall, aptitligt och läskande!

JELL-O

Den delikataste desserten

6 olika sorters fruktsmak

Claire Windsor,

stjärna vid
METRO-GOLDWYN-MAYER

säger:

"Den kvinna, som vill bevara tänderna bländande vackra, måste använda KOLYNOS."

Claire Windsor

KOLYNOS håller tänderna vackra genom att hålla dem friska.

KOLYNOS

TANDCREAM

YVY

En god kroppsvård kräver de mest rationella medel. I vårt klimat är dagligt bruk av YVY-tvålen det bästa medlet för ernäendet och bevarandet av en ungdomlig och frisk hy. Använd därför endast

YVY = TVÅLEN

AKTIEBOLAGET
YVY-FABRIKEN
YSTAD

LUNDTNS

Gyllenhammars
HAVRE-MUST
gör
mig
våldigt
stark

PROSPER

Ford

Stora förbättringar

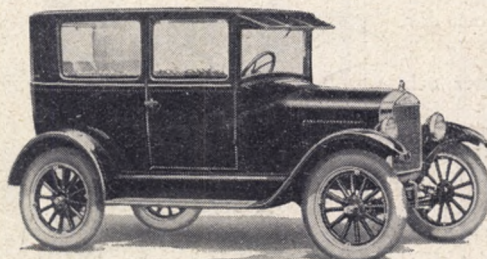
När Ni första gången ser de förbättrade Ford-vagnarna, frapperas Ni av deras elegans. Karosserierna ha gjorts längre och lägre och äro nu tillverkade alltigenom av stål. Ni sitta bekvämare, ty sätena ha sänkts och flyttas längre tillbaka. Den förändrade rattställningen, de bredare pedalerna och ett stort antal förbättringar i övrigt ha än mer ökat Ford-vagnens lätta manövrering.

Ni är välkommen in till den auktoriserade Ford-försäljaren på Eder plats. Han står med nöje till tjänst med en demonstration — utan minsta köptvång — och han låter Eder gärna företaga en provtur. Ni skall finna, att Ford-vagnen av idag är den vagn, Ni länge önskat Eder.

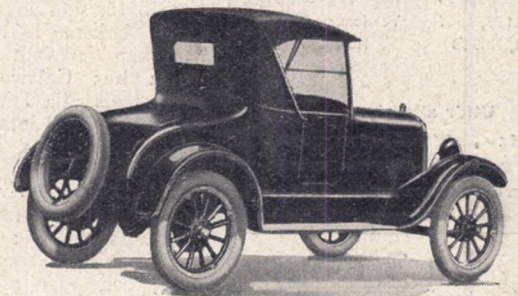
FORD MOTOR COMPANY A/B, STOCKHOLM

Runabout ..... Kr. 2,130:—
Touring ..... „ 2,230:—
Tudor Sedan ..... „ 3,230:—
Kupé ..... „ 3,080:—
med självstart, inkl. gummiskatt,
fritt Stockholm, Göteborg, Malmö,
exkl. leveranskostnader.

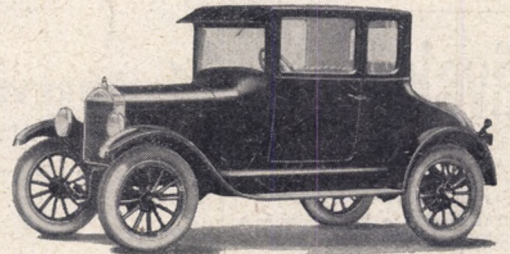
Beställ Eder Ford-vagn nu. Ju förr Ni beställer den — desto förr får Ni den levererad.

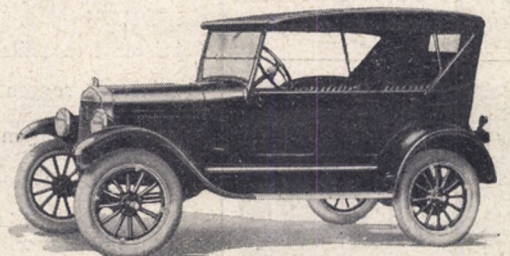
TUDOR SEDAN.
Den idealiska familjevagnen.

RUNABOUT.
Den idealiska sportvagnen.

KUPÉ.
Damer, som själva sitta vid ratten, föredraga Ford-Kupén.

TOURING.
En landsvägs vagn av hög klass.

S. 278